

Suvestinė redakcija nuo 2024-01-01 iki 2024-02-16

Konstitucinis įstatymas paskelbtas: TAR 2022-07-20, i. k. 2022-15851

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RINKIMŲ KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
KONSTITUCINIS
ĮSTATYMAS**

2022 m. liepos 19 d. Nr. XIV-1381
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimas

Šiuo konstituciniu įstatymu Lietuvos Respublikos Seimas patvirtina Lietuvos Respublikos rinkimų kodeksą (pridedama).

2 straipsnis. Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso įsigaliojimas ir taikymas

1. Lietuvos Respublikos rinkimų kodeksas įsigalioja 2022 m. rugsėjo 1 d.
2. Šio kodekso 65 straipsnio 7 dalis, 72 straipsnio 1, 2 dalyse nustatytas reikalavimas politiniams komitetams būti įregistruotiems įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos netaikomi organizuojant 2023 metų Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, savivaldybių merų rinkimus. 2023 metų Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, savivaldybių merų rinkimų politinės kampanijos dalyviu gali būti registruojamas politinis komitetas, įregistruotas įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 85 dienoms iki šių rinkimų dienos. 2023 metų Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, savivaldybių merų rinkimuose asmuo kandidatu į merus vienmandatėje rinkimų apygardoje, kandidatai į savivaldybės tarybos narius daugiamandatėje rinkimų apygardoje gali būti iškelti politinio komiteto, įregistruoto įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 85 dienoms iki šių rinkimų dienos.
3. 2022 metais prasidedančiose rinkimų politinėse kampanijose taikomus rinkimų politinės kampanijos išlaidų konkrečiose rinkimų apygardose limitus ir kitus šiame kodekse numatytus dydžius, kurie apskaičiuojami pagal rinkimuose taikomą vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydį, vadovaudamasi šio kodekso 122 straipsnio 1 dalies 3 punktu Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija paskelbia ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo šio kodekso įsigaliojimo dienos.

3 straipsnis. Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso įgyvendinimas

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. priima šio kodekso įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Vyriausioji rinkimų komisija iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. priima šio kodekso įgyvendinamuosius teisės aktus.

4 straipsnis. Teisės aktų pripažinimas netekusiais galios

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos rinkimų kodeksui, pripažįstami netekusiais galios šie įstatymai:

1) Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas Nr. I-2721 su visais pakeitimais ir papildymais;

2) Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas Nr. I-28 su visais pakeitimais ir papildymais;

3) Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas Nr. IX-1837 su visais pakeitimais ir papildymais;

4) Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas Nr. I-532 su visais pakeitimais ir papildymais;

5) Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas Nr. IX-985 su visais pakeitimais ir papildymais;

6) Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas Nr. IX-2428 su visais pakeitimais ir papildymais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RINKIMŲ KODEKSAS**

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso reglamentuojami santykiai

1. Lietuvos Respublikos rinkimų kodeksas nustato Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, savivaldybių merų (toliau – merai) rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą tvarką, rinkimų politinių kampanijų finansavimo pagrindus ir tvarką, Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos, kitų rinkimų komisijų statusą, veiklos principus, uždavinius ir funkcijas, sudarymo bei darbo organizavimo tvarką.

2. Šiuo kodeksu įgyvendinami jo priede nurodomi Europos Sąjungos teisės aktai.

2 straipsnis. Rinkimų sistemos

1. Lietuvos Respublikoje rinkimai rengiami pagal proporcinę rinkimų sistemą ir daugumos atstovavimo (mažoritarinę) rinkimų sistemą.

2. Lietuvos Respublikos Seimo nariai renkami ketveriems metams. 71 Seimo narys renkamas vienmandatėse rinkimų apygardose pagal daugumos atstovavimo (mažoritarinę) rinkimų sistemą. 70 Seimo narių renkama daugiamandatėje rinkimų apygardoje, apimančioje visą Lietuvos Respublikos teritoriją, pagal proporcinę rinkimų sistemą preferenciniu balsavimu.

3. Respublikos Prezidentas renkamas penkeriems metams vienmandatėje rinkimų apygardoje pagal daugumos atstovavimo (mažoritarinę) rinkimų sistemą.

4. Savivaldybių tarybų nariai renkami ketveriems metams daugiamandatėse rinkimų apygardose, sutampančiose su savivaldybių teritorijomis, pagal proporcinę rinkimų sistemą preferenciniu balsavimu. Į savivaldybių tarybas renkama:

1) 51 savivaldybės tarybos narys – savivaldybėse, kuriose yra daugiau kaip 500 000 gyventojų;

2) 41 savivaldybės tarybos narys – savivaldybėse, kuriose yra nuo 250 000 iki 500 000 gyventojų;

3) 31 savivaldybės tarybos narys – savivaldybėse, kuriose yra nuo 100 000 iki 250 000 gyventojų;

4) 27 savivaldybės tarybos nariai – savivaldybėse, kuriose yra nuo 50 000 iki 100 000 gyventojų;

5) 25 savivaldybės tarybos nariai – savivaldybėse, kuriose yra nuo 20 000 iki 50 000 gyventojų;

6) 21 savivaldybės tarybos narys – savivaldybėse, kuriose yra nuo 10 000 iki 20 000 gyventojų;

7) 17 savivaldybės tarybos narių – savivaldybėse, kuriose yra nuo 5 000 iki 10 000 gyventojų;

8) 15 savivaldybės tarybos narių – savivaldybėse, kuriose yra mažiau kaip 5 000 gyventojų.

5. Vyriausioji rinkimų komisija likus ne mažiau kaip 110 dienų iki rinkimų dienos paskelbia renkamų savivaldybių tarybų narių skaičių, atsižvelgdama į kiekvienos savivaldybės gyventojų skaičių, nustatytą pagal kalendorinių metų, einančių prieš kalendorinius metus, kuriais turi vykti savivaldybių tarybų rinkimai, sausio 1 dienos gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų ir neturinčių gyvenamosios vietos asmenų apskaitos duomenis, paskelbtus Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytojo interneto svetainėje šio tvarkytojo nuostatuose nustatyta tvarka ir terminais.

6. Merai renkami ketveriems metams vienmandatėse rinkimų apygardose, sutampančiose su savivaldybių teritorijomis, pagal daugumos atstovavimo (mažoritarinę) rinkimų sistemą.

7. Europos Parlamento nariai renkami penkeriems metams daugiamandatėje rinkimų apygardoje, apimančioje visą Lietuvos Respublikos teritoriją, pagal proporcinę rinkimų sistemą preferenciniu balsavimu. Lietuvos Respublikoje renkamų Europos Parlamento narių skaičių nustato Europos Sąjungos teisės aktai.

II SKYRIUS

RINKIMŲ PRINCIPAI

3 straipsnis. Rinkimų principai

Rinkimai vykdomi remiantis visuotinės, lygios, tiesioginės rinkimų teisės ir slaptos balsavimo principais. Rinkimai taip pat turi atitikti skaidrumo, viešumo, teisingumo, sąžiningumo, pasyviąją rinkimų teisę įgyvendinančių subjektų sąžiningos konkurencijos, rinkimų politinės kampanijos finansavimo skaidrumo reikalavimus.

4 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė

Teisę rinkti ir teisę būti renkami turi Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir šiame kodekse nurodyti asmenys.

5 straipsnis. Lygi rinkimų teisė

1. Rengiant ir vykdant rinkimus visi rinkėjai traktuojami vienodai. Kiekvieno rinkėjo balsas yra lygiavertis kiekvieno kito rinkėjo balsui ir turi vienodą reikšmę nustatant balsavimo rezultatus.

2. Kiekvienas rinkėjas tuose pačiuose rinkimuose turi vieną balsą vienmandatėje rinkimų apygardoje balsuoti už vieną kandidatą.

3. Kiekvienas rinkėjas tuose pačiuose rinkimuose turi vieną balsą daugiamandatėje rinkimų apygardoje balsuoti už vieną kandidatų sąrašą.

4. Kiekvieno rinkėjo pirmumo balsai yra lygiaverčiai kiekvieno kito rinkėjo pirmumo balsams.

5. Visi kandidatai turi lygias teises. Tuose pačiuose rinkimuose į politinių organizacijų keliamų kandidatų sąrašus įrašytiems kandidatams ir vienmandatėse rinkimų apygardose kandidatuojančioms asmenims keliami vienodi reikalavimai.

6 straipsnis. Tiesioginiai rinkimai

Seimo narius, Respublikos Prezidentą, savivaldybių tarybų narius, merus, Europos Parlamento narius rinkėjai renka be tarpininkų.

7 straipsnis. Slaptas balsavimas

1. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta.

2. Rinkėjui turi būti sudaromos sąlygos slapta ir netrukdomam užpildyti rinkimų biuletenį.

3. Draudžiama balsuoti už kitą asmenį arba pavesti kitam asmeniui balsuoti už save. Dėl neįgalumo savarankiškai negalinčiam balsuoti rinkėjui turi būti sudaromos sąlygos laisvai pasirinkti balsuoti padedamam kito asmens, kuriuo jis pasitiki, kaip tai nustatoma šiame kodekse, arba pasinaudoti galimybe balsuoti neįgaliųjų poreikiams pritaikytose balsavimo patalpose.

4. Draudžiama kontroliuoti ir (arba) neteisėtai veikti rinkėjo valią balsuoti arba nebalsuoti už kurį nors kandidatą ar kandidatų sąrašą.

5. Draudžiama atlikti veiksmus, kuriais būtų galima atskleisti balsavimo paslaptį. Draudžiama atskleisti sužinotą kito asmens balsavimo paslaptį.

RINKIMŲ TEISĖ

8 straipsnis. Aktyvioji rinkimų teisė

1. Teisę rinkti Seimo narius ir Respublikos Prezidentą turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų.

2. Teisę rinkti savivaldybės tarybos narius ir merą turi nuolatiniai šios savivaldybės gyventojai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų.

3. Nuolatinis savivaldybės gyventojas, turinčiu teisę rinkti savivaldybės tarybos narius ir merą, laikomas Lietuvos Respublikos pilietis, teisę gyventi Lietuvos Respublikoje turintis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas asmuo, turintis teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje ir šią teisę patvirtinantį dokumentą, jeigu jie ne vėliau kaip likus 60 dienų iki rinkimų dienos savo gyvenamąją vietą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra deklaravę šios savivaldybės teritorijoje arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą šioje savivaldybėje.

4. Teisę rinkti Europos Parlamento narius turi Lietuvos Respublikos piliečiai, taip pat nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų.

5. Nuolat gyvenančiu Lietuvos Respublikoje kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiu, turinčiu teisę rinkti Europos Parlamento narius, laikomas kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kuris pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra įgijęs teisę gyventi Lietuvos Respublikoje ir deklaravęs gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje ne vėliau kaip likus 60 dienų iki rinkimų dienos.

9 straipsnis. Aktyviosios rinkimų teisės apribojimai

1. Teisės rinkti Lietuvos Respublikoje neturi asmuo, teismo pripažintas neveiksniumu su rinkimų teisės įgyvendinimu susijusiose srityse.

2. Asmuo turi teisę rinkti tuose pačiuose Europos Parlamento rinkimuose tik vienoje pasirinktoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

3. Teisės rinkti Europos Parlamento narius Lietuvos Respublikoje neturi asmuo, tokios teisės neturintis Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra.

4. Asmuo, balsuojantis tuose pačiuose rinkimuose Lietuvos Respublikoje ir kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba balsuojantis daugiau kaip vienoje rinkimų apylinkėje, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Pasyvioji rinkimų teisė

1. Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nėra susijęs priesaika ar pasižadėjimu su užsienio valstybe, rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 21 metų ir nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje.

2. Respublikos Prezidentu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę, kuris ne trumpiau kaip trejus pastaruosius metus gyvena Lietuvos Respublikoje, iki rinkimų dienos yra sukakęs ne mažiau kaip 40 metų ir gali būti renkamas Seimo nariu.

3. Savivaldybės tarybos nariu gali būti renkamas nuolatinis šios savivaldybės gyventojas, kuriam rinkimų dieną yra sukakę 18 metų.

4. Meru gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuriam rinkimų dieną yra sukakę 18 metų ir kuris yra nuolatinis šios savivaldybės gyventojas.

5. Nuolatinis savivaldybės gyventojas laikomas Lietuvos Respublikos pilietis, teisę gyventi Lietuvos Respublikoje turintis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas asmuo, turintis teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje ir šią teisę patvirtinantį dokumentą, jeigu jie ne vėliau kaip likus 60 dienų iki rinkimų dienos savo gyvenamąją vietą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra deklaravę šios savivaldybės teritorijoje arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą šioje savivaldybėje.

6. Lietuvos Respublikoje Europos Parlamento nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis arba nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kurie rinkimų dieną yra ne jaunesni kaip 21 metų ir nėra kandidatai į Europos Parlamentą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

7. Nuolat gyvenančiu Lietuvos Respublikoje kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiu, galinčiu būti renkamu Europos Parlamento nariu, laikomas kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kuris pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra įgijęs teisę gyventi Lietuvos Respublikoje ir deklaravęs gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje ne vėliau kaip likus 60 dienų iki rinkimų dienos.

11 straipsnis. Pasyviosios rinkimų teisės apribojimai

1. Asmuo negali būti renkamas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) jis yra nebaigęs atlikti teismo paskirtos bausmės ir (ar) baudžiamojo poveikio priemonės;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

2) teismo jis yra pripažintas neveiksnium su rinkimų teisės įgyvendinimu susijusiose srityse;

3) jis neturi teisės būti renkamas Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra.

2. Asmuo negali būti renkamas Seimo nariu ir Respublikos Prezidentu jeigu:

- 1) jis atlieka tikrąją karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą;
- 2) jis yra statutinės institucijos ar įstaigos pareigūnas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

- 3) pagal įstatymus ar statutus jis negali dalyvauti politinių organizacijų veikloje;
- 4) jis yra teisėjas ir kol eina teisėjo pareigas.

3. Asmuo, apkaltos proceso tvarka pašalintas iš pareigų arba netekęs Seimo nario mandato, gali būti renkamas Seimo nariu ar Respublikos Prezidentu, kai nuo Seimo sprendimo, kuriuo jis buvo pašalintas iš užimamų pareigų ar buvo panaikintas jo Seimo nario mandatas, yra praėję ne mažiau kaip 10 metų.

4. Asmuo, dvi kadencijas iš eilės ėjęs Respublikos Prezidento pareigas, negali būti renkamas Respublikos Prezidentu trečiajai kadencijai iš eilės.

5. Asmuo, tris kadencijas iš eilės ėjęs mero pareigas, negali būti renkamas meru ketvirtajai kadencijai iš eilės.

IV SKYRIUS

RINKIMŲ PASKELBIMAS

12 straipsnis. Eiliniai rinkimai

1. Eiliniai Seimo rinkimai rengiami esamos kadencijos Seimo narių įgaliojimų pabaigos metais spalio mėnesio antrą sekmadienį. Eilinius Seimo rinkimus skelbia Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos. Respublikos Prezidento dekrete dėl eilinių Seimo rinkimų turi būti nurodoma naujo Seimo rinkimų diena. Jeigu likus 4 mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos Respublikos Prezidentas nėra paskelbęs eilinių Seimo rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija eilinius Seimo rinkimus rengia šioje dalyje nurodytu laiku. Eiliniai Seimo rinkimai, einantys po pirmalaikių Seimo rinkimų, rengiami Seimo narių įgaliojimų pabaigos metais šioje dalyje nurodytu laiku.

2. Eiliniai Respublikos Prezidento rinkimai rengiami paskutinį sekmadienį likus 2 mėnesiams iki Respublikos Prezidento kadencijos pabaigos. Eilinius Respublikos Prezidento rinkimus skelbia Seimas ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki Respublikos Prezidento kadencijos pabaigos. Seimo nutarime dėl eilinių Respublikos Prezidento rinkimų turi būti nurodoma Respublikos Prezidento rinkimų diena.

3. Eiliniai savivaldybių tarybų ir merų rinkimai visose savivaldybėse rengiami vienu metu ne anksčiau kaip prieš 2 mėnesius ir ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki savivaldybių tarybų narių, merų įgaliojimų pabaigos. Eilinius savivaldybių tarybų, merų rinkimus skelbia Seimas ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki savivaldybių tarybų narių, merų įgaliojimų pabaigos. Seimo

nutarime dėl eilinių savivaldybių tarybų ir merų rinkimų turi būti nurodoma savivaldybių tarybų ir merų rinkimų diena.

4. Eiliniai rinkimai į Europos Parlamentą Lietuvos Respublikoje rengiami sekmadienį, kuris yra tuo pačiu laikotarpiu, kai visose Europos Sąjungos valstybėse narėse vyksta rinkimai į Europos Parlamentą. Rinkimus skelbia ir jų datą nustato Seimas ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki nurodyto laikotarpio sekmadienio.

5. Jeigu eiliniai rinkimai turi būti rengiami vykstant karo veiksams, Seimas arba Respublikos Prezidentas priima sprendimą pratęsti Seimo, Respublikos Prezidento ar savivaldybių tarybų ir merų įgaliojimus. Šiuo atveju rinkimai turi būti skiriami ne vėliau kaip po 3 mėnesių karui pasibaigus.

13 straipsnis. Pirmalaikiai rinkimai

1. Pirmalaikiai Seimo rinkimai gali būti rengiami Seimo nutarimu, priimamu ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, arba Konstitucijos 58 straipsnyje nustatytais atvejais juos gali paskelbti Respublikos Prezidentas. Seimo nutarime ar Respublikos Prezidento dekretu dėl pirmalaikių Seimo rinkimų turi būti nurodoma naujo Seimo rinkimų data. Naujo Seimo rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl pirmalaikių Seimo rinkimų priėmimo dienos.

2. Pirmalaikiai Seimo nario rinkimai, kai nutrūksta Seimo nario, išrinkto vienmandatėje rinkimų apygardoje, įgaliojimai, turi būti surengti ne vėliau kaip per 6 mėnesius. Rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina pirmalaikių Seimo nario rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieni metai.

3. Pirmalaikius Respublikos Prezidento rinkimus:

1) Konstitucijos 87 straipsnyje nustatytu atveju gali skelbti pirmalaikiuose rinkimuose naujai išrinktas Seimas, kai pirmalaikiai Seimo rinkimai buvo paskelbti Konstitucijos 58 straipsnio antrojoje dalyje nustatytais atvejais. Tokiu atveju Seimo nutarimas turi būti priimamas ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma per 30 dienų nuo pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio dienos. Seimo nutarime taip pat nurodoma, kuriai kadencijai ir kuriam kadencijos laikui gali būti renkamas Respublikos Prezidentas. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai skelbiami praėjus mažiau kaip trejiems Respublikos Prezidento pirmosios kadencijos metams, Respublikos Prezidentas renkamas tik likusiam pirmosios kadencijos laikui ir šis laikas nelaikomas antrąja Respublikos Prezidento kadencija. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai skelbiami einant jo antrajai kadencijai, esamas Respublikos Prezidentas gali būti renkamas tik likusiam antrosios kadencijos laikui. Tokiuose rinkimuose pakartotinai išrinktas Respublikos Prezidentas

laikomas išrinktu antrajai kadencijai, jeigu po eilinių rinkimų praėjo daugiau kaip treji jo pirmosios kadencijos metai;

2) Konstitucijos 89 straipsnyje nustatytais atvejais ne vėliau kaip per 10 dienų privalo paskirti Seimas. Rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 2 mėnesius. Seimo nutarime dėl pirmalaikių Respublikos Prezidento rinkimų paskelbimo nurodoma Respublikos Prezidento rinkimų diena. Kai Seimas negali susirinkti ir paskelbti Respublikos Prezidento rinkimų, rinkimus skelbia Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Jos nutarime dėl pirmalaikių Respublikos Prezidento rinkimų paskelbimo nurodoma Respublikos Prezidento rinkimų diena.

4. Pirmalaikiai savivaldybės tarybos rinkimai rengiami pasibaigus tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje terminui, jeigu pagal Lietuvos Respublikos tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymą savivaldybės tarybos įgaliojimai buvo nutrūkę.

5. Pirmalaikiai mero rinkimai rengiami, kai jo įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, ir turi būti surengti ne vėliau kaip per 6 mėnesius. Rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina pirmalaikių mero rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių savivaldybių tarybų ir merų rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieni metai.

6. Pirmalaikių Seimo nario, išrinkto vienmandatėje rinkimų apygardoje, ir pirmalaikių mero rinkimų datą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią atsirado pagrindas rengti šiuos rinkimus, nustato Seimas.

14 straipsnis. Pakartotiniai rinkimai

1. Pakartotiniai rinkimai rengiami, kai neįvyksta eiliniai arba pirmalaikiai rinkimai arba įvykusių rinkimų rezultatai pripažįstami negaliojančiais.

2. Pakartotinių rinkimų datą ne vėliau kaip per 15 dienų nuo dienos, kai atsirado pagrindas rengti šiuos rinkimus, skelbia Vyriausioji rinkimų komisija. Pakartotiniai rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo jų paskelbimo dienos.

3. Pakartotiniuose rinkimuose balsavimas užsienyje, taip pat su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose nerengiamas (išskyrus atvejį, kai užsienyje gyvenantys rinkėjai ar laivo įgulos nariai ir keleiviai yra įrašyti į tos rinkimų apygardos, kurioje rengiami pakartotiniai rinkimai, rinkėjų sąrašus).

4. Vyriausioji rinkimų komisija, rengdama ir vykdydama pakartotinius rinkimus, negali keisti rinkimų apygardų ribų. Į apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi tie šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat gyvenantys piliečiai, kuriems pakartotinių rinkimų dieną bus sukakę ne mažiau kaip 18 metų, o iš sąrašo išbraukiami tik rinkimų teisę praradę asmenys. Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą dėl apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų sudarymo.

5. Jeigu rinkimai neįvyksta arba įvykusių rinkimų rezultatai pripažįstami negaliojančiais, skelbiami pakartotiniai rinkimai, kuriuose įskaitomi rinkimų politinės kampanijos dalyvių sumokėti rinkimų užstatai.

V SKYRIUS

RINKIMŲ VIENETAI

15 straipsnis. Teritoriniai rinkimų vienetai

1. Visa Lietuvos Respublikos teritorija suskirstoma į teritorinius rinkimų vienetus. Jokia Lietuvos Respublikos teritorijos dalis negali patekti į daugiau kaip vieną tokį pat teritorinį rinkimų vienetą.

2. Rinkimams rengti ir vykdyti Lietuvos Respublikoje sudaromi šie teritoriniai rinkimų vienetai:

- 1) vienmandatės rinkimų apygardos;
- 2) daugiamandatės rinkimų apygardos;
- 3) rinkimų apylinkės.

3. Rinkimų apygarda yra teritorinis rinkimų vienetas, kuriame nustatomi balsavimo ir (arba) rinkimų rezultatai.

4. Rinkimų apylinkė yra teritorinis rinkimų vienetas, kuriame vykdomas balsavimas.

16 straipsnis. Rinkimų apygardų sudarymas

1. Rinkimų apygarda sudaroma iš bendras ribas turinčių rinkimų apylinkių.

2. Seimo rinkimai rengiami ir vykdomi:

1) vienoje daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sutampančioje su Lietuvos Respublikos teritorija;

2) 71 vienmandatėje rinkimų apygardoje, kurias Vyriausioji rinkimų komisija sudaro atsižvelgdama į rinkėjų skaičių rinkimų apygardoje, Lietuvos Respublikos teritorijos suskirstymą į vienmandates rinkimų apygardas per ankstesnius Seimo rinkimus ir administracinį suskirstymą. Rinkėjų skaičius apygardoje turi būti nuo 0,9 iki 1,1 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus.

3. Respublikos Prezidento rinkimai rengiami vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje, sutampančioje su Lietuvos Respublikos teritorija.

4. Savivaldybės tarybos narių rinkimai rengiami daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sutampančioje su savivaldybės teritorija. Mero rinkimai rengiami vienmandatėje rinkimų apygardoje, sutampančioje su savivaldybės teritorija.

5. Rinkimai į Europos Parlamentą rengiami vienoje daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sutampančioje su Lietuvos Respublikos teritorija.

6. Vyriausioji rinkimų komisija, likus ne mažiau kaip 210 dienų iki rinkimų dienos, nustato ir, likus ne mažiau kaip 180 dienų iki rinkimų dienos, savo interneto svetainėje paskelbia rinkimų apygardas sudarančių rinkimų apylinkių sąrašą, apygardų rinkėjų skaičių, apygardų rinkimų komisijų buveinių adresus ir pastatų, kuriuose yra balsavimo patalpa, adresų koordinates.

17 straipsnis. Pasaulio lietuvių vienmandatė rinkimų apygarda

1. Pasaulio lietuvių vienmandatė rinkimų apygarda sudaroma Seimo rinkimuose. Sudarant vienmandatę rinkimų apygardą, kurioje balsuoja kitose valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai, jos rinkėjų skaičius nustatomas įskaičiuojant paskutiniuose Seimo rinkimuose dalyvavusių ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, taip pat papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos balsavusių rinkėjų skaičių.

2. Kai paskutiniuose Seimo rinkimuose dalyvavusių ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, taip pat papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos balsavusių užsienyje esančių rinkėjų skaičius, nustatomas iki Seimo rinkimų likus vieniems metams, yra didesnis kaip 1,1 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus, sudaroma Pasaulio lietuvių vienmandatė rinkimų apygarda. Kitose valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į šios Pasaulio lietuvių vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, o Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių vienmنداčių rinkimų apygardų skaičius sumažinamas viena rinkimų apygarda.

3. Jeigu paskutiniuose Seimo rinkimuose dalyvavusių ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, taip pat papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos balsavusių užsienyje esančių rinkėjų skaičius viršija dviejų vienmنداčių rinkimų apygardų vidutinį rinkėjų skaičių, gali būti sudaroma antra, o viršijus trijų vienmنداčių rinkimų apygardų vidutinį rinkėjų skaičių – trečia Pasaulio lietuvių vienmandatė rinkimų apygarda, atitinkamai sumažinant Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių vienmنداčių rinkimų apygardų skaičių.

18 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas

1. Rinkimams rengti ir vykdyti savivaldybių teritorijos suskirstomos į rinkimų apylinkes, atsižvelgiant į:

1) rinkėjų skaičių (rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5 000 rinkėjų);

2) patogumą rinkėjams atvykti į balsavimo patalpas.

2. Savivaldybės teritorijos suskirstymą į pastovias rinkimų apylinkes savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu tvirtina ir prireikus keičia Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintų rinkimų apylinkių sąrašą, jų balsavimo buveinių adresus ir pastatų, kuriuose yra balsavimo patalpa, adresų koordinates Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia savo interneto svetainėje, likus ne mažiau kaip 180 dienų iki rinkimų dienos.

3. Savivaldybės administracijos direktorius, teikdamas tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes, nurodo siūlomą rinkimų apylinkės pavadinimą, jos ribų koordinates, rinkėjų skaičių sudaromoje rinkimų apylinkėje, balsavimo patalpų adresą ir pastato, kuriame yra balsavimo patalpa, adreso koordinates.

4. Prireikus rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpos adresas gali būti keičiami, bet tik vienmandatės rinkimų apygardos ribose ir ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Rinkimų apylinkės ribų koordinates tikslina savivaldybių administracijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis.

VI SKYRIUS

RINKIMŲ IR BALSAVIMO KOMISIJOS

PIRMASIS SKIRSNIS

RINKIMŲ KOMISIJŲ VEIKLOS BENDROSIOS NUOSTATOS

19 straipsnis. Rinkimų komisijos

1. Rinkimus rengia ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose balsavimą rengia ir balsus skaičiuoja balsavimo komisijos.

20 straipsnis. Rinkimų komisijų veiklos pagrindai

1. Rinkimų komisijos savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, šiuo kodeksu, kitais įstatymais, Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklos reglamentu (toliau – Reglamentas) ir kitais teisės aktais.

2. Rinkimų komisijų veikla turi būti skaidri ir grindžiama teisėtumo, nepriklausomumo, kolegialumo, viešumo ir nešališkumo principais.

21 straipsnis. Teisėtumo principas

1. Rinkimų komisijos veikla ir priimami sprendimai turi atitikti šio kodekso ir kitų teisės aktų reikalavimus.

2. Rinkimų komisijos sprendimai turi būti pagrįsti ir motyvuoti.

22 straipsnis. Nepriklausomumo principas

1. Rinkimų komisija, įgyvendindama savo funkcijas ir priimdama sprendimus savo kompetencijai priklausančiais klausimais, yra nepriklausoma nuo valstybės ir savivaldybių institucijų, pareigūnų, politinių ir visuomeninių organizacijų, kitų asmenų.

2. Rinkimų komisijoms negali būti daromas joks politinis, ekonominis, psichologinis, socialinis spaudimas ar kitoks neteisėtas poveikis, galintis turėti įtakos jų sprendimams.

3. Apie bandymus paveikti rinkimų komisiją, jos pirmininką ar narį šios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys privalo nedelsdami pranešti aukštesniajai rinkimų komisijai. Apie bandymus paveikti Vyriausiąją rinkimų komisiją, jos pirmininką ar narį Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys praneša Seimui ir paskelbia visuomenės informavimo priemonėmis.

23 straipsnis. Kolegialumo principas

Rinkimų komisija savo veiklą vykdo ir sprendimus priima kolegialiai.

24 straipsnis. Viešumo principas

1. Rinkimų komisijų veikla ir priimami sprendimai, rengiant ir vykdant rinkimus, yra vieši, bet turi būti užtikrinta pareiškėjų, kurie nedalyvauja rinkimų procese ir nėra viešieji asmenys, asmens duomenų apsauga.

2. Rinkimų komisijos posėdžius gali stebėti atstovas rinkimams ir rinkimų stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus arba juos tam įgaliojusių politinių organizacijų įgaliojimus, visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę tarnybinius ar darbo pažymėjimus. Kiekvienas kandidatas, politinė organizacija ar jų atstovai turi teisę dalyvauti rinkimų komisijos posėdyje, jeigu jame sprendžiama dėl jų veiklos ar dėl tiesiogiai su jais susijusių aplinkybių arba jeigu juos dalyvauti posėdyje pakvietė rinkimų komisijos pirmininkas.

3. Apie rinkimų komisijos posėdį paskelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje ir rinkimų komisijos nariams pranešama Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

4. Rinkimų komisijos posėdžio salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, jį fotografuoti ar filmuoti, daryti jo vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti posėdį, daryti jo vaizdo įrašus, kai dėl to reikia vaikščioti po patalpą ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdį per radiją, televiziją ar internetu galima tik leidus rinkimų komisijos pirmininkui.

5. Rinkimų komisijos negali rengti uždarytų posėdžių.

25 straipsnis. Nešališkumo principas

Rinkimų komisija veiklą vykdo ir sprendimus priima objektyviai, be išankstinių nuostatų ir vienodai vertindama analogiškas faktines aplinkybes.

26 straipsnis. Reikalavimai rinkimų komisijos nariui

1. Rinkimų komisijos nariu gali būti nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis teisę būti renkamas Seimo nariu (neatsižvelgiant į kandidatui į Seimo narius nustatytą jauniausią amžių, bet sudarant rinkimų komisiją jis turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų). Vyriausiosios rinkimų komisijos, apygardos ir savivaldybės rinkimų komisijos narys privalo turėti aukštąjį išsilavinimą.

2. Savivaldybės administracijos direktoriaus į rinkimų komisijos narius siūlomas asmuo turi būti tos savivaldybės administracijos karjeros valstybės tarnautojas.

3. Teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos (toliau – Teisininkų draugija), savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu paskirti rinkimų komisijų nariai, jeigu jie yra politinių organizacijų nariai, prieš pradėdami eiti pareigas rinkimų komisijoje privalo sustabdyti savo narystę politinėje organizacijoje ir negali dalyvauti jos veikloje tol, kol eina pareigas rinkimų komisijoje.

4. Rinkimų komisijos narys negali būti kandidatas, kitos rinkimų ar referendumo komisijos pirmininkas ar narys, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti narys, rinkimų ar referendumo stebėtojas, atstovas rinkimams ar referendumui, negali užsiimti veikla, susijusia su rinkėjų, remiančių kandidatą ar kandidatų sąrašą, parašų rinkimu pagal šio kodekso 79 straipsnį, taip pat Lietuvos Respublikos piliečių, remiančių referendumo paskelbimą, rinkėjų parašų rinkimu.

5. Rinkimų komisijos narys, ketinantis būti kandidatu, privalo atsisakyti komisijos nario pareigų, likus ne mažiau kaip 30 dienų iki pareiškinių dokumentų įteikimo dienos.

6. Asmuo, neatitinkantis šio straipsnio 1–5 dalyse nustatytų reikalavimų ar juos pažeidęs, neskiriamas rinkimų komisijos nariu arba atleidžiamas iš rinkimų komisijos narių.

7. Asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

2) atleistas iš rinkimų ar referendumo komisijos nario pareigų už šio kodekso ar kitų įstatymų pažeidimą ir nuo šio atleidimo nėra praėję penkeri metai;

3) atleistas iš renkamų arba skiriamų pareigų dėl priesaikos ar pasižadėjimo sulaužymo, pareigūno vardo pažeminimo ir nuo atleidimo iš pareigų dienos arba sprendimo panaikinti mandatą įsigaliojimo dienos nėra praėję treji metai;

4) atleistas iš darbo, pareigų ar praradęs teisę verstis atitinkama veikla už neatitiktą įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams ir teisės aktuose nustatytų etikos normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis atitinkama veikla praradimo dienos nėra praėję treji metai;

5) yra įstatymų nustatyta tvarka uždraustos organizacijos narys.

8. Apygardų, savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijos sudėtis keičiama taip:

1) rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti šios komisijos sudėtį patvirtinusi rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija;

2) rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą politinės organizacijos (politinių organizacijų koalicijos) siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį;

3) prireikus naujas rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio kodekso nustatyta tvarka ir praėjus šiame kodekse nustatytiems rinkimų komisijų sudarymo terminams.

27 straipsnis. Rinkimų komisijų narių priesaika ir rašytinis pasižadėjimas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai prieš pradėdami eiti pareigas prisiekia šio kodekso nustatyta tvarka.

2. Kitų rinkimų komisijų pirmininko ar nario statusą asmuo įgyja ir pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.

3. Nustatomas šis rašytinio pasižadėjimo tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas (-a) Lietuvos Respublikai, gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje.

Tepadeda man Dievas.“

4. Pasižadėti galima ir be paskutinio sakinio.

5. Rinkimų komisijos pirmininkas ar narys pasirašo po duodamo rašytinio pasižadėjimo tekstu. Rašytinio pasižadėjimo tekstas negali būti keičiamas.

6. Rašytinis pasižadėjimas galioja visą rinkimų komisijos pirmininko ar nario įgaliojimų laikotarpį.

7. Rinkimų komisijų pirmininkų ir narių rašytiniai pasižadėjimai saugomi Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

8. Skiriant rinkimų komisijos pirmininką ar narius, nustatomas laikas, kada jie privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, per 15 dienų nuo paskyrimo rinkimų komisijos pirmininku ar nariu dienos nedavęs rašytinio pasižadėjimo arba jį davęs su išlyga, netenka pareigų rinkimų komisijoje.

9. Rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

10. Rinkimų komisijos pirmininkui ar nariui, davusiems rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokia rinkimų agitacija ar kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Asmuo, pažeidęs šį reikalavimą ar kitaip pažeidęs rašytinį pasižadėjimą, atleidžiamas iš rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų ir atsako įstatymų nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Rinkimų komisijų darbo organizavimas ir sprendimų priėmimas

1. Rinkimų komisijų darbas organizuojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Rinkimų komisijų sprendimai priimami posėdyje. Posėdį šaukia rinkimų komisijos pirmininkas savo iniciatyva arba ne mažiau kaip 1/3 visų šios komisijos narių reikalavimu. Rinkimų komisijų posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 visų rinkimų komisijos narių.

3. Sprendimai priimami rinkimų komisijos narių, dalyvaujančių posėdyje, balsų dauguma atviru balsavimu. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia rinkimų komisijos pirmininko balsas.

4. Su rinkimų komisijos sprendimu nesutinkantys komisijos nariai turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę. Atskiroji nuomonė pridedama prie rinkimų komisijos posėdžio protokolo ir yra neatsiejama jo dalis.

5. Jeigu yra pagrindas manyti, kad rinkimų komisijos posėdyje gali kilti grėsmė jo dalyvių saugumui, šios komisijos pirmininkas kreipiasi į policiją. Rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžių salės asmenis, kliudančius jai dirbti.

29 straipsnis. Apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervas

1. Siekdama užtikrinti šiame kodekse ir Lietuvos Respublikos referendumo konstituciniame įstatyme numatomų rinkimų ir referendumo komisijų sudarymą, Vyriausioji rinkimų komisija sudaro apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervą. Iš šio rezervo skiriami trūkstanti šiame kodekse ir Referendumo konstituciniame įstatyme numatomų rinkimų apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų nariai. Rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervas sudaromas ir tikslinamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Asmuo turi teisę teikti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyto formos prašymą, siekdamas būti įrašytas į apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervą. Šis prašymas gali būti teikiamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis. Vyriausioji rinkimų komisija, gavusi tokį prašymą, patikrina, ar asmuo atitinka šiame kodekse bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, keliamus rinkimų arba referendumo komisijų nariams, ir priima sprendimą įrašyti šį asmenį į apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervą arba priima motyvuotą sprendimą neįrašyti asmens į šį rezervą. Į šį rezervą įrašytų asmenų duomenys tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

3. Asmenys iš apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervo gali būti skiriami apylinkių rinkimų arba referendumo komisijų nariais tik tuo atveju, jeigu jie atitinka tokių komisijų nariams keliamus reikalavimus.

ANTRASIS SKIRSNIS

VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

30 straipsnis. Vyriausioji rinkimų komisija

1. Vyriausioji rinkimų komisija yra nuolatinė aukščiausioji rinkimų ir referendumų rengimo ir vykdymo valstybės institucija.

2. Vyriausioji rinkimų komisija yra koordinuojanti institucija įgyvendinant Reglamento (ES) 2019/788 20 straipsnio 1 ir 2 dalis ir informacijos centras, kaip tai nustatyta Reglamento (ES) 2019/788 4 straipsnio 6 dalyje, taip pat nacionalinis informacijos centras, kaip tai nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 2 straipsnio 10 punkte.

3. Vyriausioji rinkimų komisija yra iš valstybės biudžeto išlaikoma biudžetinė įstaiga, turinti savo antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir pavadinimu „Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija“, taip pat sąskaitų Lietuvos Respublikos bankuose.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos buveinė yra Vilniuje.

31 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos uždaviniai

Vyriausiosios rinkimų komisijos uždaviniai yra:

1) rengti ir vykdyti Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų, merų rinkimus, rinkimus į Europos Parlamentą;

2) nustatyti galutinius rinkimų rezultatus, atlikti mandatų komisijų funkcijas;

3) kontroliuoti politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų finansavimą, organizuoti jų dalyvių nepriklausomą patikrinimą, vertinti auditorių pastabas ir priimti sprendimus dėl pažeidimų, taip pat atlikti politinės reklamos stebėseną;

4) kontroliuoti, kaip vykdomas šis kodeksas, įstatymai, kiti teisės aktai, reglamentuojantys rinkimus, ir taikyti atsakomybę už jų pažeidimus;

5) koordinuoti Europos Sąjungos piliečių iniciatyvų įgyvendinimą ir teikti su Europos Sąjungos piliečių iniciatyvos teikimu susijusią informaciją ir pagalbą, taip pat dalytis informacija apie Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų veiklą Lietuvos Respublikoje.

32 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos funkcijos

1. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 1 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

1) tvirtina šiame kodekse nurodytus aprašus, pagal kuriuos rengiami ir vykdomi rinkimai;
2) nustato rinkimų biuletenių, kitų rinkimuose naudojamų dokumentų, pažymėjimų, antspaudų formas ir pavyzdžius;

3) suskirsto Lietuvos Respublikos teritoriją į vienmandates rinkimų apygardas ir sudaro Pasaulio lietuvių vienmandatę (-es) rinkimų apygardą (-as);

4) sudaro apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas;

5) kontroliuoja apygardų, savivaldybių, apylinkių rinkimų komisijų veiklą, teikia joms reikiamą metodinę ir organizacinę bei techninę pagalbą;

6) kontroliuoja, kaip naudojamos rinkimams skirtos valstybės biudžeto lėšos, vadovauja apygardų, savivaldybių, apylinkių rinkimų komisijų finansinei veiklai;

7) sudaro, tvarko, tikslina asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašą ir rinkėjų sąrašus;

8) registruoja rinkimų politinės kampanijos dalyvius;

9) šio kodekso nustatytais atvejais priima pareiškinius dokumentus, išduoda rinkėjų parašų rinkimo lapus, juos tikrina;

10) registruoja kandidatus, kandidatų sąrašus, panaikina jų registraciją;

11) nustato kandidatų sąrašų numerius, skelbia kandidatus, kandidatų sąrašus, jų numerius, pareiškinius dokumentus;

12) skatina rinkėjus dalyvauti rinkimuose;

13) organizuoja specialių rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimą, nustato tokių laidų rengėjus, transliuotojus, dalyvius, trukmę ir laiką ir jį paskirsto;

14) registruoja rinkimų stebėtojus, tarp jų ir tarptautinius, stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išduoda jiems pažymėjimus;

15) ne vėliau kaip per 4 mėnesius po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos perduoda archyvui nuolat saugoti apylinkių, apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolus ir priima sprendimą sunaikinti nesaugotinus rinkimų dokumentus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

16) tvirtina Reglamentą;

17) steigia, valdo ir tvarko Vyriausiosios rinkimų komisijos informacines sistemas ir interneto svetainę;

18) bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis, palaiko ryšius su kitų valstybių institucijomis;

19) apibendrina rinkimų patirtį, rūpinasi rinkėjų švietimu ir informavimu apie rinkimus;

20) organizuoja ir užtikrina informacijos ir ryšių technologijų panaudojimą rinkimuose ir jų tobulinimą;

21) apibendrina ir neribotą laiką skelbia informaciją apie Lietuvos Respublikoje rengtus rinkimus, referendumus, Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos ir Europos Sąjungos piliečių iniciatyvas ir jų rezultatus, šio kodekso ir įstatymų numatytus politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų finansavimo bei politinės reklamos skleidimo duomenis;

22) savo nustatyta tvarka rinkimų, referendumo, Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos, Europos Sąjungos piliečių iniciatyvos įgyvendinimo, rinkimų politinių kampanijų, politinių organizacijų finansavimo, rinkėjų informavimo procesų skaidrumo ir demokratinės sistemos veikimo valstybėje užtikrinimo, kandidatų sąžiningos konkurencijos tikslais savo interneto svetainėje nuolat skelbia pagal kandidatų ar jų atstovų pateiktus pareiškinius ir kitus dokumentus parengtą informaciją apie tuos kandidatus, jų gautus balsus, rinkimų, referendumo komisijų narių, stebėtojų, atstovų, iniciatyvinių grupių narių, šio kodekso ir įstatymų numatytus politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų finansavimo bei politinės reklamos skleidimo duomenis. Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje paskelbta informacija apie kandidatus, jų gautus balsus ir rinkimų, referendumo komisijų narių, stebėtojų, atstovų, iniciatyvinių grupių narių, rinkimų politinės kampanijos aukotojų sąrašai gali būti keičiami, kai taisomos kalbos klaidos ar informacija interneto svetainėje skiriasi nuo informacijos, teikiamos pareiškiniuose ir kituose dokumentuose. Interneto svetainėje negali būti skelbiami kandidatų ir kitų asmenų asmens kodai, pilietybę ar asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų numeriai, gyvenamosios vietos adresai;

23) savo nustatyta tvarka organizuoja mokymus rinkimų komisijų nariams ir pirmininkams;

24) atlieka kitas šiame kodekse ir kituose įstatymuose nustatytas funkcijas.

2. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 2 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) nustato ir skelbia galutinius rinkimų rezultatus;
- 2) pripažįsta rinkimus negaliojančiais šio kodekso nustatytais pagrindais;
- 3) skelbia pakartotinį balsavimą, pakartotinius rinkimus;
- 4) šio kodekso nustatytais atvejais laikotarpiu tarp Seimo rinkimų priima ir skelbia sprendimus dėl Seimo nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais, pripažįsta Seimo nario mandatą kandidatams, užimantiems atsiradusias laisvas Seimo narių, išrinktų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, vietas;

5) šio kodekso nustatytais atvejais laikotarpiu tarp savivaldybių tarybų ir merų rinkimų priima ir skelbia sprendimus dėl savivaldybės tarybos nario, mero įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais ar mandato netekimo, pripažįsta naujų savivaldybės tarybos narių, užimančių atsiradusias laisvas savivaldybės tarybos narių vietas, mandatus;

6) šio kodekso nustatytais atvejais tarp rinkimų į Europos Parlamentą priima ir skelbia sprendimus dėl Europos Parlamento nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais ar mandato netekimo ir dėl atsiradusios laisvos Europos Parlamento nario vietos užėmimo;

7) šio kodekso nustatytais atvejais išrinktiems kandidatams ir kandidatams, kuriems pripažįstamas mandatas į atsilaisvinusią vietą, išduoda pažymėjimus.

3. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 3 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

1) nustato rinkimų politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės, taip pat audito, politinės reklamos stebėsenos tvarką ir metodus, tvirtina šiame kodekse nurodytus aprašus, dokumentų formas;

2) teikia rekomendacijas dėl rinkimų agitacijos vykdymo, politinės reklamos skleidimo, rinkėjų papirkimo tyrimo, taip pat kitas su rinkimais susijusias rekomendacijas;

3) vykdo rinkimų politinių kampanijų finansavimo kontrolę ir organizuoja jų dalyvių nepriklausomą patikrinimą, vertina auditorių pastabas ir priima sprendimus dėl pažeidimų.

4. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 4 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) pagal kompetenciją sprendžia rinkimų ginčus;
- 2) pagal kompetenciją nagrinėja asmenų pranešimus, skundus ir prašymus dėl politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų finansavimo, politinės reklamos, rinkėjų papirkimo ir dėl kitų pažeidimų, susijusių su rinkimais, bei nustato šių pranešimų, skundų ir prašymų priėmimo ir nagrinėjimo tvarką;

3) sprendimą apie nustatytą rinkėjų papirkimo faktą paskelbia savo interneto svetainėje šio kodekso 101 straipsnyje nustatyta tvarka;

4) nagrinėja skundus ir priima sprendimus dėl apygardų rinkimų komisijų sprendimų, prireikus – ir dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų, panaikina šio kodekso, kitų įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius rinkimų komisijų sprendimus;

5) šio kodekso, kitų įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytais atvejais priima sprendimus ir taiko atsakomybę už šio kodekso, kitų įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimus.

5. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 5 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

1) atlieka nacionalinio informacijos centro, kuris su Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 28 straipsnio 1 dalyje nurodytais subjektais dalijasi informacija apie Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų finansavimą, kontrolę ir sankcijas, funkcijas;

2) atlieka informacijos centro, teikiančio su Europos Sąjungos piliečių iniciatyvos teikimu susijusią informaciją ir pagalbą, funkcijas;

3) atlieka institucijos, tikrinančios ir tvirtinančios asmenų, Lietuvos Respublikoje turinčių teisę balsuoti rinkimuose į Europos Parlamentą ir įgyvendinančių Europos Sąjungos piliečių iniciatyvą, pritarimo pareiškimus ir išduodančios Lietuvos Respublikoje gautų galiojančių pritarimo pareiškimų skaičių patvirtinantį sertifikatą, funkcijas;

4) yra atsakinga už keitimąsi duomenimis apie rinkėjus ir kandidatus su kitų Europos Sąjungos valstybių narių kontaktinėmis institucijomis;

5) savo nustatyta tvarka išduoda pritarimo pareiškimus Europos Komisijos registruotiems Europos Sąjungos piliečių iniciatyvos organizatoriams šių prašymu;

6) nustato Europos Sąjungos piliečių iniciatyvos organizatorių jai pateiktų pritarimo pareiškimų tikrinimo ir Lietuvos Respublikoje gautų galiojančių pritarimo pareiškimų skaičiaus patvirtinimo sertifikato išdavimo tvarką;

7) išduoda sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema atitinka Reglamentu (ES) 2019/788 11 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

33 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos teisės

1. Įgyvendindama šiame kodekse nustatytus uždavinius ir funkcijas, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę:

1) neatlygintinai gauti iš visų valstybės registru, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų, politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų dalyvių, rinkimų komisijų duomenis ir dokumentus, reikalingus savo funkcijoms atlikti;

2) neatlygintinai gauti valstybės registruose ir informacinėse sistemose tvarkomus asmens duomenis, įskaitant ir specialių kategorijų asmens duomenis, reikalingus savo funkcijoms atlikti, ir jais naudotis;

3) reikalauti iš visų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų, rinkimų komisijų, kad būtų laikomasi šio kodekso ir kitų rinkimų rengimą ir vykdymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir būtų pašalinti šio kodekso ir kitų įstatymų pažeidimai;

4) reikalauti iš šiame kodekse ir kituose įstatymuose nustatytų asmenų pateikti šiame kodekse ir kituose įstatymuose nurodytus su rinkimų politinių kampanijų finansavimu ir politine reklama susijusius dokumentus;

5) gauti ir tvarkyti duomenis, reikalingus savo funkcijoms atlikti, – rinkimų rengimo, vykdymo ir priežiūros, rinkimų politinių kampanijų finansavimo kontrolės ir audito tikslais tvarkyti šiuos Lietuvos Respublikos piliečių ir asmenų, nuolat gyvenančių Lietuvoje, asmens duomenis: vardą, pavardę, asmens kodą, gimimo datą, deklaruotos gyvenamosios vietos adresą, šio adreso įrašymo į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą datą, asmens Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančio dokumento numerį, vardą, pavardę, asmens kodą, gimimo datą, duomenis apie fizinio asmens neveiksnumą iš Neveiksnių ir ribotai veiksnųjų asmenų registro tvarkytojo; taip pat vardą, pavardę, asmens kodą, gimimo datą, duomenis apie fizinio asmens teistumą iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro;

6) vykdydama rinkimų politinės kampanijos finansavimo ir politinės reklamos stebėseną ir tirdama informaciją dėl šio kodekso, kitų įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimų, susipažinti su informacija, susijusia su tiriamu klausimu, ir gauti iš visų valstybės valdžios ir valdymo institucijų, Lietuvos banko, valstybės ir savivaldybių įmonių (taip pat ir jų kontroliuojamų), įstaigų ir organizacijų, juridinių ir fizinių asmenų dokumentus, duomenis ar informaciją, taip pat gauti pirminius ir kitus dokumentus, kuriuose šie duomenys ar informacija užfiksuoti, gauti pirmiau nurodytų asmenų paaiškinimus, informaciją ar duomenis žodžiu ar raštu;

7) prireikus priimti sprendimą bet koku klausimu, priklausančiu kitų rinkimų komisijų kompetencijai;

8) prireikus kreiptis į Seimo Pirmininką, kad būtų inicijuotas šio kodekso pakeitimas;

9) rengti ir skelbti rekomendacijas dėl šio kodekso nuostatų įgyvendinimo.

2. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti asmenims įeiti į rinkimų komisijų naudojamas patalpas, jeigu būtina užtikrinti šiose patalpose esančių duomenų ar dokumentų saugumą.

3. Vyriausioji rinkimų komisija turi kitų teisių, nustatytų kituose įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

34 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymas

1. Vyriausioji rinkimų komisija sudaroma iš pirmininko ir narių. Vyriausiąją rinkimų komisiją sudaro Seimas:

1) po eilinių ar pirmalaikių Seimo rinkimų praėjus ne mažiau kaip 140 ir ne daugiau kaip 200 dienų;

2) po to, kai, vadovaudamasis šio kodekso 37 straipsnio 1 dalies 9 punktu, priima nutarimą nutraukti Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimus. Nauja Vyriausioji rinkimų komisija sudaroma ne vėliau kaip per 14 dienų nuo Seimo nutarimo nutraukti Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimus įsigaliojimo dienos.

2. Vyriausioji rinkimų komisija sudaroma iš:

1) komisijos pirmininko, kurį slaptu balsavimu skiria Seimas Seimo Pirmininko teikimu;

2) teisingumo ministro pasiūlytų dviejų aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria slaptu balsavimu;

3) Teisininkų draugijos pasiūlytų dviejų aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria slaptu balsavimu;

4) Respublikos Prezidento pasiūlytų dviejų aukštąjį universitetinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria slaptu balsavimu;

5) politinių partijų (jų koalicijų), per paskutinius Seimo rinkimus gavusių Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir darbo rinkimų ar referendumo komisijose patirties.

3. Politinė partija (politinių partijų koalicija), per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, turi teisę iki sudarant Vyriausiąją rinkimų komisiją pasiūlyti į ją po vieną kandidatūrą.

4. Šio straipsnio 2 dalies 5 punkte nurodytų kandidatų, atitinkančių šio kodekso 26 straipsnyje nustatytus reikalavimus, kandidatūrų Seimas negali atmesti.

5. Visais atvejais asmenų, paskirtų į Vyriausiąją rinkimų komisiją iš teisingumo ministro, Respublikos Prezidento ir Teisininkų draugijos pasiūlytų kandidatūrų, turi būti ne mažiau kaip politinių partijų (jų koalicijų) pasiūlytų Vyriausiosios rinkimų komisijos narių. Jeigu šių asmenų yra mažiau, Vyriausioji rinkimų komisija padidinama po lygiai iš teisingumo ministro ir Teisininkų draugijos pasiūlytų kandidatūrų.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą aptarnauja Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriatas (toliau – Sekretoriatas). Sekretoriatą sudaro valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

35 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos narių priesaika

1. Asmuo, paskirtas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininku ar nariu, prieš pradėdamas eiti pareigas, per 15 dienų po šio paskyrimo dienos prisiekia Lietuvos valstybei.

2. Nustatomas šis Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, nario priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (-a) Lietuvos Respublikai, gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadeda man Dievas.“

3. Prisiekti galima ir be paskutinio sakinio.

4. Priesaiką priima Seimo Pirmininkas arba Seimo Pirmininko pavaduotojas Seimo posėdyje.

5. Prisiekęs Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys pasirašo vardinį priesaikos lapą.

6. Nustatytas priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Ir šios nuostatos nesilaikymas, ir atsisakymas prisiekti ar pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba jo pasirašymas su išlyga reiškia, kad asmuo neprisiekė ir negali pradėti eiti Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų, o vietoj jo turi būti skiriamas naujas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys.

7. Vardiniai priesaikos lapai atiduodami Seimo Pirmininkui ir saugomi Seimo kanceliarijoje.

36 straipsnis. Ribojimai Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui ir nariams

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas:

1) negali dirbti verslo, komercijos ar kitokiose įstaigose, įmonėse ar organizacijose;

2) negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus darbo užmokestį, nustatytą pagal einamas pareigas, ir atlyginimą už kūrybinę, pedagoginę ir mokslinę veiklą;

3) prieš pradėdamas eiti šias pareigas, jeigu jis yra politinės organizacijos narys, privalo sustabdyti savo narystę politinėje organizacijoje ir negali dalyvauti jos veikloje tol, kol eina pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje;

4) negali dirbti kitose rinkimų ar referendumo komisijose;

5) negali būti kandidatu, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės nariu, rinkimų ar referendumo stebėtoju, atstovu rinkimams ar referendumui, organizuoti rinkėjų, remiančių kandidatą ar kandidatų sąrašą, parašų rinkimo pagal šio kodekso 79 straipsnį ir dalyvauti juos renkant, taip pat organizuoti Lietuvos Respublikos piliečių, remiančių referendumo paskelbimą, parašų rinkimo ir dalyvauti juos renkant.

2. Teisingumo ministro, Respublikos Prezidento ir Teisininkų draugijos siūlymu paskirti Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, jeigu jie yra politinių organizacijų nariai, prieš pradėdami eiti pareigas, turi sustabdyti savo narystę politinėje organizacijoje ir negali dalyvauti jos veikloje tol, kol eina pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos narys negali būti kandidatu, kitos rinkimų ar referendumo komisijos pirmininku ar nariu, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės nariu, rinkimų ar referendumo stebėtoju, atstovu rinkimams ar referendumui, organizuoti rinkėjų, remiančių kandidatą ar kandidatų sąrašą, parašų rinkimo pagal šio kodekso 79 straipsnį ir dalyvauti juos renkant, taip pat organizuoti Lietuvos Respublikos piliečių, remiančių referendumo paskelbimą, parašų rinkimo ir dalyvauti juos renkant.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys, ketinantys būti kandidatu arba kitos rinkimų ar referendumo komisijos pirmininku ar nariu, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės nariu, rinkimų ar referendumo stebėtoju, atstovu rinkimams ar referendumui, prieš duodami reikiamą sutikimą būti kandidatu arba eiti šioje dalyje nurodytas pareigas ar pradėdami rinkti piliečių parašus, privalo ne vėliau kaip prieš 30 dienų įteikti Seimui rašytinį atsistatydinimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų pareiškimą. Šio reikalavimo neįvykdęs Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys Seimo nutarimu atleidžiamas iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų ir neregistruojamas kandidatu arba šis registravimas panaikinamas.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui ir nariams draudžiama bet kokia rinkimų agitacija arba kiti bandymai paveikti rinkėjų valią.

37 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir narių įgaliojimų pabaiga

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir nario įgaliojimai nutrūksta šiais pagrindais:

1) yra pasibaigęs įgaliojimų laikas ir yra sudaryta bei prisiekusi naujos sudėties Vyriausioji rinkimų komisija;

2) jis miršta;

3) jis atsistatydina;

4) jis netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;

5) jis Seimo nutarimu yra atleidžiamas iš pareigų vadovaujantis šio kodekso 36 straipsnio 4 dalimi;

6) teismas jį pripažįsta neveiksniu su rinkimų teisės įgyvendinimu susijusiose srityse;

7) jam įsiteisėja teismo apkaltinamasis nuosprendis;

- 8) Seimas visų Seimo narių balsų dauguma pareiškia nepasitikėjimą juo;
- 9) Seimas priima nutarimą nutraukti Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimus pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išvadą, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, priimtu pasibaigus balsavimui, ar kita veika, padaryta pasibaigus balsavimui, buvo pažeistos šio kodekso nuostatos;
- 10) Seimas priima nutarimą atleisti jį iš Vyriausiosios rinkimų komisijos narių pagal jį į šias pareigas pasiūliusios politinės partijos (politinių partijų koalicijos) motyvuotą teikimą;
- 11) Vyriausiosios rinkimų komisijos narį pasiūliusią politinę partiją išregistravus iš Juridinių asmenų registro.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nustatytų pagrindų, Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar pirmininko pavaduotojo, kuris pagal pareigas dirba vien Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, įgaliojimai nutrūksta ir tuo atveju, jeigu pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas per 14 dienų nuo paskyrimo į šias pareigas dienos neatsisako su Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar pirmininko pavaduotojo pareigomis nesuderinamo darbo, pareigų ar statuso.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ir narių įgaliojimus Seimas gali nutraukti tik šio kodekso nustatytais pagrindais.

38 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas yra biudžetinės įstaigos vadovas. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas:

- 1) organizuoja Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą ir už tai atsako;
- 2) teikia Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojų kandidatūras;
- 3) atstovauja Vyriausiajai rinkimų komisijai valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, teismuose, užsienio valstybių institucijose, įstaigose ir tarptautinėse organizacijose;
- 4) šaukia Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžius ir jiems pirmininkauja;
- 5) Vyriausiosios rinkimų komisijos narių sutikimu siunčia juos į tarnybines komandiruotes, suteikia kasmetines atostogas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojams, dirbantiems vien Vyriausiojoje rinkimų komisijoje;
- 6) teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai tvirtinti jos išlaidų sąmatą, rinkimų išlaidų sąmatas;
- 7) vadovauja Sekretoriato darbui, tvirtina Sekretoriato struktūrą, pareigybių sąrašus ir aprašymus, įstatymų nustatyta tvarka priima į pareigas ir iš jų atleidžia Sekretoriato darbuotojus;
- 8) prireikus papildomai pagal darbo sutartis priima į darbą asmenis konkrečioms funkcijoms arba kitiems pagalbiniais darbams, kurių apmokėjimo išlaidos yra numatytos Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintose išlaidų sąmatose, atlikti;

- 9) saugo Vyriausiosios rinkimų komisijos antspaudą ir atsako už jo naudojimą;
- 10) po kiekvienų eilinių rinkimų, praėjus ne daugiau kaip 120 dienų nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos, Seimui teikia Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklos ataskaitą;
- 11) Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje skelbia posėdžių darbotvarkę ir datą;
- 12) su apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku pasirašo valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartį;
- 13) vykdo kitas šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytas funkcijas.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, sprenddamas Sekretoriato darbo ir personalo valdymo klausimus, leidžia įsakymus, o šio kodekso nustatytais atvejais – sprendimus arba įgalioja tokius sprendimus priimti Vyriausiosios rinkimų komisijos narį. Tokie sprendimai skelbiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka ir skundžiami šiame kodekse nustatyta tvarka.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas turi visas Vyriausiosios rinkimų komisijos nario teises.

4. Sprendimus dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko atostogų ir tarnybinių komandiruočių teisės aktų nustatyta tvarka priima Vyriausioji rinkimų komisija.

39 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojai

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas turi du pavaduotojus. Juos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko teikimu skiria ir iš pareigų atšaukia Vyriausioji rinkimų komisija. Pirmininko pavaduotojai skiriami iš Vyriausiosios rinkimų komisijos narių, kuriuos į ją pasiūlė Respublikos Prezidentas, teisingumo ministras, Teisininkų draugija.

2. Vyriausioji rinkimų komisija savo pirmininko teikimu gali priimti sprendimą, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojai pagal pareigas dirba vien šioje komisijoje. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojams, pagal pareigas dirbantiems vien šioje komisijoje, taikomi tokie pat apribojimai, kokie yra nustatyti Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui šio kodekso 36 straipsnio 1 dalyje.

3. Kai Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas nėra paskirtas arba laikinai (dėl tarnybinės komandiruotės, atostogų, laikinojo nedarbingumo, nusišalinimo ir kt.) negali eiti pareigų, jo pareigas laikinai eina Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojas (jeigu pirmininkas nėra paskirtas) arba Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko paskirtas vienas iš šios komisijos pirmininko pavaduotojų.

4. Jeigu nėra paskirtas nei Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, nei jo pavaduotojai arba nė vienas iš jų negali laikinai eiti šios komisijos pirmininko pareigų (dėl

tarnybinės komandiruotės, atostogų, laikinojo nedarbingumo, nusišalinimo ir kt.), šias pareigas laikinai eina Vyriausiosios rinkimų komisijos narys, kurį paskiria ši komisija iš teisingumo ministro, Teisininkų draugijos į ją pasiūlytų narių.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojui arba kitam šios komisijos nariui, laikinai einantiems Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas, mokamas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigybei nustatytas darbo užmokestis.

6. Vienas iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojų yra šios komisijos sekretorius. Jį į šias pareigas skiria Vyriausioji rinkimų komisija savo pirmininko teikimu. Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorius pasirašo šios komisijos posėdžių protokolus, rūpinasi dokumentų valdymu, taip pat atlieka kitas Vyriausiosios rinkimų komisijos arba jos pirmininko pavestas pareigas.

7. Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorių, laikinai negalintį eiti pareigų arba laikinai einantį Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas, laikinai pavaduoja Vyriausiosios rinkimų komisijos narys, kurį paskiria ši komisija.

40 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos nario teisės

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos narys turi teisę:

1) dalyvauti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiuose, juose pasakyti savo nuomonę, dalyvauti diskusijose, balsuoti, rengti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ir kitų dokumentų projektus;

2) dalyvauti visuose Vyriausiosios rinkimų komisijos organizuojamuose renginiuose ir juose pasakyti savo nuomonę;

3) kartu su kitais Vyriausiosios rinkimų komisijos nariais reikalauti sušaukti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį;

4) dalyvauti Seimo komitetų ir komisijų, Vyriausybės, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, rinkimų komisijų posėdžiuose, darbo grupėse, konferencijose ir pasitarimuose, kai svarstomi šio kodekso pakeitimo projektai, rinkimų organizavimo ir vykdymo klausimai, kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencijai priskirti klausimai, nustatyta tvarka teikti siūlymus dėl šių klausimų sprendimo;

5) tikrinti, ar laikomasi šio kodekso, kitų įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių rinkimų organizavimą ir vykdymą bei politinių organizacijų ar rinkimų politinių kampanijų finansavimą, reikalavimų;

6) įeiti į patalpas, kuriose vyksta pasirengimas rinkimams, balsavimas ar skaičiuojami balsai;

7) šiame kodekse nustatytais atvejais atlikti veiksmus pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgaliojimą;

8) gavęs Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgaliojimą, pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą, surašyti administracinio nusižengimo protokolą, nagrinėti administracinio nusižengimo bylą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinių įstaigų, įmonių ir organizacijų, kuriose dirba Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, vadovai privalo sudaryti sąlygas Vyriausiosios rinkimų komisijos nariams dalyvauti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiuose.

41 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, jo pavaduotojų ir šios komisijos narių darbo apmokėjimas, socialinės garantijos ir garantijos atleidus iš pareigų

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, jo pavaduotojams ir šios komisijos nariams darbo užmokestis mokamas įstatymo nustatyta tvarka.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo pavaduotojai ir šios komisijos nariai valstybiniu socialiniu draudimu draudžiami įstatymo nustatyta tvarka.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, jo pavaduotojų kasmetinių atostogų trukmę, jų suteikimo ir mokėjimo už jas tvarką ir sąlygas nustato įstatymas. Socialinės garantijos teikiamos Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, jo pavaduotojams ir šios komisijos nariams kiekvienų metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis išmokama ne didesnė kaip įstatymo nustatytos jų pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Ji mokama neviršijant Vyriausiajai rinkimų komisijai darbo užmokesčiui skirtų lėšų. Jeigu šių lėšų nepakanka, taip pat jeigu Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo pavaduotojas ar šios komisijos narys nėra išdirbęs visų metų, priemoka apskaičiuojama proporcingai turimoms darbo užmokesčio lėšoms arba tais metais dirbtam laikui. Priemokos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, jo pavaduotojui ir kiekvienam šios komisijos nariui dydį nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, jo pavaduotojams ir šios komisijos nariams, iš pareigų atleidžiamiems šio kodekso 37 straipsnio 1 dalies 1 ir 6 punktuose nustatytais pagrindais, išmokama 2 mėnesių jų pareiginės algos dydžio išeitinė išmoka.

6. Šio straipsnio 5 dalies nuostatos netaikomos, kai Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar šios komisijos narys paskiriamas į iš naujo sudaromą Vyriausiają rinkimų komisiją šio kodekso 34 straipsnyje nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai

1. Vyriausioji rinkimų komisija savo kompetencijai priklausančius klausimus svarsto ir sprendimus dėl jų priima kolegialiai savo posėdžiuose. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai gali būti organizuojami šiais būdais: komisijos posėdžių salėje, nuotoliniu būdu, mišriuoju būdu, kai dalis posėdyje dalyvaujančių šios komisijos narių yra salėje, o kita dalis posėdyje dalyvauja nuotoliniu būdu.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai tiesiogiai transliuojami jos interneto svetainėje Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

3. Visi Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai protokoluojami. Posėdžio protokolą pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio pirmininkas ir šio posėdžio sekretorius.

43 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių organizavimas nuotoliniu arba mišriuoju būdu

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka jos posėdžiai gali būti organizuojami nuotoliniu arba mišriuoju būdu.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdis organizuojamas, komisijos nariai jame dalyvauja ir sprendimai svarstomais klausimais priimami nuotoliniu arba mišriuoju būdu realiuoju laiku Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie Krašto apsaugos ministerijos įvertintomis ir saugiomis pripažintomis telekonferencijų platformomis.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai savo teises ir pareigas privalo įgyvendinti asmeniškai.

4. Turi būti daromas nuotoliniu arba mišriuoju būdu organizuojamo Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio vaizdo ir garso įrašas. Šis įrašas skelbiamas Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje ir saugomas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių organizavimas nuotoliniu arba mišriuoju būdu, šios komisijos narių dalyvavimas, komisijos nario tapatybė, balsavimo rezultatų nustatymas, sprendimų svarstomais klausimais priėmimas, asmeniškasis komisijos nario teisių ir pareigų įgyvendinimas užtikrinami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

6. Kitos šio kodekso nuostatos, susijusios su procedūromis, taikomomis posėdžių salėje vykstančiam Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiui, šį posėdį organizuojant nuotoliniu arba mišriuoju būdu, suprantamos ir taikomos *mutatis mutandis* atsižvelgiant į Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio organizavimo nuotoliniu arba mišriuoju būdu ypatumus.

44 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ir jų priėmimo tvarka

1. Įgyvendindama savo įgaliojimus, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimus. Sprendimus pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio pirmininkas.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos narys, kurį į šią komisiją yra pasiūlusi politinė partija (partijų koalicija), nedalyvauja Vyriausiajai rinkimų komisijai rengiant, svarstant ir priimant sprendimus dėl atsisakymo registruoti šiai partijai (šių partijų koalicijai) priklausantį kandidatą, tokio kandidato registravimo panaikinimo, taip pat dėl šiurkštaus įstatymų pažeidimo, galinčio turėti įtakos skiriant valstybės biudžeto asignavimus partijai.

3. Priimdami sprendimą dėl kandidatų registravimo, taip pat dėl rinkimų galutinių rezultatų nustatymo, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai balsuoja už arba prieš pateiktą sprendimo projektą; susilaikyti neleidžiama.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai skelbiami Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl kandidatų, jų sąrašų registravimo arba registravimo panaikinimo, galutinės kandidatų eilės kandidatų sąrašuose nustatymo, galutinių rinkimų rezultatų nustatymo, rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais, rinkimų pripažinimo neįvykusiais, pakartotinių rinkimų paskelbimo, mandato netekimo, įgaliojimų nutrūkimo nesuėjus terminui, mandato į atsiradusią laisvą vietą pripažinimo oficialiai skelbiami Teisės aktų registre.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai yra privalomi visų lygių rinkimų komisijoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, taip pat kitoms įstaigoms, įmonėms, organizacijoms ir rinkimų politinės kampanijos dalyviams. Juos pakeisti arba panaikinti gali tik pati Vyriausioji rinkimų komisija arba teismas. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai, kuriais rinkimų politinės kampanijos dalyviai ir politinės organizacijos įpareigojami pervesti lėšas į valstybės biudžetą pagal šį kodeksą ir kitus įstatymus, laikytini vykdomaisiais dokumentais pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai gali būti skundžiami šio kodekso nustatyta tvarka.

45 straipsnis. Informacijos ir dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, taip pat kitos įstaigos, įmonės ir organizacijos, rinkimų ir referendumo komisijos, politinės organizacijos ir rinkimų politinių kampanijų dalyviai ar kiti asmenys Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu privalo ne vėliau kaip iki šios komisijos nustatyto termino pabaigos pateikti turimą informaciją ir dokumentus, reikalingus Vyriausiajai rinkimų komisijai nagrinėjant asmenų pranešimus ir tiriant rinkimų ir politinių organizacijų bei rinkimų politinių kampanijų finansavimo, politinės reklamos reikalavimų pažeidimus, rinkėjų papirkimo atvejus ir kitus su rinkimais susijusius pažeidimus.

2. Nagrinėdama pranešimą, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę kreiptis į asmenį, dėl kurio veikslių gautas pranešimas, su prašymu per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus ir, esant galimybei, juos pagrindžiančius dokumentus.

TREČIASIS SKIRSNIS

KITOS RINKIMŲ KOMISIJOS

46 straipsnis. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų sudarymas

1. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas Vyriausioji rinkimų komisija sudaro likus ne mažiau kaip 95 dienoms iki rinkimų dienos:

1) Seimo rinkimuose – vienmandatėse Seimo rinkimų apygardose sudaromos apygardų rinkimų komisijos;

2) Respublikos Prezidento rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose – kiekvienoje savivaldybėje sudaroma savivaldybės rinkimų komisija.

2. Apygardų rinkimų komisijas Seimo rinkimuose sudaro:

1) teisingumo ministro pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

2) Teisininkų draugijos pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

3) savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytas kiekvienos savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, administracijoje dirbantis karjeros valstybės tarnautojas;

4) politinių partijų, jų koalicijų, kurios per paskutinius Seimo rinkimus yra gavusios Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, ir politinių partijų, kurioms skiriami valstybės biudžeto asignavimai politinės partijos veiklai finansuoti (toliau – finansuojama partija), pasiūlyti asmenys.

3. Savivaldybių rinkimų komisijas Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą sudaro:

1) teisingumo ministro pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės teritorijoje;

2) Teisininkų draugijos pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės teritorijoje;

3) savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytas šioje administracijoje dirbantis karjeros valstybės tarnautojas;

4) politinių partijų, jų koalicijų, per paskutinius Seimo rinkimus gavusių Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, ir finansuojamų partijų pasiūlyti asmenys.

4. Savivaldybių rinkimų komisijas savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose sudaro:

1) teisingumo ministro pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės teritorijoje;

2) Teisininkų draugijos pasiūlytas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo. Pirmenybė teikiama asmenims, gyvenantiems ar dirbantiems savivaldybės teritorijoje;

3) tos savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytas šioje administracijoje dirbantis karjeros valstybės tarnautojas;

4) politinių partijų, jų koalicijų, per paskutinius Seimo rinkimus gavusių Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, ir finansuojamų partijų pasiūlyti asmenys;

5) politinių partijų, jų koalicijų, per paskutinius savivaldybės tarybos rinkimus gavusių ne mažiau kaip 2 šios savivaldybės tarybos narių mandatus, pasiūlyti asmenys.

5. Politinis komitetas, jų koalicija gali siūlyti kandidatūras į savivaldybių rinkimų komisijas savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose, jeigu per paskutinius savivaldybių tarybų ir merų rinkimus yra gavę ne mažiau kaip 2 šios savivaldybės tarybos narių mandatus, ir rinkimuose į Europos Parlamentą, jeigu per paskutinius rinkimus į Europos Parlamentą yra gavę ne mažiau kaip vieną mandatą.

6. Teisingumo ministras, Teisininkų draugija ir savivaldybės administracijos direktorius į apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas gali siūlyti ir daugiau kandidatūrų.

7. Kiekviena politinė partija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, arba finansuojama partija turi teisę siūlyti į apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas po vieną kandidatūrą. Jeigu politinė partija gali siūlyti kandidatūras ir kaip finansuojama partija arba politinė partija, gavusi Seimo narių mandatų, ir pagal savivaldybės tarybos rinkimų rezultatus, savo kandidatūras ji siūlo tik pagal vieną iš šių galimybių pasirinktinai. Jeigu viena iš politinių partijų, dalyvavusių koalicijoje, kandidatūros nepasiūlo arba atsisako ją siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitų, negu buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios politinės partijos kandidatūrą turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

8. Kandidatūros į apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikiamos likus ne mažiau kaip 102 dienoms iki rinkimų dienos. Šio kodekso reikalavimus atitinkančių kandidatūrų Vyriausioji rinkimų komisija atmesti negali. Jeigu kandidatūrų nėra pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija vietoj jų gali papildomai skirti rinkimų komisijos nariais

asmenis, siūlomus teisingumo ministro, Teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus.

9. Visais atvejais ne mažiau kaip trys rinkimų komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į šią komisiją iš teisingumo ministro, Teisininkų draugijos ir savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytų asmenų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, rinkimų komisija didinama įtraukiant narių iš teisingumo ministro, Teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytų asmenų. Bet kuriuo atveju rinkimų komisija negali būti sudaroma tik iš vienai politinei partijai priklausančių asmenų.

10. Jeigu tą pačią dieną turi būti vykdomi skirtingi rinkimai ir referendumas, sudaromos tos pačios rinkimų komisijos. Vyriausioji rinkimų komisija atskiroje rinkimų teritorijoje sudaro vieną – apygardos, savivaldybės rinkimų komisiją ir nustato jos funkcijas rengiant ir vykdant kitus rinkimus ir referendumą.

11. Jeigu politinės partijos, politinio komiteto, koalicijos ar savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytas asmuo neatitinka šio kodekso reikalavimų ar jų pasiūlyto rinkimų komisijos nario įgaliojimai baigiasi, Vyriausioji rinkimų komisija pirmiausia kreipiasi į šią partiją, politinį komitetą, koaliciją ar savivaldybės administracijos direktorių dėl naujos kandidatūros siūlymo.

12. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininką iš šios komisijos narių skiria Vyriausioji rinkimų komisija. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo Vyriausiosios rinkimų komisijos arba apygardos ar savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties arba darbo apylinkės rinkimų komisijos pirmininku patirties. Vyriausioji rinkimų komisija apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkus skiria kiekvienam kandidatų į apygardų, savivaldybių rinkimų komisijas pasiūliusiam subjektui proporcingai visam jo pasiūlytų kandidatų skaičiui.

13. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka savo pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

14. Pagal šio kodekso 17 straipsnį sudaromos Pasaulio lietuvių vienmandatės rinkimų apygardos (ar apygardų) rinkimų komisijos funkcijas atlieka Vyriausioji rinkimų komisija.

47 straipsnis. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos įgaliojimai

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija:

- 1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka informuoja rinkėjus apie rinkimų apylinkių ribas, rinkimų komisijų buveines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;
- 2) prižiūri, kaip jos veiklos teritorijoje įgyvendinamas šis kodeksas;
- 3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;

4) tvirtina apylinkių rinkimų komisijų išlaidų sąmatas, neviršydama Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintos apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos sąmatos, ir kontroliuoja, kaip naudojamos šiose sąmatose numatytos lėšos;

5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems rinkimų stebėtojo pažymėjimus;

6) priima Seimo, merų rinkimuose kandidatais save keliančių asmenų pareiškinius dokumentus ir savivaldybių tarybų, merų rinkimuose keliamų kandidatų pareiškinius dokumentus, juos tikrina, teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai registruoti kandidatus, kandidatų sąrašus, savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose įregistruotiems kandidatams išduoda pažymėjimus;

7) tikrina Seimo, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose rinkėjų, parėmusių kandidato ir (arba) kandidatų sąrašo iškėlimą arba kandidato išsikėlimą, parašų rinkimo lapus (arba paveda tai atlikti apylinkių rinkimų komisijoms) ir nustato, ar surinktas reikiamas rinkėjų, parėmusių kandidato ir (arba) kandidatų sąrašo iškėlimą arba kandidato išsikėlimą, parašų skaičius;

8) sudaro savo veiklos teritorijoje esančių sveikatos priežiūros įstaigų (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigų, karinių vienetų, teritorinių policijos įstaigų areštinių, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietų sąrašą, pasirūpina, kad juose būtų organizuojamas balsavimas specialiuose balsavimo punktuose, taip pat organizuoja ir prižiūri balsavimą iki rinkimų dienos savivaldybės administracijos ir (ar) kitose balsuoti pritaikytose patalpose;

9) surašo savo veiklos teritorijos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą (toliau – apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolas), nustato balsavimo rezultatus ir perduoda juos tvirtinti Vyriausiajai rinkimų komisijai;

10) atlieka tyrimus dėl rinkėjų papirkimo, politinės reklamos, kitų šio kodekso pažeidimų, nagrinėja skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų, veiksmų ir neveikimo ir panaikina arba pakeičia įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius apylinkių rinkimų komisijų sprendimus;

11) savo veiklos teritorijoje nuo komisijos sudarymo iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos atlieka politinės reklamos stebėseną ir stebėsenos duomenis teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka;

12) vykdo kitus šio kodekso nustatytus įgaliojimus.

2. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos nario įgaliojimai baigiasi, kai:

1) jis atsistatydina;

2) pasibaigia apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos įgaliojimų laikas;

3) Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą dėl komisijos nario rašytinio pasižadėjimo sulaužymo;

4) Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą motyvuotu komisijos narį pasiūliusio subjekto teikimu.

48 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas

1. Balsavimui organizuoti ir vykdyti rinkimų apylinkių teritorijose sudaromos apylinkių rinkimų komisijos.

2. Apylinkių rinkimų komisijos sudaromos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų dienos.

3. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų dienos apygardos, savivaldybės rinkimų komisija nustato kiekvienos apylinkės rinkimų komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis politinių organizacijų (jų koalicijų), turinčių teisę siūlyti kandidatūras į rinkimų komisijas, skaičiui. Apylinkės rinkimų komisijoje turi būti ne mažiau kaip 5 nariai.

4. Politinės partijos, politiniai komitetai, koalicijos kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijų narius sąrašą šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 52 dienoms iki rinkimų dienos.

5. Į apylinkės rinkimų komisijos narius po vienodą skaičių kandidatūrų turi teisę siūlyti:

1) politinė partija, partijų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, ir finansuojama partija;

2) politinė partija, partijų koalicija, per paskutinius savivaldybės tarybos rinkimus gavusi ne mažiau kaip du šios savivaldybės tarybos narių mandatus. Jeigu partija savivaldybės tarybos narių mandatų yra gavusi būdama partijų koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis;

3) politinė partija, partijų koalicija, per paskutinius rinkimus į Europos Parlamentą gavusi ne mažiau kaip vieną mandatą;

4) savivaldybių tarybų, merų rinkimuose – politiniai komitetai, jų koalicijos, per paskutinius savivaldybių tarybų rinkimus gavę ne mažiau kaip du šios savivaldybės tarybos narių mandatus;

5) rinkimuose į Europos Parlamentą – politiniai komitetai, jų koalicijos, per paskutinius rinkimus į Europos Parlamentą gavę ne mažiau kaip vieną mandatą.

6. Jeigu politinė partija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal savivaldybės tarybos rinkimų, ir pagal rinkimų į Europos Parlamentą rezultatus, šias kandidatūras ji siūlo pasirinktinai tik pagal vieną iš nurodytų rinkimų rezultatus.

7. Jeigu viena iš politinių partijų, dalyvavusių koalicijoje, kandidatūrų nesiūlo arba pasirenka siūlyti pagal kitų, negu buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios partijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

8. Jeigu politinės partijos, politinio komiteto, koalicijos siūlomos kandidatūros atitinka šio kodekso reikalavimus, apygardos, savivaldybės rinkimų komisija privalo juos paskirti apylinkių rinkimų komisijų nariais.

9. Jeigu politinė partija, politinis komitetas, jų koalicija nesiūlo kandidatūrų arba pasiūlytos kandidatūros neatitinka šio kodekso reikalavimų, arba jos siūlomos po nustatyto termino, arba komisijoje lieka laisva vieta, apygardos, savivaldybės rinkimų komisija trūkstamus apylinkės rinkimų komisijos narius Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka skiria iš šiame kodekse nurodyto apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų narių rezervo. Jeigu šiame rezerve nėra asmenų, kurie gali būti skiriami apylinkės rinkimų komisijos nariais, trūkstamas kandidatūras į apylinkės rinkimų komisijos narius turi pasiūlyti savivaldybės administracijos direktorius. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija gali sumažinti apylinkės rinkimų komisijos narių skaičių, bet jį sumažinus, apylinkės rinkimų komisijoje turi būti mažiausiai 5 nariai. Visais atvejais apylinkės rinkimų komisija negali būti sudaroma tik iš vienai partijai priklausančių asmenų.

10. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininką iš šios komisijos narių skiria apygardos, savivaldybės rinkimų komisija. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo Vyriausiosios rinkimų komisijos, apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos ar apylinkės rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties, arba asmuo, turintis aukštąjį išsilavinimą.

11. Apylinkės rinkimų komisija pirmajame posėdyje, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 visų šios apylinkės rinkimų komisijos narių, išsirenka savo pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

49 straipsnis. Apygardų, savivaldybių, apylinkių rinkimų komisijų sudarymo terminai rengiant pirmalaikius rinkimus

1. Kai pirmalaikiai Seimo rinkimai pagal Konstitucijos 58 straipsnį rengiami per 3 mėnesius nuo jų paskelbimo dienos arba pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį ar 89 straipsnio 1 dalį rengiami po 2 mėnesių nuo jų paskelbimo dienos, apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki pirmalaikių rinkimų dienos nustato kiekvienos apylinkės rinkimų komisijos narių skaičių. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos sudaromos ne vėliau kaip likus 60 dienų iki pirmalaikių rinkimų dienos.

2. Kandidatūros į apylinkių rinkimų komisijų narius apygardos, savivaldybės rinkimų komisijoms turi būti pateikiamos ne vėliau kaip likus 42 dienoms iki pirmalaikių rinkimų dienos.

3. Apylinkių rinkimų komisijos sudaromos ne vėliau kaip likus 40 dienų iki pirmalaikių rinkimų dienos.

4. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį ar 89 straipsnio 1 dalį rengiami anksčiau kaip po 2 mėnesių nuo jų paskelbimo dienos, šiame

straipsnyje nurodyti 40, 42, 45 ir 60 dienų terminai trumpinami tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

5. Apylinkės rinkimų komisijos narys, nedavęs rašytinio pasižadėjimo ilgiau kaip 7 dienas nuo savo paskyrimo dienos arba davęs rašytinį pasižadėjimą su išlyga, netenka pareigų apylinkės rinkimų komisijoje.

50 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai

1. Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos gavusi apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, atstovams rinkimams, platina rinkėjams pranešimus apie rinkimus, sudaro rinkėjų, kurie balsuos namuose, sąrašą, praneša apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąrašė pastebėtus netikslumus, taip pat apie asmenis, nedeklaravusius, ar jie atitinka šio kodekso nustatytus reikalavimus, ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis perduoda šiuos duomenis;

2) tikslina apylinkės rinkėjų sąrašus;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka organizuoja balsavimą specialiuose balsavimo punktuose visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose, kariniuose vienetuose, teritorinių policijos įstaigų areštinėse, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietose, taip pat organizuoja rinkėjų balsavimą namuose;

4) prižiūri, kad savivaldybės administracijos direktorius suteiktų balsavimo patalpas ir kad šios patalpos būtų parengtos ir aprūpintos reikalinga įranga pagal šio kodekso reikalavimus;

5) rinkimų dieną ir pakartotino balsavimo dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;

6) suskaičiuoja balsus, surašo apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą ir elektroninių ryšių priemonėmis pateikia šio protokolo duomenis;

7) nagrinėja apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, rinkėjų balsų skaičiavimo protokolų surašymo;

8) vykdo kitus šio kodekso nustatytus įgaliojimus.

2. Apylinkės rinkimų komisijos nario įgaliojimai baigiasi, kai:

1) jis atsistatydina;

2) pasibaigia apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimų laikas;

3) apygardos, savivaldybės rinkimų komisija priima sprendimą dėl komisijos nario rašytinio pasižadėjimo sulaužymo;

4) apygardos, savivaldybės rinkimų komisija priima sprendimą motyvuotu komisijos narį pasiūliusio subjekto teikimu.

51 straipsnis. Apygardų, savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas

1. Už darbo dieną rinkimų komisijose nustatomas atlyginimas pagal šiuos tarifus:

1) apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkams – 0,067 Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatyme nustatyto pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio (toliau – pareiginės algos bazinis dydis);

2) apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkų pavaduotojams, šių komisijų sekretoriams ir komisijų nariams – 0,054 pareiginės algos bazinio dydžio;

3) apylinkių rinkimų komisijų pirmininkams – 0,054 pareiginės algos bazinio dydžio;

4) apylinkių rinkimų komisijų pirmininkų pavaduotojams, komisijų sekretoriams ir komisijų nariams – 0,043 pareiginės algos bazinio dydžio.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2216](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21811

2. Rinkimų komisijų nariams, pirmininkams, pirmininko pavaduotojams ir šių komisijų sekretoriams už darbą rinkimų komisijose atlyginama pagal darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenis neviršijant tai rinkimų komisijai nustatytų asignavimų darbo užmokesčiui. Darbo laiko apskaitos žiniaraščių rinkimų komisijose pildymo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Už darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose pateiktų duomenų teisingumą atsako rinkimų komisijos pirmininkas. Darbui rinkimų komisijose netaikomi Darbo kodekse nustatyti darbo trukmės ribojimai.

3. Rinkimų komisijų nariai, pirmininkai, pirmininko pavaduotojai ir šių komisijų sekretoriai už labai gerą darbą rinkimų komisijose gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka. Ši išmoka negali būti didesnė kaip 100 procentų per visą darbo rinkimų komisijose laikotarpį gautų mėnesinių atlyginimų vidurkio, neviršijant tos komisijos išlaidų sąmatoje skatinimui numatytų lėšų. Vienkartinės pinigines išmokos dydis nustatomas atsižvelgiant į atlikto darbo mastą, kokybę ir sudėtingumą.

4. Sprendimą dėl apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkų skatinimo priima Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į jų atliktą darbą organizuojant ir vykdant rinkimus ir atsiskaitymą už šioms komisijoms skirtų lėšų panaudojimą. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkų pavaduotojai, šių komisijų nariai ir komisijų sekretoriai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, jeigu yra apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko teikimas.

5. Sprendimus dėl apylinkių rinkimų komisijų pirmininkų skatinimo priima apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos, atsižvelgdamos į jų atliktą darbą organizuojant ir vykdant rinkimus. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkų pavaduotojai, šių komisijų nariai ir komisijų sekretoriai gali būti skatinami vienkartinėmis piniginėmis išmokomis tos apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos sprendimu, jeigu yra apylinkės rinkimų komisijos pirmininko teikimas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BALSAVIMO KOMISIJOS

52 straipsnis. Balsavimo komisijos Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose

1. Balsavimui organizuoti ir paduotiems balsams skaičiuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose sudaromos balsavimo komisijos. Jas sudaro pirmininkas ir ne mažiau kaip du nariai.

2. Balsavimo komisijos pirmininku ar nariu gali būti nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, sudarant balsavimo komisiją ne jaunesnis kaip 18 metų. Balsavimo komisijos narių nepriekaištingos reputacijos reikalavimas suprantamas taip, kaip jis yra nustatytas rinkimų komisijų nariams.

3. Balsavimo komisijas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose ir papildomose balsavimo vietose užsienyje sudaro jų vadovai iš Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojų, užsienio reikalų ministro ar jo įgalioto asmens pasiūlytų Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos darbuotojų, kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių.

4. Balsavimo komisijas su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose sudaro laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai, atsižvelgdami į laivo įgulos – Lietuvos Respublikos piliečių susirinkimo sprendimą.

5. Balsavimo komisijoms taikomi rinkimų komisijų veiklos principai.

6. Balsavimo komisijų pirmininkai už darbo dieną balsavimo komisijose gauna 0,067 pareiginės algos bazinio dydžio atlyginimą, balsavimo komisijų nariai – 0,054 pareiginės algos bazinio dydžio atlyginimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2216](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21811

VII SKYRIUS ASMENŲ, TURINČIŲ TEISĘ RINKTI, SĄRAŠAS. RINKĖJŲ SĄRAŠAI

53 straipsnis. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašas ir jo sudarymas

1. Pagal Gyventojų registro duomenis yra sudaromas Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašas, į kurį turi būti įrašytas kiekvienas asmuo, turintis teisę rinkti bent vienuose šiame kodekse nurodytuose rinkimuose arba šią teisę turėsiąs sukakęs 18 metų likus ne mažiau kaip pusei metų iki rinkimų.

2. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašą Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje sudaro ir nuolat tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Niekas negali būti įrašytas į Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašą daugiau kaip vieną kartą.

4. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašo sudarymo, tvarkymo, tikslinimo ir šiam sąrašui sudaryti, tvarkyti, tikslinti būtinų duomenų teikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

54 straipsnis. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąraše tvarkomi duomenys

1. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąraše tvarkomi šie asmens duomenys:

1) vardas, pavardė;

2) asmens kodas;

3) gimimo data;

4) pilietybė (pilietybės netekimas), pilietybę patvirtinančio dokumento pavadinimas ir numeris, pilietybės netekimą patvirtinantis dokumentas;

5) gyvenamosios vietos deklaravimo duomenys: gyvenamosios vietos deklaravimo data; išvykimo iš Lietuvos Respublikos data; įtraukimo į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą data; gyvenamosios vietos adresas, nurodomas rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše;

6) duomenys apie gyvenamosios vietos duomenų taisymą, keitimą, naikinimą;

7) duomenų pakeitimo istorija.

2. Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąraše taip pat gali būti nurodomi šie duomenys:

1) rinkimai, kuriuose asmuo turi teisę dalyvauti arba ją įgis sukakęs nustatytą amžių;

2) rinkimų apygarda, rinkimų apylinkė, Lietuvos diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga;

3) apie mirties faktą – dokumento pavadinimas ir data;

4) apie teisės rinkti netekimą ar apribojimą – teismo sprendimo pavadinimas ir data;

5) apie neįgalumą – dokumento pavadinimas ir data;

6) apie leidimą nuolat gyventi Lietuvoje – dokumento pavadinimas ir data;

7) apie asmens įrašymą į kitos Europos Sąjungos valstybės narės rinkėjų sąrašus – vietovė, rinkimų apygarda, kurioje asmuo buvo įrašytas paskutinį kartą;

8) patvirtinimas, kad Lietuvos Respublikos pilietis balsavimo teise rinkimuose į Europos Parlamentą naudosis (ar pasinaudojo) rinkdamas Europos Parlamento narius kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje; faktas, kad Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio yra pagrindas tvirtinti (gautas pranešimas apie jo įrašymą į kitos Europos Sąjungos valstybės narės rinkėjų ar kandidatų sąrašą, jis nuolat gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ir kita), kad jis balsavimo teise rinkimuose į Europos Parlamentą naudosis (ar pasinaudojo) rinkdamas Europos Parlamento narius kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje; faktas apie tai, kad jis atsisako patvirtinti ar nepatvirtino, kad balsavimo teise naudosis rinkdamas Europos Parlamento narius tik Lietuvos Respublikoje; informacija, kad rinkėjas prarado teisę rinkti Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra; faktas, kad asmuo yra netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės ir neturi kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės, taip pat pilietybės praradimo data; faktas, kad nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje asmuo yra netekęs Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės, taip pat pilietybės praradimo data; faktas, kad nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje Europos Sąjungos valstybės narės pilietis atsisako deklaruoti ar nedeklaravo, kad balsavimo teise rinkimuose į Europos Parlamentą naudosis rinkdamas Europos Parlamento narius tik Lietuvos Respublikoje arba kad Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra, jam nėra apribota balsavimo teisė;

9) duomenys apie rinkėjo balsavimą namuose, specialiuose balsavimo punktuose, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose, kitose balsavimo vietose.

55 straipsnis. Rinkėjų sąrašai

1. Rinkimams rengti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
- 2) rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai;
- 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Rinkėjų sąrašai sudaromi du kartus – išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams rengti ir vykdyti.

3. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas sudaromas pagal Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašo duomenis, į jį įtraukiant tuos asmenis, kurie turi teisę rinkti atitinkamuose rinkimuose.

4. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašė gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje deklaravęs rinkėjas priskiriamas vienmandatei rinkimų apygardai arba savivaldybei ir rinkimų apylinkei pagal deklaruotos gyvenamosios vietos adresą.

5. Išankstinis apygardos rinkėjų sąrašas sudaromas apygardos rinkimų ir savivaldybių rinkimų komisijų veiklos teritorijoje. Išankstinius kiekvienos apygardos rinkėjų sąrašus su atitinkamų rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašais Vyriausioji rinkimų komisija elektroninių ryšių priemonėmis perduoda apygardų rinkimų ir savivaldybių rinkimų komisijoms ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų.

6. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais tvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Galutiniai rinkėjų sąrašai gali būti keičiami tik Vyriausiajai rinkimų komisijai sutikus. Elektroninis Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas, pasibaigus rinkimams, yra saugomas ir naudojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytais terminais ir tvarka.

56 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tvarkymas

1. Rinkėjų sąrašus rinkimų laikotarpiu sudaro ir tvarko Vyriausioji rinkimų komisija. Rinkėjų sąrašuose gali būti tvarkomi šio kodekso 54 straipsnyje nurodyti duomenys.

2. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija elektroninių ryšių priemonėmis gali tvarkyti savo apygardos rinkėjų sąrašą, taip pat tą apygardą sudarančių rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašus.

3. Apylinkės rinkimų komisija elektroninių ryšių priemonėmis gali tvarkyti savo apylinkės rinkėjų sąrašą. Apylinkės rinkėjų sąrašas gali būti spausdinamas ir naudojamas rinkėjams susipažinti, platinant pranešimus apie rinkimus, organizuojant ir vykdant balsavimą iki rinkimų dienos, rinkimų dieną, taip pat vykdant pakartotinį balsavimą.

57 straipsnis. Asmenų, nedeklaravusių gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje arba neturinčių galiojančio pilietybę patvirtinančio dokumento, įrašymas į rinkėjų sąrašus

Pakeistas straipsnio pavadinimas:

Nr. [XIV-2217](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21812

1. Asmenys, turintys teisę rinkti, tačiau nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje arba ilgiau kaip vienus metus iki rinkimų dienos neturintys nė vieno galiojančio pagal šio kodekso 8 straipsnio 1 ir 4 dalis reikiamą pilietybę patvirtinančio asmens dokumento, norėdami dalyvauti atitinkamuose rinkimuose privalo kreiptis į pasirinktą rinkimų komisiją su prašymu įrašyti juos į rinkėjų sąrašus. Tokių prašymų pateikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2217](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21812

2. Asmenys, turintys teisę rinkti, tačiau nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje, Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą gali būti įrašomi į bet kurios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus.

3. Asmenys, turintys teisę rinkti, tačiau nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje, Seimo rinkimuose gali būti įrašomi į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal paskutinę deklaruotą gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje arba į bet kurią kitą rinkimų apygardos, kurioje yra Seimas, rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą.

4. Asmenys, turintys teisę rinkti, tačiau nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje, savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose gali būti įrašomi į bet kurią rinkimų apylinkės toje savivaldybėje, kurioje toks asmuo yra nuolatinis gyventojas, rinkėjų sąrašą.

58 straipsnis. Užsienyje ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose esančių rinkėjų įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Kai rengiant Seimo rinkimus sudaroma (-os) Pasaulio lietuvių vienmandatė (-ės) rinkimų apygarda (-os) rinkėjų sąrašas (-ai), užsienyje balsuojantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į Pasaulio lietuvių vienmandatės (-ių) rinkimų apygardos (-ų) rinkėjų sąrašą (-us).

2. Rengiant Respublikos Prezidento rinkimus ir rinkimus į Europos Parlamentą, užsienyje balsuojantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į balsuojančiųjų užsienyje rinkėjų sąrašus.

3. Pagal Asmenų, turinčių teisę rinkti, sąrašo duomenis ir asmenų prašymus, pateiktus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, taip pat Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių ir konsulinių įstaigų pranešimus elektroninių ryšių priemonėmis sudaromi Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje arba konsulinėje įstaigoje balsuosiančių rinkėjų sąrašai. Į šį sąrašą Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali būti įrašomi tie asmenys, kurie balsavimo ne rinkimų dieną, balsavimo rinkimų dieną arba pakartotinio balsavimo dieną negali grįžti į Lietuvą ir pageidauja balsuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje.

4. Rengiant rinkimus į Europos Parlamentą iš asmenų, įrašytų į šio straipsnio 3 dalyje nurodytus sąrašus, yra reikalaujama patvirtinti, kad šiuose rinkimuose jie rinks tik Lietuvos Respublikoje renkamus kandidatus. Šio patvirtinimo nereikalaujama iš turinčių teisę rinkti asmenų, pageidaujančių balsuoti ne Europos Sąjungos valstybėje narėje.

5. Turintys teisę rinkti asmenys, kurie yra su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančių laivų įgulų nariai ir keleiviai ir balsavimo ne rinkimų dieną, balsavimo rinkimų dieną arba pakartotinio balsavimo dieną negali grįžti į Lietuvą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra laivo registravimo uosto administracija, rinkėjų sąrašą.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos savivaldybių tarybų ir merų rinkimams sudaromiems rinkėjų sąrašams.

7. Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė arba konsulinė įstaiga, likus ne mažiau kaip 15 dienų iki Seimo rinkimų, perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai diplomatinėje atstovybėje sudarytą rinkėjų sąrašą ir duomenis apie jo patikslinimą. Šis sąrašas gali būti pildomas rinkėjais, kurie balsavimo iš anksto laikotarpiu ir rinkimų dieną negali grįžti į Lietuvą ir balsuoja diplomatinėje atstovybėje arba konsulinėje įstaigoje, arba papildomoje balsavimo vietoje užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos.

59 straipsnis. Asmenų, atliekančių privalomąją pradinę karo tarnybą, ir asmenų, esančių kariniuose vienetuose, teritorinių policijos įstaigų areštinėse, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietose, įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Turintys teisę rinkti asmenys, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra deklaruojant gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus.

2. Teritorinių policijos įstaigų areštinėse, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietose esantys asmenys įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra deklaruojant gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus. Gyvenamosios vietos nedeklaravęs asmuo rašytiniu jo prašymu įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo suėmimo vykdymo arba arešto, arba laisvės atėmimo bausmės atlikimo vieta, teritorinės policijos įstaigos areštinė, rinkėjų sąrašą. Asmuo, deklaruojant gyvenamąją vietą, iki pateko į teritorinės policijos įstaigos areštinę, suėmimo vykdymo arba arešto, arba laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietą, negali būti įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo suėmimo vykdymo arba arešto, arba laisvės atėmimo bausmės atlikimo vieta, arba teritorinės policijos įstaigos areštinė, rinkėjų sąrašą.

60 straipsnis. Rinkėjų susipažinimas su rinkėjų sąrašais

1. Rinkėjas turi teisę susipažinti su rinkėjų sąrašė esančiais savo duomenimis rinkimų apylinkėje arba elektroninių ryšių priemonėmis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami. Draudžiama daryti rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu juos platinti.

3. Politinės organizacijos, jų koalicijos, rinkimų stebėtojai, atstovai rinkimams gali susipažinti su rinkėjų sąrašų duomenimis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

61 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai iki galutinių rinkėjų sąrašų patvirtinimo tikslinami, perkeliant į išankstinį Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą įrašytus rinkėjus iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą toje pačioje ar kitoje rinkimų apygardoje. Rinkėjų sąrašus iki galutinių rinkėjų sąrašų patvirtinimo tikslina Vyriausioji rinkimų komisija arba apygardos, savivaldybės rinkimų komisija. Patvirtinti galutiniai rinkėjų sąrašai negali būti keičiami.

2. Išankstiniai rinkėjų sąrašai gali būti tikslinami tik šiais atvejais:

1) jeigu pasikeičia rinkėjo deklaruota gyvenamoji vieta;

2) jeigu rinkėjas nėra įrašytas į rinkėjų sąrašus, nes nėra deklaravęs savo gyvenamosios vietos arba ilgiau kaip vienus metus iki rinkimų dienos neturi nė vieno galiojančio pagal šio kodekso 8 straipsnio 1 ir 4 dalis reikiamą pilietybę patvirtinančio asmens dokumento.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2217](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21812

3. Dėl rinkėjo perkėlimo iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, kai abi rinkimų apylinkės priklauso tai pačiai rinkimų apygardai, sprendžia apygardos, savivaldybės rinkimų komisija ir apie tai praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai.

4. Dėl rinkėjo perkėlimo iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, kai abi rinkimų apylinkės priklauso skirtingoms rinkimų apygardoms, sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija.

62 straipsnis. Rinkėjo teisė balsuoti bet kurioje savo apygardos rinkimų apylinkėje

Rinkimų dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka rinkėjas, kuris nėra balsavęs, gali balsuoti kitoje savo apygardos rinkimų apylinkėje, jeigu abi šios apygardos rinkimų apylinkės yra elektroninių ryšių priemonėmis prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo ir apylinkių rinkimų komisijos gali patvirtinti, kad rinkėjas nėra balsavęs nė vienoje iš rinkimų apylinkių, o rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašytas šis rinkėjas, rinkimų komisija patvirtina, kad šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė yra padarytas įrašas apie šio rinkėjo atvykimą balsuoti į kitą rinkimų apylinkę ir rinkėjo balsas, jeigu bus gautas balsavimo vokais, nebus skaičiuojamas.

63 straipsnis. Rinkėjų, balsuojančių namuose, sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose, sąrašų sudarymas

1. Rinkėjų, balsuojančių namuose, sąrašas sudaromas pagal pateiktus jų prašymus. Namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus sudarančios ir tikslinančios rinkimų komisijos turi teisę duomenis apie neįgalius asmenis gauti iš apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir

valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų duomenis tvarkančio registro bei darbingumo ir neįgalumo lygio nustatymo duomenų tvarkytojų; duomenis apie laikinai nedarbingus asmenis – iš apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų duomenis tvarkančio registro ir sveikatos priežiūros įstaigų; duomenis apie saviizoliacijoje esančius rinkėjus – iš Vyriausybės įgaliotos institucijos. Šių asmens duomenų rinkimų komisijos negali atskleisti neįgaliotiems jų tvarkyti asmenims ir juos gali naudoti tik namuose balsuojančių rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo tikslais.

2. Rinkėjų, balsuojančių sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose, sąrašus sudaro ir juos pateikia apygardų, savivaldybių rinkimų komisijoms šių įstaigų vadovai.

VIII SKYRIUS

RINKIMŲ POLITINĖS KAMPANIJOS DALYVIAI

PIRMASIS SKIRSNIS

RINKIMŲ POLITINĖ KAMPANIJA IR JOS DALYVIAI

64 straipsnis. Rinkimų politinė kampanija

1. Rinkimų politinė kampanija – šiame kodekse nustatytu laikotarpiu politinės kampanijos dalyvių, rinkėjų ir kitų fizinių bei juridinių asmenų atliekama veikla, susijusi su Seimo, Respublikos Prezidento rinkimais, rinkimais į Europos Parlamentą, savivaldybių tarybų ir merų rinkimais.

2. Rinkimų politinė kampanija prasideda nuo rinkimų datos paskelbimo ir baigiasi praėjus 100 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo nustatomi galutiniai rinkimų rezultatai arba rinkimai pripažįstami negaliojančiais, įsigaliojimo dienos. Jai vykstant registruojami rinkimų politinės kampanijos dalyviai, kandidatai, kandidatų sąrašai, vykdoma rinkimų agitacija, balsavimas, nustatomi ir paskelbiami balsavimo rezultatai, sprendžiami rinkimų ginčai, atliekama rinkimų politinės kampanijos finansavimo ir politinės reklamos stebėseną ir kontrolė.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

3. *Neteko galios nuo 2023-10-26*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

65 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos dalyviai

1. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis – asmuo arba politinė organizacija, kurie dalyvauja rinkimų politinėje kampanijoje ir yra Vyriausiosios rinkimų komisijos įregistruoti šio kodekso nustatyta tvarka.

2. Rinkimų politinės kampanijos dalyviais gali būti:

- 1) politinė partija;
- 2) politinis komitetas;
- 3) kandidatų sąrašas savivaldybių tarybų daugiamandatėje rinkimų apygardoje;
- 4) fizinis asmuo, turintis teisę būti kandidatu.

3. Rinkimų politinės kampanijos dalyviai dalyvauti šioje kampanijoje registruojami:

- 1) savo pačių prašymu;
- 2) politinės organizacijos teikimu.

4. Pačių prašymu registruojama partija, politinis komitetas, teisę būti kandidatu turintis fizinis asmuo, ketinantis išsikelti savarankiškai.

5. Politinės organizacijos teikimu gali būti registruojami teisę būti kandidatais turintys fiziniai asmenys, kurie pagal šį kodeksą kandidatais ketina keltis ne savarankiškai, o būti keliami, bei politinių organizacijų keliami kandidatų sąrašai savivaldybių tarybų daugiamandatėse rinkimų apygardose.

6. Rinkimų politinės kampanijos dalyviu Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą gali būti registruojama politinė partija, įregistruota įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos.

7. Rinkimų politinės kampanijos dalyviu rinkimuose į Europos Parlamentą, taip pat savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose gali būti registruojamas politinis komitetas, įregistruotas įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos.

8. Teisę būti kandidatais turintys fiziniai asmenys rinkimų politinės kampanijos dalyviais gali būti registruojami savo pačių prašymu arba politinės partijos ar politinio komiteto teikimu. Šie asmenys savo pačių prašymu gali būti registruojami Respublikos Prezidento rinkimuose, vienmandatėje Seimo rinkimų apygardoje, merų rinkimuose. Respublikos Prezidento rinkimuose, vienmandatėje Seimo rinkimų apygardoje jie gali būti registruojami politinės partijos, o merų rinkimuose – politinės partijos ar politinio komiteto teikimu.

9. Kandidatai, esantys kandidatų sąrašė, neįgyja rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso, jų rinkimų politinė kampanija organizuojama ir finansuojama jiems atstovaujančio savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio (kandidatų sąrašo ar iškėlusios organizacijos) laikantis šiame kodekse nustatytų reikalavimų.

66 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusas

1. Rinkimų politinės kampanijos dalyviui suteikiamas vienas iš šių statusų:
  - 1) savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio;
  - 2) atstovaujamojo rinkimų politinės kampanijos dalyvio.
2. Rinkimų politinės kampanijos dalyviams, kurie registruojami pačių prašymu, suteikiamas tik savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusas.
3. Rinkimų politinės kampanijos dalyviams, kurie registruojami politinės organizacijos teikimu, gali būti suteikiamas savarankiško arba atstovaujamojo rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusas.
4. Teikimu registruojami rinkimų politinės kampanijos dalyviai, kuriems nebuvo prašoma suteikti savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso, laikomi atstovaujamaisiais rinkimų politinės kampanijos dalyviais.

67 straipsnis. Teisės ir pareigos rinkimų politinės kampanijos finansavimo srityje

1. Savarankiškas rinkimų politinės kampanijos dalyvis (toliau – savarankiškas dalyvis) turi šias teises ir pareigas:

- 1) savo nuožiūra vykdyti rinkimų politinę kampaniją;
- 2) finansuoti rinkimų politinę kampaniją iš šiame kodekse nurodytų finansavimo šaltinių;
- 3) tvarkyti rinkimų politinei kampanijai skirtų lėšų apskaitą;
- 4) savo vardu įgyti turtinių prievolių dėl rinkimų politinės kampanijos išlaidų;
- 5) teikti ataskaitas, jų priedus bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus;
- 6) apmokėti su rinkimų politine kampanija susijusius įsiskolinimus.

2. Atstovaujamas rinkimų politinės kampanijos dalyvis (toliau – atstovaujamas dalyvis) neturi šio straipsnio 1 dalies 2–6 punktuose išvardytų teisių ir pareigų, jo vardu veikia jį registruoti teikęs savarankiškas dalyvis.

3. Rinkimų politinės kampanijos sąskaita – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio sąskaita, kurioje kaupiamos ir laikomos tik rinkimų politinei kampanijai skiriamos lėšos ir iš kurios apmokamos rinkimų politinės kampanijos išlaidos.

ANTRASIS SKIRSNIS

RINKIMŲ POLITINĖS KAMPANIJOS DALYVIŲ REGISTRACIJA

68 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos dalyvių registravimas

1. Politinės organizacijos, fiziniai asmenys, turintys teisę būti kandidatais ir ketinantys keltis savarankiškai, kreiptis į Vyriausiąją rinkimų komisiją dėl registravimo gali nuo tos dienos, kai paskelbiama rinkimų politinė kampanija, iki tos dienos, kai pagal šį kodeksą pradedamas pareiškinių dokumentų įteikimas, tačiau bet kokių atveju toks terminas negali būti trumpesnis kaip 14 dienų.

2. Asmuo, siekiantis būti registruotas rinkimų politinės kampanijos dalyviu, Vyriausiajai rinkimų komisijai privalo pateikti:

- 1) prašymą registruoti rinkimų politinės kampanijos dalyviu;
- 2) asmens dokumentą, kai dalyviu registruojamas fizinis asmuo;
- 3) su išdininku pasirašytos turto patikėjimo sutarties nuorašą;
- 4) dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad registruojamo asmens (politinės partijos, kandidato, politinio komiteto) vardu yra atidaryta banko sąskaita, kuri bus naudojama kaip rinkimų politinės kampanijos sąskaita, ir ne anksčiau kaip prieš 3 darbo dienas išduotą pažymą, kad lėšų šioje sąskaitoje nėra;

5) jeigu yra sudaręs sutartį su rinkimų politinės kampanijos audito įmone arba auditoriumi, – šios sutarties nuorašą.

3. Šio kodekso reikalavimus dalyvauti rinkimuose atitinkanti politinė organizacija pateikia teikimą dėl kito rinkimų politinės kampanijos dalyvio registravimo ir nurodo šiuo teikimu registruojamo rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusą, nurodytą šio kodekso 66 straipsnio 1 dalyje. Jeigu teikimu registruojamas savarankiškas dalyvis, politinė partija, politinis komitetas pateikia taip pat ir šio straipsnio 2 dalies 2–5 punktuose nurodytus dokumentus. Jeigu teikimu registruojamas atstovaujамasis dalyvis, šio straipsnio 2 dalies 3–5 punktuose nurodytų dokumentų teikti nereikia.

4. Kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose ir kandidatų sąrašai, dėl kurių nėra gautas juos išskėlusio asmens teikimas registruoti dalyviais, registruojami atstovaujамaisiais dalyviais Vyriausiosios rinkimų komisijos iniciatyva. Registracijos dokumentų jiems teikti nereikia.

5. Sprendimą dėl registravimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo visų šiame straipsnyje nurodytų dokumentų gavimo dienos priima Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas arba jo įgaliotas šios komisijos narys.

6. Sprendimas atsisakyti registruoti asmenį rinkimų politinės kampanijos dalyviu turi būti motyvuotas. Sprendimas, su kuriuo asmuo nesutinka, gali būti skundžiamas šio kodekso nustatyta tvarka.

7. Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje skelbiami:

1) registruotų rinkimų politinės kampanijos dalyvių ir asmenų, kuriuos atsisakyta registruoti rinkimų politinės kampanijos dalyviais, sąrašai;

2) rinkimų politinės kampanijos dalyvio pavadinimas arba vardas, pavardė, statusas rinkimų politinėje kampanijoje (savarankiškas ar atstovaujамasis dalyvis), rinkimų apygardos pavadinimas, duomenys ryšiams palaikyti (telefono numeris, elektroninio pašto adresas);

3) išdininko vardas, pavardė, duomenys ryšiams palaikyti (telefonas, elektroninio pašto adresas);

4) rinkimų politinės kampanijos audito įmonės, jeigu ji yra, pavadinimas, įmonės kodas, telefonas, elektroninio pašto adresas arba auditoriaus vardas, pavardė, duomenys ryšiams palaikyti (telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

8. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis įgyja visas rinkimų politinės kampanijos dalyvio teises ir pareigas nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko arba jo įgalioto šios komisijos nario sprendimo dėl įregistravimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu paskelbimo Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje dienos.

9. Duomenys ryšiams palaikyti skelbiami iki rinkimų politinės kampanijos pabaigos.

10. Tik šio kodekso nustatyta tvarka įregistruotas politinės kampanijos dalyvis turi teisę būti kandidatu arba kelti kandidatą ar kandidatų sąrašą.

11. Kandidato ar kandidatų sąrašo registracija atšaukiama nuo tos dienos, kai panaikinamas politinės kampanijos dalyvio statusas.

69 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso praradimas

1. Rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusas prarandamas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) rinkimų politinės kampanijos dalyvio ar jį teikusio registruoti rinkimų politinės kampanijos dalyvio prašymu, pateiktu nepasibaigus pareiškinių dokumentų atšaukimo laikotarpiui;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

2) pasibaigus kandidatų registravimo laikui, šio kodekso nustatyta tvarka rinkimų politinės kampanijos dalyvis nėra registruotas kandidatu;

3) iki pareiškinių dokumentų pateikimo termino pabaigos nepateikti kandidato ar kandidatų sąrašo pareiškiniai dokumentai arba jie pateikti su trūkumais ir dėl to kandidatas ar kandidatų sąrašas nėra registruoti;

4) panaikinta kandidato arba kandidatų sąrašo registracija;

5) Vyriausioji rinkimų komisija panaikina rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusą dėl šiurkščių šio kodekso pažeidimų;

6) politinei organizacijai teismas paskiria bausmę ir (ar) baudžiamojo poveikio priemonę (jų atlikimo laikotarpiu);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

7) rinkimų politinės kampanijos dalyviui – fiziniam asmeniui – mirus; rinkimų politinės kampanijos dalyviui – politinei organizacijai – pasibaigus.

2. Savarankiški dalyviai, praradę savarankiško dalyvio statusą, nuo sprendimo dėl rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso praradimo įsigaliojimo dienos neturi teisės priimti aukų rinkimų politinei kampanijai finansuoti ir įgyti prievolių, susijusių su rinkimų politine kampanija. Savarankiško dalyvio statuso praradimas neatleidžia nuo pareigos įvykdyti rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusą praradusio asmens prievoles, atsiradusias šio kodekso ir kitų įstatymų pagrindu.

3. Savarankiškam dalyviui praradus savarankiško dalyvio statusą, visi jo teikimu registruoti savarankiški dalyviai ir jo atstovaujantieji dalyviai netenka rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso.

IX SKYRIUS

TEISĖS BŪTI KANDIDATU ĮGYVENDINIMO TVARKA

70 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius kėlimas

1. Kandidatus į Seimo narius gali kelti:

1) daugiamandatėje ir vienmandatėse rinkimų apygardose – politinė partija, įregistruota įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos, atitinkanti įstatymo reikalavimus dėl politinės partijos narių skaičiaus ir neturinti politinės partijos, kuriai inicijuojamas likvidavimas, ar likviduojamos politinės partijos teisinio statuso;

2) vienmandatėje rinkimų apygardoje kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris gali būti renkamas Seimo nariu, gali išsikelti kandidatą į Seimo narius, jeigu jo išsikėlimą parašais paremia ne mažiau kaip 1 000 tos rinkimų apygardos rinkėjų. Kai visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje įvesta nepaprastoji padėtis, įstatymų nustatyta tvarka paskelbta ekstremalioji situacija, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka paskelbtas karantinas, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laikinai apribota asmenų judėjimo laisvė arba nustatyti kiti ribojimai ir tai trukdo rinkti rinkėjų parašus, išsikėlimą parašais turi paremti ne mažiau kaip 500 tos rinkimų apygardos rinkėjų tik toje rinkimų apygardoje ar jos dalyje, kurioje taikomi rinkti rinkėjų parašus trukdantys ribojimai.

2. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje politinė partija kandidatus į Seimo narius kelia pateikdama kandidatų sąrašą Vyriausiajai rinkimų komisijai. Kandidatų sąraše negali būti mažiau kaip 25 kandidatai ir daugiau kaip 141 kandidatas. Kandidatų sąrašas turi būti patvirtintas politinės partijos įstatų nustatyta tvarka.

3. Jeigu politinė partija nekelia kandidatų sąrašo, jos keliamą kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje parašais turi paremti ne mažiau kaip 1 000 tos rinkimų apygardos rinkėjų. Kai visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje įvesta nepaprastoji padėtis, įstatymų nustatyta tvarka paskelbta ekstremalioji situacija, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka paskelbtas karantinas, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laikinai apribota asmenų judėjimo laisvė arba nustatyti kiti ribojimai ir tai trukdo rinkti rinkėjų parašus, kandidato iškelimą parašais turi paremti ne mažiau kaip 500 tos rinkimų apygardos rinkėjų tik toje rinkimų apygardoje ar jos dalyje, kurioje taikomi rinkti rinkėjų parašus trukdantys ribojimai. Šie reikalavimai netaikomi politinių partijų keliamiems kandidatams vienmandatėje rinkimų apygardoje, jeigu joje organizuojami pirmalaikiai ar pakartotiniai Seimo nario rinkimai šio kodekso nustatyta tvarka ir prieš tai vykusiuose eiliniuose Seimo rinkimuose politinė partija kėlė kandidatų sąrašą, taip pat pakartotiniuose rinkimuose tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie prieš tai neįvykusiuose rinkimuose arba rinkimuose, kurie buvo pripažinti negaliojančiais, toje vienmandatėje apygardoje buvo įregistruoti kandidatais.

71 straipsnis. Kandidatų į Respublikos Prezidentus kėlimas

1. Kandidatu į Respublikos Prezidentus gali išsikelti arba būti politinės partijos keliamas kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris gali būti renkamas Respublikos Prezidentu ir yra surinkęs ne mažiau kaip 20 000 rinkėjų parašų.

2. Kandidatą į Respublikos Prezidentus gali kelti ir remti politinės partijos, įregistruotos įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos, atitinkančios įstatymo nustatytus reikalavimus dėl politinės partijos narių skaičiaus ir neturinčios politinės partijos, kuriai inicijuojamas likvidavimas, ar likviduojamos politinės partijos teisinio statuso.

3. Kandidato į Respublikos Prezidentus išsikėlimą gali paremti politinės partijos ir kitos organizacijos, viešai pareiškdamos savo paramą kandidatui. Kandidatui sutikus ši informacija yra skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje.

72 straipsnis. Kandidatų į savivaldybių tarybų narius, merus kėlimas

1. Asmuo kandidatu į merus vienmandatėje rinkimų apygardoje gali išsikelti pats, gali būti iškeltas politinės partijos ar politinio komiteto, įregistruotų įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos, atitinkančių įstatymo nustatytus reikalavimus dėl jų narių

skaičiaus ir neturinčių politinės partijos ar politinio komiteto, kuriems inicijuojamas likvidavimas, arba likviduojamos politinės partijos ar likviduojamo politinio komiteto teisinio statuso.

2. Kandidatus į savivaldybės tarybos narius daugiamandatėje rinkimų apygardoje gali kelti šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkanti politinė partija arba politinis komitetas, šio kodekso 78 straipsnio 3 dalyje nurodytai rinkimų komisijai pateikdami kandidatų į savivaldybės tarybos narius sąrašą, kuriame kandidatai surašyti pagal šios partijos, politinio komiteto nustatytą eilę. Kandidatų sąrašas turi būti patvirtintas politinės partijos, politinio komiteto įstatų nustatyta tvarka. Kandidatų sąrašė negali būti mažiau kaip pusė ir du kartus daugiau kaip iš viso renkama tos savivaldybės tarybos narių.

3. Kandidatų sąrašą ir kandidatą arba kandidatų sąrašą, jeigu keliamas tik kandidatų sąrašas, arba kandidatą, jeigu keliamas (išsikelia) tik kandidatas, savivaldybėje turi paremti ne mažiau kaip 20 procentų tos savivaldybės rinkėjų skaičiuojant vienam savivaldybės tarybos nario mandatui, bet ne mažiau kaip 100 tos savivaldybės rinkėjų. Reikalingą surinkti parašų skaičių, nustatytą pagal paskutinių rinkimų rezultatus ir suapvalintą iki pirmųjų dviejų reikšminių skaitmenų, paskelbia Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 110 dienų iki rinkimų dienos.

4. Reikalavimas paremti parašais netaikomas:

1) politinės partijos keliamam kandidatui mero rinkimuose, jeigu toje savivaldybėje organizuojami pirmalaikiai ar pakartotiniai mero rinkimai šio kodekso nustatyta tvarka ir prieš tai vykusiuose eiliniuose mero rinkimuose ši partija yra kėlus merą, taip pat pakartotiniuose rinkimuose tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie prieš tai neįvykusiuose rinkimuose arba rinkimuose, kurie buvo pripažinti negaliojančiais, toje vienmandatėje rinkimų apygardoje buvo įregistruoti kandidatais;

2) politinės partijos keliamam kandidatui mero rinkimuose ir kandidatų sąrašui savivaldybės tarybos rinkimuose, jeigu paskutiniuose merų ir savivaldybių tarybų rinkimuose toje savivaldybėje ši partija yra kėlus kandidatą mero rinkimuose ir kandidatų sąrašą savivaldybės tarybos rinkimuose;

3) visiems kandidatams ir politinėms organizacijoms, kai visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje įvesta nepaprastoji padėtis, įstatymų nustatyta tvarka paskelbta ekstremalioji situacija, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka paskelbtas karantinas, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laikinai apribota asmenų judėjimo laisvė arba nustatyti kiti ribojimai ir tai trukdo rinkti rinkėjų parašus; reikalavimas netaikomas tik toje rinkimų apygardoje ar jos dalyje, kurioje taikomi rinkti rinkėjų parašus trukdantys ribojimai.

73 straipsnis. Kandidatų į Europos Parlamento narius kėlimas

1. Kandidatus į Europos Parlamento narius gali kelti politinė partija arba politinis komitetas, įregistruoti įstatymo nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 180 dienų iki rinkimų dienos, atitinkantys įstatymo nustatytus reikalavimus dėl jų narių skaičiaus ir neturintys politinės partijos ar politinio komiteto, kuriems inicijuojamas likvidavimas, arba likviduojamos politinės partijos ar likviduojamo politinio komiteto teisinio statuso. Ši politinė partija arba politinis komitetas pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai kandidatų į Europos Parlamento narius sąrašą, kuriame šie kandidatai surašyti pagal šios politinės partijos arba politinio komiteto nustatytą eilę. Kandidatų sąrašas turi būti patvirtintas politinės partijos, politinio komiteto įstatų nustatyta tvarka.

2. Kandidatų sąrašė kandidatų negali būti mažiau kaip 5 ir du kartus daugiau negu Lietuvos Respublikoje renkamų Europos Parlamento narių skaičius.

3. Kandidatų sąrašą parašais turi paremti ne mažiau kaip 10 000 rinkėjų. Šis reikalavimas netaikomas:

1) politinių partijų, kurios yra dalyvavusios paskutiniuose Europos Parlamento rinkimuose ir surinkusios daugiau rinkėjų balsų, negu šiame straipsnyje nustatytas reikiamas mažiausias sąrašą remiančių rinkėjų parašų skaičius, keliamiems sąrašams;

2) visiems kandidatams ir politinėms organizacijoms, kai visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje įvesta nepaprastoji padėtis, įstatymų nustatyta tvarka paskelbta ekstremalioji situacija, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka paskelbtas karantinas, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laikinai apribota asmenų judėjimo laisvė arba nustatyti kiti ribojimai ir tai trukdo rinkti rinkėjų parašus.

74 straipsnis. Dvigubo kandidatavimo draudimas

1. Asmuo tuose pačiuose rinkimuose gali būti įrašytas tik į vieną kandidatų sąrašą.

2. Asmuo tuose pačiuose rinkimuose gali būti iškeltas (išsikelti) kandidatu tik vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje.

3. Asmuo tuose pačiuose rinkimuose, įrašytas į kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje, turi teisę būti kandidatu ir vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje.

4. Asmuo išbraukiamas iš visų kandidatų sąrašų ir (arba) panaikinama jo registracija kandidatu, jeigu jis tuose pačiuose rinkimuose:

1) yra įrašytas daugiau kaip į vieną kandidatų sąrašą;

2) yra iškeltas ar išsikėlęs daugiau kaip vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje.

75 straipsnis. Pareiškiniai dokumentai

1. Politinės partijos, politinio komiteto pareiškiniai dokumentai yra šie:

1) pareiškimas dalyvauti rinkimuose;

2) daugiamandatėje (-ėse) rinkimų apygardoje (-ose) keliamų kandidatų sąrašas (-ai);
3) kandidatų, keliamų vienmandatėse rinkimų apygardose, sąrašas;
4) dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad yra politinės partijos, politinio komiteto ar paties kandidato sumokėtas rinkimų užstatas iš Lietuvos Respublikoje registruotos kredito įstaigos arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotos kredito įstaigos padalinio, veikiančio Lietuvos Respublikoje, sąskaitos, ir prašymas grąžinti rinkimų užstatą pagal šio kodekso reikalavimus į tą pačią sąskaitą, iš kurios sumokėtas rinkimų užstatas;

5) įgaliojimas atstovui rinkimams;

6) trumpa rinkimų programa, parengta pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus reikalavimus, įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas politinės partijos, politinio komiteto emblemos (ženklų) pavyzdys.

2. Asmens, keliamo kandidatų vienmandatėje rinkimų apygardoje arba daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pareiškiniai dokumentai yra šie:

1) kandidato anketa;

2) metinės gyventojų pajamų deklaracijos, pateiktos Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija) už praėjusius metus, pagrindinių duomenų išrašas;

3) metinės gyventojų turto deklaracijos, pateiktos Valstybinei mokesčių inspekcijai už praėjusius metus, pagrindinių duomenų išrašas;

4) privačių interesų deklaracija;

5) pasižadėjimas laikytis draudimo papirkti rinkėjus;

6) sutikimas būti politinės partijos ar politinio komiteto iškeltu kandidatų konkrečioje rinkimų apygardoje;

7) dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad asmuo yra sumokėjęs rinkimų užstatą iš Lietuvos Respublikoje registruotos kredito įstaigos arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotos kredito įstaigos padalinio, veikiančio Lietuvos Respublikoje, sąskaitos, ir prašymas grąžinti rinkimų užstatą pagal šio kodekso reikalavimus į tą pačią sąskaitą, iš kurios sumokėtas rinkimų užstatas;

8) pasirašytas įsipareigojimas, jeigu asmuo bus išrinktas, nutraukti darbą ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Respublikos Prezidento, Seimo nario, Europos Parlamento nario, mero pareigomis;

9) kandidato nuotrauka, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos kandidato biografija;

10) vienmandatėje rinkimų apygardoje keliamo kandidato trumpa rinkimų programa, parengta pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus reikalavimus.

3. Asmens, keliančio save kandidatu į Respublikos Prezidentus, Seimo narius, merus, pareiškiniai dokumentai yra šie:

1) pareiškimas dėl savęs išsikėlimo kandidatu į Respublikos Prezidentus, Seimo narius, merus šioje rinkimų apygardoje;

2) kandidato anketa;

3) metinės gyventojų pajamų deklaracijos, pateiktos Valstybinei mokesčių inspekcijai už praėjusius metus, pagrindinių duomenų išrašas;

4) metinės gyventojų turto deklaracijos, pateiktos Valstybinei mokesčių inspekcijai už praėjusius metus, pagrindinių duomenų išrašas;

5) privačių interesų deklaracija;

6) pasižadėjimas laikytis draudimo papirkti rinkėjus;

7) pasirašytas įsipareigojimas, jeigu asmuo bus išrinktas, nutraukti darbą ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Respublikos Prezidento, Seimo nario, mero pareigomis;

8) kandidato nuotrauka, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos kandidato biografija;

9) dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad asmuo yra sumokėjęs rinkimų užstatą iš Lietuvos Respublikoje registruotos kredito įstaigos arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotos kredito įstaigos padalinio, veikiančio Lietuvos Respublikoje, sąskaitos, ir prašymas grąžinti rinkimų užstatą pagal šio kodekso reikalavimus į tą pačią sąskaitą, iš kurios sumokėtas rinkimų užstatas;

10) įgaliojimas atstovauti jam vienmandatėje rinkimų apygardoje, savivaldybės rinkimų komisijoje;

11) trumpa rinkimų programa, parengta pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus reikalavimus.

76 straipsnis. Kandidato anketa

1. Kandidato anketoje kandidatas privalo nurodyti šiuos duomenis:

1) vardą, pavardę;

2) asmens kodą;

3) gimimo datą;

4) deklaruotos gyvenamosios vietos adresą;

5) asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančio dokumento, teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinančio dokumento numerį;

6) einamas pareigas (tarnybą);

7) esamą ir buvusią narystę politinėse organizacijose, taip pat narystės laikotarpį;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

8) ar asmuo, siekiantis tapti kandidatu į Seimo narius ar Respublikos Prezidentus nėra priesaika ar pasižadėjimu susijęs su užsienio valstybe, jeigu turėjo kitos (-ų) valstybės (-ių) pilietybę, turi pateikti dokumentą apie tos pilietybės atsisakymą ar netekimą, taip pat tam tikros formos ir turinio rašytinį patvirtinimą, kad yra susipažinęs su savo asmens duomenų tvarkymu ir supranta, kad Vyriausioji rinkimų komisija turi pareigą gauti duomenis iš Lietuvos Respublikos, kitos (-ų) valstybės (-ių) kompetentingų institucijų apie kandidatų į Seimo narius, Respublikos Prezidentus priesaiką ar pasižadėjimą užsienio valstybei, kitos (-ų) valstybės (-ių) pilietybę, jos atsisakymą ar netekimą;

9) ar neturi nebaigtos atlikti teismo paskirtos bausmės ir (ar) baudžiamojo poveikio priemonės;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

10) ar eina pareigas, kurios yra nesuderinamos su pareigomis, į kurias asmuo siekia kandidatuoti nustatyta tvarka, taip pat ar jis yra kitos valstybės renkamos valdžios institucijos narys;

11) ar yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis – Vyriausioji rinkimų komisija privalo šiuos duomenis, taip pat asmens vardą, pavardę paskelbti savo interneto svetainėje per 24 valandas nuo anketos pateikimo;

12) ar jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, nepaisant to, ar teistumas išnykęs, ar panaikintas. Pateikdamas šią informaciją asmuo privalo nurodyti apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo valstybę (vietą), šį nuosprendį (sprendimą) priėmusios institucijos pavadinimą, apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo datą ir nusikalstamos veikos, už kurią asmuo buvo nuteistas, rūšį (nusikaltimas ar baudžiamasis nusižengimas), kaltės formą (padaryta tyčia ar dėl neatsargumo), sunkumą (nesunkus, apysunkis, sunkus ar labai sunkus nusikaltimas), kėsiniomasi objektą (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso skyriaus ir straipsnio, kuriame nurodyta ši nusikalstama veika, pavadinimus) arba nusikalstamos veikos pavadinimą pagal užsienio valstybės baudžiamąjį įstatymą, taip pat teistumo išnykimo ar panaikinimo faktą bei datą. Pateikiant šiame punkte nurodytą informaciją, kandidato anketoje taip pat pažymima, kad teismo nuosprendžiu (sprendimu) asmuo buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota,

arba kad asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu;

13) ar jis anksčiau buvo pašalintas iš Respublikos Prezidento pareigų arba neteko Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero ar Europos Parlamento nario mandato (įgaliojimų) už priesaikos sulaužymą, šiurkštų Konstitucijos pažeidimą ar nusikaltimo padarymą arba už šiurkštų šio kodekso pažeidimą, nuroydamas sprendimą priėmusią instituciją ir šio sprendimo datą.

2. Kandidatas į Respublikos Prezidentus kandidato anketoje papildomai nurodo šiuos duomenis:

1) ar jis yra Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę;

2) ar jis ne trumpiau kaip trejus pastaruosius metus turi nuolatinę gyvenamąją vietą, kaip ji suprantama pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, Lietuvos Respublikoje.

3. Asmuo, esantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, siekdamas tapti kandidatu į Europos Parlamento narius, kandidato anketoje turi papildomai nurodyti:

1) Europos Sąjungos valstybę narę, kurioje jis turi balsavimo teisę, ir Europos Sąjungos valstybės narės vietovę ar rinkimų apygardą, kurios rinkėjų sąrašė jis buvo įrašytas paskutinį kartą;

2) ar jo pasyvioji rinkimų teisė nėra apribota Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra.

4. Kandidatas biografijoje privalo pateikti informaciją apie gimimo datą ir vietą, išsilavinimą, užsienio kalbų mokėjimą, darbovietę, darbo patirtį, visuomeninę veiklą, pomėgius, šeiminių padėtį.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

5. Jeigu kandidatas anketoje nurodo, kad buvo pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, rinkimų komisijos leidžiamame kandidato plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu turi būti pažymėta, kad kandidatas teismo nuosprendžiu pripažintas kaltu dėl nesunkaus, apysunkio, sunkaus ar labai sunkaus tyčinio nusikaltimo padarymo, kartu nurodant pripažinimo kaltu datą, kėsinosi objektą pagal Baudžiamojo kodekso skyriaus pavadinimą arba nusikalstamos veikos pavadinimą pagal užsienio valstybės baudžiamąjį įstatymą, o išnykus teistumui – jo išnykimo faktą, kai tokia informacija yra valstybės registruose, Europos nuosprendžių registrų informacinėje sistemoje arba, jos nesant šiuose registruose ir informacinėje sistemoje, yra pateikta kandidato, išskyrus tuos atvejus, jeigu asmuo buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba jeigu asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama arba už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu.

6. Jeigu kandidatas anketoje nurodo, kad yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, rinkimų komisijos leidžiamame kandidato plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu turi būti pažymėta, kad kandidatas yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis.

7. Jeigu kandidatas anketoje nurodo, kad anksčiau buvo pašalintas iš Respublikos Prezidento pareigų ar neteko Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero ar Europos Parlamento nario mandato (įgaliojimų) už priesaikos sulaužymą, šiurkštų Konstitucijos pažeidimą ar nusikaltimo padarymą arba už šiurkštų šio kodekso pažeidimą, rinkimų komisijos leidžiamame kandidato plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu turi būti pažymėta, kad kandidatas buvo pašalintas iš Respublikos Prezidento pareigų ar neteko Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero ar Europos Parlamento nario mandato (įgaliojimų) už priesaikos sulaužymą, šiurkštų Konstitucijos pažeidimą ar nusikaltimo padarymą arba už šiurkštų šio kodekso pažeidimą, nurodant tokio sprendimo datą.

77 straipsnis. Kandidatų sąrašų sujungimas

1. Iki pareiškinių dokumentų pateikimo termino pabaigos politinės partijos tarpusavyje gali sudaryti politinių partijų koaliciją, o politiniai komitetai – politinių komitetų koaliciją ir sujungti atitinkamai politinių partijų koalicijos arba politinių komitetų koalicijos kandidatų sąrašus į jungtinį kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašomi pagal tų politinių partijų arba politinių komitetų – koalicijos dalyvių iš naujo nustatytą eilę.

2. Politinių partijų arba politinių komitetų koaliciją arba jungtinį kandidatų sąrašą sudarančios politinės partijos, politiniai komitetai privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo, nurodyti savo koalicijos pavadinimą ir pateikti dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas kandidatų sąrašams sujungti.

3. Politinių partijų arba politinių komitetų koalicijų pavadinime turi būti žodis „koalicija“, pilni visų koalicijoje dalyvaujančių politinių partijų arba politinių komitetų pavadinimai ir negali būti naudojami politinių partijų arba politinių komitetų, neįeinančių į atitinkamą politinių partijų ar politinių komitetų koaliciją, pavadinimai ir asmenų vardai bei pavardės.

4. Ta pati politinė partija, tas pats politinis komitetas tuose pačiuose rinkimuose vienoje rinkimų apygardoje gali sudaryti tik vieną jungtinį kandidatų sąrašą.

5. Jungtiniam kandidatų sąrašui taikomi šio kodekso kandidatų sąrašui nustatyti kandidatų skaičiaus ir kiti reikalavimai.

6. Iki pareiškinių dokumentų pateikimo termino pabaigos jungtiniam kandidatų sąrašui yra prilyginamas politinės organizacijos kandidatų sąrašas, jeigu jame yra du ar daugiau kandidatų, priklausančių kitai politinei organizacijai ar kitoms politinėms organizacijoms.

78 straipsnis. Pareiškinių dokumentų pateikimas

1. Seimo rinkimuose politinė partija savo ir keliamų kandidatų pareiškinius dokumentus teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai, o asmuo, keliantis save kandidatu, – apygardos rinkimų komisijai. Pareiškinių dokumentų pateikimas pradedamas likus 83 dienoms ir baigiamas 17 val. likus 65 dienoms iki rinkimų dienos.

2. Respublikos Prezidento rinkimuose pareiškiniai dokumentai teikiami Vyriausiajai rinkimų komisijai. Pareiškinių dokumentų pateikimas pradedamas likus 83 dienoms ir baigiamas 17 val. likus 65 dienoms iki rinkimų dienos.

3. Savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose pareiškinių dokumentų pateikimas pradedamas likus 83 dienoms iki rinkimų dienos. Politinė partija savo pareiškinius dokumentus pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip iki 17 val. likus 70 dienų iki rinkimų dienos. Vyriausiajai rinkimų komisijai priėmus sprendimą (ne vėliau kaip per 3 dienas gavus dokumentus) dėl politinės partijos dalyvavimo šiuose rinkimuose, šios partijos keliamų kandidatų pareiškiniai dokumentai pateikiami savivaldybės rinkimų komisijai ne vėliau kaip iki 17 val. likus 65 dienoms iki rinkimų dienos. Politinio komiteto, asmens, keliančio save kandidatu į merus, pareiškiniai dokumentai pateikiami savivaldybės rinkimų komisijai ne vėliau kaip iki 17 val. likus 65 dienoms iki rinkimų dienos.

4. Rinkimuose į Europos Parlamentą politinė partija, politinis komitetas savo bei keliamų kandidatų pareiškinius dokumentus teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai. Pareiškinių dokumentų pateikimas pradedamas likus 83 dienoms ir baigiamas 17 val. likus 65 dienoms iki rinkimų dienos.

5. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba 89 straipsnio 1 dalį rengiami po 2 mėnesių nuo jų paskelbimo dienos, asmenų, siekiančių tapti kandidatais į Respublikos Prezidentus, kėlimas pradedamas kitą dieną po to, kai įsigalioja arba Seimo nutarimas, arba Vyriausybės nutarimas dėl Respublikos Prezidento rinkimų paskelbimo, ir baigiamas ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų dienos. Jeigu šie rinkimai rengiami anksčiau kaip po 2 mėnesių nuo jų paskelbimo dienos, šis 45 dienų terminas trumpinamas tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

6. Dokumentai, pateikti pasibaigus pareiškinių dokumentų pateikimo terminui, nepripažįstami pareiškinais dokumentais.

7. Pareiškiniai dokumentai Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka teikiami elektroniniu būdu ir nuolat saugomi šios komisijos informacinėje sistemoje.

79 straipsnis. Rinkėjų parašų rinkimas

1. Šio kodekso nustatytais atvejais Vyriausioji rinkimų komisija, apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, gavusios pareiškinius dokumentus, ne vėliau kaip per 3 dienas išduoda politinei partijai, politiniam komitetui, asmeniui, siekiančiam tapti kandidatu, arba jų atstovui rinkimams rinkėjų parašų rinkimo lapus arba priima motyvuotą sprendimą atsisakyti juos išduoti.

2. Rinkėjų parašų rinkimo lape turi būti šis tekstas: „Aš, rinkėjas, patvirtinu, kad remiu (politinės partijos arba politinio komiteto pavadinimas) iškeltų kandidatų sąrašą (vardai, pavardės) arba keliamą (išsikėlusį) kandidatą (vardas, pavardė) (rinkimų data) rinkimuose į (Respublikos Prezidentus, Seimą, (savivaldybės pavadinimas) savivaldybės tarybą, (savivaldybės pavadinimas) merus) arba rinkimuose į Europos Parlamentą).“

3. Rinkėjų parašų rinkimo lapų formą nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Rinkėjų parašų rinkimo lapo apačioje turi būti nurodyta rinkėjų parašus rinkusio asmens vardas ir pavardė, paso arba asmens tapatybės kortelės, arba teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinančio dokumento numeris, gyvenamosios vietos adresas, parašas ir parašo data.

5. Rinkėjų parašų rinkimo lape rinkėjas asmeniškai įrašo savo vardą, pavardę, gimimo datą, paso arba asmens tapatybės kortelės, arba teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinančio dokumento numerį (per savivaldybių tarybų, merų rinkimus ir rinkimus į Europos Parlamentą), gyvenamosios vietos adresą, datą ir pasirašo.

6. Rinkėjai savo parašais Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali paremti kandidatą ir (arba) kandidatų sąrašą elektroniniu būdu.

7. Kai rinkėjas dėl neįgalumo ar kitų priežasčių negali reikalingų duomenų rinkėjų parašų rinkimo lape įrašyti pats, jo prašymu tą padaro kitas asmuo, išskyrus parašų rinkėją. Šiuo atveju rinkėjų parašų rinkimo lape padaromas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos įrašas.

8. Politinė partija, politinis komitetas, asmuo, siekiantis tapti kandidatu, jų atstovas rinkimams, gavę rinkėjų parašų rinkimo lapus, turi teisę visuomenės informavimo priemonėmis daryti reikiamus pranešimus ir organizuoti rinkėjų parašų rinkimą.

9. Rinkėjų parašus renka rinkimų teisę turintys asmenys. Rinkėjų parašus renkantis asmuo gali rinkti parašus tik už tos pačios politinės partijos keliamą kandidatą ir (ar) kandidatų sąrašą arba tik už to paties politinio komiteto keliamą kandidatą ir (ar) kandidatų sąrašą, arba tik už vieną išsikeliantį kandidatą.

10. Rinkėjų parašus renkantis asmuo atsako už šių parašų rinkimą šio kodekso nustatyta tvarka. Draudžiama papirkti kandidato išsikėlimą ir (arba) keliamus kandidatus remiančius rinkėjus, jiems atsilyginti ar žadėti atsilyginti už kandidato parėmimą, taip pat grasinant reikalauti pasirašyti rinkėjų parašų rinkimo lape ar elektroniniu būdu arba kitaip pažeisti savanoriškumo principą.

11. Rinkėjų parašų rinkimo lapus politinė partija, politinis komitetas, asmuo, siekiantis tapti kandidatu, arba jų atstovas rinkimams turi grąžinti juos išdavusiai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų dienos. Rinkėjų parašų rinkimo lapai grąžinami ir nesurinkus šiame kodekse nustatyto rinkėjų parašų skaičiaus.

80 straipsnis. Pareiškinių dokumentų ir rinkėjų parašų rinkimo lapų tikrinimas

1. Tikrindama kandidato užpildytus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio kodekso nustatytus reikalavimus. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija gali savo iniciatyva ar savivaldybės, apygardos rinkimų komisijos prašymu kreiptis pagalbos į Užsienio reikalų ministeriją, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją, Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, Juridinių asmenų registro tvarkytoją ar į kitas valstybės institucijas, kad šios praneštų kandidatui registruoti reikšmingus duomenis. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymas turi būti nagrinėjamas ypatingos skubos tvarka, o rašytinis atsakymas turi būti duodamas per 7 dienas, bet ne vėliau kaip iki rinkimų likus 32 dienoms.

2. Rinkėjų parašų rinkimo lapų, įskaitant ir rinkėjų parašų, gautų elektroniniu būdu, tikrinimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Rinkėjų parašų rinkimo lapai turi būti patikrinti per 10 dienų nuo jų gavimo dienos, bet ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų dienos. Rinkėjų parašų rinkimo lapus tikrinanti rinkimų komisija suskaičiuoja šio kodekso nustatytus reikalavimus atitinkančius rinkėjų, parėmusių kandidatą ar kandidatų sąrašą, parašus.

3. Tikrindama pareiškinius dokumentus ir rinkėjų parašų rinkimo lapus, rinkimų komisija nustato, ar kandidatas ir (arba) kandidatų sąrašas atitinka šio kodekso nustatytus reikalavimus.

4. Neįskaičiuojami šie rinkėjų parašai:

- 1) asmenų, neturinčių rinkimų teisės;
- 2) rinkėjų, neįrašytų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą;
- 3) asmenų, kurie nėra įrašę visų šio kodekso nustatytų duomenų;
- 4) jeigu įrašyti neteisingi duomenys;
- 5) visi parašai rinkėjo, kuris už tą patį kandidatą ir (arba) kandidatų sąrašą pasirašė keletą kartų;
- 6) dėl neįgalumo ar kitų priežasčių negalėjusių duomenų įrašyti rinkėjų.

5. Jeigu pateikti ne visi šiame kodekse nurodyti pareiškiniai dokumentai ar juose yra trūkumų, Vyriausioji rinkimų komisija apie tai turi nedelsdama pranešti atstovui rinkimams ir nustatyti ne vėlesnį kaip 65 dienos iki rinkimų dienos terminą trūkumams pašalinti.

6. Jeigu rinkėjų parašų rinkimo lapuose, atmetus neįskaičiuojamus parašus, yra surinktas šiame kodekse nustatytas rinkėjų parašų skaičius ir pareiškiniai dokumentai atitinka šio kodekso

ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus, apygardos, savivaldybės rinkimų komisija Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlo registruoti kandidatą ir (arba) kandidatų sąrašą.

7. Jeigu nustatoma, kad rinkėjų parašai suklastoti, renkant parašus buvo pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka ar kiti šio kodekso nustatyti reikalavimai arba pareiškiniai dokumentai neatitinka šio kodekso ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų, apygardos, savivaldybės rinkimų komisija Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlo neregistruoti kandidato ir (arba) kandidatų sąrašo.

81 straipsnis. Kandidatų registravimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą registruoti kandidatą ir (arba) kandidatų sąrašą arba jų neregistruoti priima likus ne mažiau kaip 31 dienai iki rinkimų dienos.

2. Kandidatas ir (arba) kandidatų sąrašas registruojami, jeigu pateikti visi šio kodekso ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkantys pareiškiniai dokumentai ir rinkėjų parašų rinkimo lapai, taip pat jeigu kandidatas atitinka šio kodekso nustatytus reikalavimus.

3. Asmuo kandidato teisinį statusą įgyja jį įregistravus kandidatu.

4. Kandidatas neregistruojamas arba jo registravimas panaikinamas, jeigu nustatoma bent viena iš šių aplinkybių:

- 1) kandidatas neatitinka šio kodekso nustatytų reikalavimų;
- 2) pateikti ne visi pareiškiniai dokumentai ar juose pateikiama tikrovės neatitinkanti informacija;
- 3) pateikti pareiškiniai dokumentai neatitinka šio kodekso ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų;
- 4) rinkėjų parašai rinkėjų parašų rinkimo lapuose suklastoti;
- 5) renkant parašus pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka arba kiti šio kodekso nustatyti reikalavimai;
- 6) kandidatas arba politinė partija, iškėlusį kandidatą, politinis komitetas yra praradę savarankiško dalyvio statusą;
- 7) kandidatas yra šiurkščiai pažeidęs šiame kodekse nustatytą draudimą papirkti rinkėjus ar politinių kampanijų finansavimo tvarką;
- 8) paaiškėjus, kad kandidatui pradėtas ikiteisminis tyrimas – šį kandidatą iškėlusios politinės organizacijos arba išsikėlusio kandidato prašymu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

9) kandidatui mirus.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

5. Kandidatų sąrašas neregistruojamas arba jo registravimas panaikinamas, jeigu yra nustatoma bent viena iš šių aplinkybių:

- 1) pateikti ne visi pareiškiniai dokumentai (nesumokėtas rinkimų užstatas);
- 2) kandidatų sąrašas neatitinka šio kodekso nustatytų reikalavimų;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

- 3) rinkėjų parašai rinkėjų parašų rinkimo lapuose suklastoti;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

4) renkant parašus pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka arba kiti šio kodekso nustatyti reikalavimai;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

5) kandidatų sąrašas arba politinė partija, iškėlusį sąrašą, politinis komitetas yra praradę savarankiško dalyvio statusą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6) kandidatų sąrašas yra šiurkščiai pažeidęs šiame kodekse nustatytą draudimą papirkti rinkėjus ar politinių kampanijų finansavimo tvarką.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6. Jeigu įregistravusi kandidatą ar kandidatų sąrašą Vyriausioji rinkimų komisija nustato, kad tas kandidatas ar kandidatų sąrašas neatitinka šio straipsnio 4 ar 5 dalyje nustatytų reikalavimų, ji likus ne mažiau kaip 12 dienų iki rinkimų dienos panaikina to kandidato ar kandidatų sąrašo registravimą. Jeigu iki rinkimų liko mažiau kaip 12 dienų arba šio straipsnio 4 ar 5 dalyje nurodytos aplinkybės nustatomos po rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato ar kandidatų sąrašo registravimo panaikinimo priima po rinkimų dienos, bet ne vėliau kaip iki galutinių rinkimų rezultatų patvirtinimo dienos.

7. Panaikinus kandidatų sąrašo registravimą, už šį sąrašą paduoti rinkėjų balsai, o panaikinus kandidato registravimą, – už jį vienmandatėje rinkimų apygardoje paduoti rinkėjų balsai ir (arba) daugiamandatėje rinkimų apygardoje jo gauti rinkimų reitingo balsai pripažįstami negaliojančiais. Balsus pripažinus negaliojančiais, gali būti sprendžiama dėl rinkimų pripažinimo negaliojančiais šio kodekso 181 straipsnyje nustatyta tvarka.

8. Jeigu asmuo, keliamas ar išsikėlęs kandidatą į Seimo narius, Respublikos Prezidentus, savivaldybės tarybos narius, merus, Europos Parlamento narius, kandidato anketoje nenurodo, kad yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, Vyriausioji

rinkimų komisija kreipiasi į valstybės instituciją, saugančią duomenis apie asmenų bendradarbiavimą su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, ir ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų dienos šiuo aspektu patikrina kandidato duomenis. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija iš kompetentingos institucijos gauna duomenų apie asmens bendradarbiavimą su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, neregistruoja jo kandidatu, o jeigu buvo jį įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą ir šį sprendimą paskelbia savo interneto svetainėje. Jeigu kandidatas to fakto nenurodo ir po rinkimų įstatymų nustatyta tvarka nustatoma, kad jis sąmoningai bendradarbiavo su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, tai laikoma šiurkščiu šio kodekso pažeidimu.

9. Vyriausioji rinkimų komisija, likus mažiau kaip 12 dienų iki rinkimų dienos nustačiusi pagrindą panaikinti kandidato ar kandidatų sąrašo registravimą, visuomenės informavimo priemonėmis informuoja rinkėjus apie tai, kad kandidato ar kandidatų sąrašo registravimas iki galutinių rezultatų patvirtinimo bus panaikintas, už tą kandidatą ar kandidatų sąrašą paduoti rinkėjų balsai bus pripažinti negaliojančiais ir gali būti sprendžiama dėl rinkimų pripažinimo negaliojančiais.

82 straipsnis. Sutrumpinti Respublikos Prezidento rinkimų politinės kampanijos dalyvio registravimo, pareiškinių dokumentų pateikimo, rinkėjų parašų rinkimo terminai

Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba 89 straipsnio 1 dalį rengiami anksčiau kaip po 2 mėnesių, Vyriausioji rinkimų komisija nustato sutrumpintus šių rinkimų organizavimo terminus. Negali būti nustatomas trumpesnis kaip 5 dienų rinkimų politinės kampanijos dalyvio registravimo, asmens, siekiančio tapti kandidatu Respublikos Prezidento rinkimuose, pareiškinių dokumentų pateikimo terminas, o rinkėjų parašų rinkimo terminas – trumpesnis kaip 20 dienų.

83 straipsnis. Rinkimų numeriai

1. Politinių partijų, politinių komitetų rinkimų numerius burtais nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Konkrečius politinių komitetų rinkimų numerius iš politiniams komitetams rezervuotų numerių burtais nustato savivaldybių rinkimų komisijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Politinių partijų rinkimų numeriai rinkimų apygardose yra tie patys.

3. Jungtinio kandidatų sąrašo rinkimų numerį politinės partijos – koalicijos dalyvės pasirenka bendru sutarimu iš joms nustatytų rinkimų numerių. Jeigu šios partijos – koalicijos

dalyvės rinkimų numerio nepasirenka, Vyriausioji rinkimų komisija jų jungtiniam kandidatų sąrašui suteikia mažiausią iš politinėms partijoms – koalicijos dalyvėms burtais nustatytų numerių.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, o savivaldybių tarybų, merų rinkimuose – savivaldybės rinkimų komisija atstovams rinkimams perduoda kandidatų pažymėjimus su juose įrašytais kandidatų rinkimų numeriais. Kandidato rinkimų numeris yra tapatus kandidato eilės numeriui kandidatų sąrašė. Kandidato rinkimų numeris nekeičiamas, iki paskelbiami galutiniai rinkimų rezultatai.

84 straipsnis. Kandidatų, kandidatų sąrašų ir pareiškinių dokumentų paskelbimas

1. Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų dienos Vyriausioji rinkimų komisija savo interneto svetainėje paskelbia kandidatų sąrašus, kandidatus, jų pareiškinius dokumentus, kandidatų sąrašų rinkimų numerius, šiuose sąrašuose įrašytų kandidatų rinkimų numerius.

2. Kandidatų, dėl kurių balsuojama vienmandatėje rinkimų apygardoje, rinkimų programas, kandidatų sąrašus ir jų rinkimų programas spausdina Vyriausioji rinkimų komisija savo nustatyta tvarka.

85 straipsnis. Duomenų apie kandidatus skelbimas

1. Pagal politinės partijos ar politinio komiteto, asmens, keliančio save kandidatu, pateiktus pareiškinius ir kitus dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje neterminuotai skelbiama ši informacija:

1) kandidato anketa, kurioje nurodomas kandidato vardas, pavardė, gimimo data, pilietybė, darbovietė, einamos pareigos (tarnyba), esama ir buvusi narystė politinėse organizacijose, taip pat narystės laikotarpis bei šiame kodekse nurodyti privalomi duomenys: ar kandidatas neturi nebaigtos atlikti teismo paskirtos bausmės ir (ar) baudžiamojo poveikio priemonės; ar įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos; ar yra bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

2) kandidato deklaracijų, pateiktų Valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašai, patvirtinti to mokesčių inspekcijos padalinio, kuriam deklaracijos buvo pateiktos;

3) kandidato privačių interesų deklaracija;

4) kandidato biografija, kurioje pateikiama informacija, nustatyta šio kodekso 76 straipsnio 4 dalyje;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

5) kandidato nuotrauka.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje iki rinkimų politinės kampanijos laikotarpio pabaigos skelbiamas kandidato telefono numeris, elektroninio pašto adresas, interneto svetainė ir socialinių tinklų paskyros, taip pat informacija, ar jo pasyvioji rinkimų teisė nėra apribota kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra, ir valstybės narės vietovė ar rinkimų apygarda, kurios rinkėjų sąrašė jis buvo įrašytas paskutinį kartą.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje neterminuotai skelbiami šie kandidatų duomenys: vardas, pavardė, iškėlusį politinė partija, iškėlęs politinis komitetas, taip pat rinkimų rezultatai (gauti balsai, gauti pirmumo balsai, eilės numeris kandidatų sąrašė prieš rinkimus, eilės numeris kandidatų sąrašė po rinkimų, gautas mandatas).

4. Kandidato asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančio dokumento, teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinančio dokumento numeris, nuolatinės gyvenamosios vietos adresas viešai neskelbiami.

86 straipsnis. Teisė papildyti pareiškinius dokumentus

1. Politinės organizacijos, jų koalicijos, asmuo, siekiantis tapti kandidatu, iki pareiškinių dokumentų įteikimo termino pabaigos papildomai gali teikti naujų pareiškinių dokumentų.

2. Politinės organizacijos, jų koalicijos iki pareiškinių dokumentų įteikimo termino pabaigos gali papildyti kandidatų sąrašą ne daugiau kaip dviem kandidatais atitinkamai keisdamos kandidatų eilę kandidatų sąrašė. Šiuo atveju išduoti rinkėjų parašų rinkimo lapai nekeičiami.

87 straipsnis. Teisė atšaukti pareiškinius dokumentus

1. Ne vėliau kaip likus 40 dienų iki rinkimų dienos politinė organizacija, šių organizacijų koalicija turi teisę savo pareiškimu Vyriausiajai rinkimų komisijai atšaukti savo ir iškelto kandidato pareiškinius dokumentus, išsikėlęs ar keliamas kandidatas turi teisę notaro patvirtintu ar kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytu pareiškimu atšaukti savo pareiškinius dokumentus.

2. Jeigu pareiškinius dokumentus atšaukia politinė partija, politinis komitetas – koalicijos dalyvis, šios partijos, politinio komiteto – koalicijos dalyvio iškelti kandidatai išbraukiami iš jungtinio kandidatų sąrašo ir, jeigu koalicijos pavadinime yra nuoroda į tos partijos, politinio komiteto pavadinimą, keičiamas koalicijos pavadinimas. Apie pareiškinių dokumentų atšaukimą politinė partija, politinis komitetas – koalicijos dalyvis privalo raštu pranešti kitam koalicijos dalyviui ir Vyriausiajai rinkimų komisijai. Jeigu atšaukus pareiškinius dokumentus jungtiniame kandidatų sąrašė lieka tik vienos politinės partijos, politinio komiteto iškelti kandidatai, jie rinkimuose dalyvauja tik kaip šios partijos, politinio komiteto kandidatai.

3. Jeigu atšaukus pareiškinius dokumentus ar panaikinus kandidatų registravimą kandidatų sąrašė Seimo rinkimuose kandidatų lieka mažiau kaip 25, rinkimuose į Europos Parlamentą – mažiau kaip 5, o savivaldybių tarybų rinkimuose – mažiau kaip pusė toje savivaldybėje renkamų savivaldybės tarybos narių skaičiaus, panaikinamas visų šio sąrašo kandidatų registravimas.

88 straipsnis. Rinkimų užstatas

1. Rinkimuose taikomas vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydis yra lygus praėjusių kalendorinių metų trečio ketvirčio šalies ūkio VMDU, suapvalintam iki sveikojo skaičiaus.

2. Rinkimų užstatas vienam kandidatų sąrašui įregistruoti Seimo, Europos Parlamento daugiamandatėje rinkimų apygardoje yra 5 rinkimuose taikomi VMDU dydžiai.

3. Rinkimų užstatas vienam kandidatui į Seimo narius įregistruoti vienmandatėje rinkimų apygardoje yra lygus vienam rinkimuose taikomam VMDU dydžiui. Seimo rinkimuose registruojant vieną naują kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje vietoj kandidato, kurio pareiškiniai dokumentai buvo atšaukti arba jis juos atšaukė pats, užstato dydis – vienas rinkimuose taikomas VMDU dydis.

4. Rinkimų užstatas vienam kandidatui Respublikos Prezidento rinkimuose įregistruoti yra lygus 5 rinkimuose taikomiems VMDU dydžiams ir turi būti sumokėtas iš tam kandidatui priklausančios sąskaitos.

5. Rinkimų užstatas vienam kandidatų į savivaldybės tarybos narius sąrašui kartu toje pačioje savivaldybėje keliant vieną kandidatą į merus, tik keliamam kandidatų sąrašui arba tik keliamam ar išsikeliančiam kandidatui į merus įregistruoti yra lygus vienam rinkimuose taikomam VMDU dydžiui.

6. Jeigu savivaldybių tarybų rinkimuose kandidatų sąrašė įrašyti kandidatai, einantys pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, rinkimų užstatas už kiekvieną tokį kandidatą – 2 rinkimuose taikomi VMDU dydžiai, išskyrus rinkimų užstatą už tuos kandidatus, kurių einamų pareigų įgaliojimai nutrūksta pasibaigus savivaldybės tarybos ir mero įgaliojimams.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

7. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje pakeičiant vieno kandidato vietą kandidatų sąrašė, įrašant į kandidatų sąrašą naują kandidatą užstato dydis – vienas rinkimuose taikomas VMDU dydis, sujungiant kandidatų sąrašus – po 0,3 rinkimuose taikomo VMDU dydžio už kiekvieną sujungiamą sąrašą.

8. Rinkimų užstatai kandidatų sąrašui įregistruoti nustatomi du kartus didesni tai politinei organizacijai, kuri paskutiniuose rinkimuose buvo iškėlus kandidatus arba kandidatų sąrašą ir šiame kodekse nustatytu laiku nepateikė rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitos ir (ar) praėjusių kalendorinių metų politinės organizacijos finansinių ataskaitų rinkinio.

89 straipsnis. Rinkimų užstato grąžinimas

1. Rinkimų užstatas grąžinamas jį sumokėjusiai politinei organizacijai ar kandidatui, jeigu įvykdomos šios sąlygos:

1) rinkimų politinės kampanijos dalyvis šiame kodekse nustatytais terminais pateikia rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, jos priedus bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus;

2) kandidatai nėra pažeidę šio kodekso 101 straipsnio ir nėra šiurkščiai pažeidę šio kodekso nuostatų, reglamentuojančių rinkimų politinių kampanijų finansavimą ir finansavimo kontrolę, arba nėra padarę kito, šiame kodekse numatyto, šiurkštaus pažeidimo;

3) kandidatų sąrašas, kandidatas yra surinkę ne mažiau kaip 3 procentus rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų, o kandidatas į Respublikos Prezidentus – surinkęs daugiau kaip 7 procentus rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų.

2. Rinkimų užstatas taip pat grąžinamas jį sumokėjusiai politinei organizacijai ar kandidatui šio kodekso nustatytais terminais atšaukus pareiškinius dokumentus ir įgyvendinus šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus reikalavimus.

3. Šio kodekso 88 straipsnio 6 dalyje nustatytas rinkimų užstatas už kiekvieną kandidatą atskirai grąžinamas jį sumokėjusiai politinei partijai, politiniam komitetui ar kandidatui, jeigu šis užstatas yra grąžintinas pagal šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus ir kandidatas nebuvo išrinktas, taip pat jeigu kandidatas buvo išrinktas arba buvo pripažintas išrinktu ir atsisakė pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

4. Mirus kandidatui, jo sumokėtas užstatas grąžinamas mirusiojo asmens turto paveldėtojams, jeigu buvo įgyvendinti šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatyti reikalavimai.

5. Rinkimų užstatus grąžina Vyriausioji rinkimų komisija juos sumokėjusioms politinėms organizacijoms ar kandidatams:

1) ne vėliau kaip per 40 dienų nuo rinkimų politinės kampanijos pabaigos. Kai vyksta tyrimas dėl šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų pažeidimų, rinkimų užstato grąžinimas atidedamas, iki bus baigtas tyrimas;

2) ne vėliau kaip per 60 dienų po rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo dienos, jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvis Vyriausiajai rinkimų komisijai rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, jos priedus bei visus išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus pateikia ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo dienos ir jeigu yra šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose arba 2 dalyje nustatytos sąlygos. Jeigu atliekant patikrinimą nustatoma, kad dalis dokumentų nepateikta, rinkimų užstatas gražinamas šios dalies 1 punkte nustatytais terminais.

6. Rinkimų užstatas negražinamas jį sumokėjusiai politinei organizacijai ar kandidatui, jeigu:

1) pavėluotai pateikti pareiškiniai dokumentai arba šie dokumentai pateikti su trūkumais ir dėl to kandidatas, kandidatų sąrašas (jungtinis sąrašas) nėra įregistruoti;

2) nesurinktas šiame kodekse nustatytas rinkėjų parašų skaičius;

3) asmuo nėra įregistruotas kandidatu šio kodekso nustatytais pagrindais;

4) panaikinta kandidato, kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) registracija šio kodekso nustatyta tvarka;

5) atšauktas politinės organizacijos ar koalicijos jungtinio kandidatų sąrašo paskelbimas šio kodekso 81 straipsnyje nustatyta tvarka.

7. Negražintinus rinkimų užstatus Vyriausioji rinkimų komisija perveda į valstybės biudžetą.

90 straipsnis. Kandidato teisė būti atleistam nuo darbo ar tarnybinių pareigų

1. Kandidatas ne ilgiau kaip 30 dienų jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų. Prašymas atleisti nuo darbo ar tarnybinių pareigų pateikiamas darbdaviui.

2. Vyriausybės nario pareigas einančio kandidato atleidimo nuo tarnybinių pareigų tvarką nustato įstatymas.

3. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos Seimo nario, Respublikos Prezidento ar Europos Parlamento nario pareigas einančiam kandidatui.

91 straipsnis. Atstovas rinkimams

1. Atstovas rinkimams – atitinkamuose rinkimuose rinkimų teisę turintis asmuo, politinės organizacijos arba vienmandatėje rinkimų apygardoje išsikėlusio kandidato paskirtas rinkimų laikotarpiu visais klausimais atstovauti politinės partijos, politinio komiteto, kandidato ir politinės partijos, politinio komiteto iškelto kandidato interesams rinkimų komisijoje.

2. Atstovas rinkimams turi visas rinkimų stebėtojo teises. Jis turi teisę pareikšti nuomonę rinkimų komisijų posėdžiuose visais svarstomais klausimais.

3. Kandidato į Respublikos Prezidentus atstovas rinkimams, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų atstovo rinkimams teisių, turi teisę kandidato į Respublikos Prezidentus pavedimu jam atstovauti susitikimuose su rinkėjais, visuomenės informavimo priemonėse, rinkti lėšas rinkimams finansuoti, taip pat atlikti kitus įstatymams neprieštaraujančius kandidato į Respublikos Prezidentus pavedimus.

4. Politinė organizacija įgaliojimus atstovauti jos keliamiems kandidatams rinkimų komisijose Vyriausiajai rinkimų komisijai pradeda teikti kitą dieną sudarius atitinkamas rinkimų komisijas. Įgaliojimas atstovauti politinei organizacijai Vyriausiojoje rinkimų komisijoje gali būti pateikiamas nuo kitos dienos, kai paskelbiama rinkimų data.

5. Vienmandatėje rinkimų apygardoje išsikėlę kandidatai pranešimus apie atstovų rinkimams paskyrimą atstovauti jiems rinkimų komisijose apygardos rinkimų arba savivaldybės rinkimų komisijai pateikia kartu su pareiškiniais dokumentais.

6. Rinkimų komisija, gavusi įgaliojimą dėl atstovo rinkimams paskyrimo, per 3 dienas atstovą rinkimams įregistruoja.

7. Prašymą atšaukti savo atstovą rinkimams jį paskyrusi politinė partija, politinis komitetas ar išsikėlęs kandidatas pateikia raštu atitinkamai rinkimų komisijai.

8. Atstovo rinkimams įgaliojimai pasibaigia:

1) jį atšaukus;

2) po 7 dienų, kai paskelbiami galutiniai rinkimų rezultatai;

3) nuo rinkimų politinės kampanijos dalyvio registravimo panaikinimo apskundimo termino paskutinės dienos, jeigu skundas nepaduotas, o jeigu skundas paduotas, – nuo skundo atmetimo dienos;

4) Seimo, savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose – po 7 dienų, kai pateikiami pareiškiniai dokumentai, jeigu politinė partija, politinis komitetas tos rinkimų apygardos teritorijoje neturi kandidato.

9. Atstovas rinkimams gali būti keičiamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

92 straipsnis. Rinkimų stebėtojai

1. Rinkimų stebėtojais gali būti rinkėjai ir užsienio valstybėms ar tarptautinėms organizacijoms atstovaujančių subjektų pasiūlyti asmenys. Rinkimų stebėtoju rinkimų apygardoje negali būti tos savivaldybės, kurios teritorija patenka į rinkimų apygardą, kurioje stebėtojas turi teisę stebėti rinkimus, meras, savivaldybės administracijos direktorius, jų pavaduotojai, seniūnai ir jų pavaduotojai, taip pat asmenys, kurių statusas nesuderinamas su rinkimų stebėtojo statusu pagal šio kodekso 26 straipsnio 4 dalį.

2. Rinkimų stebėtojus gali siūlyti:

- 1) politinės organizacijos ir išsikėlę kandidatai;
- 2) Lietuvos Respublikoje registruotos nevyriausybinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;
- 3) tarptautinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;
- 4) užsienio valstybėms atstovaujantys asmenys;
- 5) Vyriausioji rinkimų komisija pagal pateiktus prašymus.

3. Politinės organizacijos ir išsikėlę kandidatai, nevyriausybinės organizacijos turi teisę siūlyti registruoti stebėtojus ne daugiau kaip po du rinkimų stebėtojus kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Prašymai dėl rinkimų stebėtojų registravimo turi būti pateikti iki paskutinio pirmadienio iki rinkimų dienos, išskyrus atvejus, kai būtina pakeisti asmenį, dėl objektyvių priežasčių negalintį būti rinkimų stebėtoju.

4. Rinkimų stebėtojus registruoja ir jiems pažymėjimus išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkimų apygardose, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, visoje savivaldybės teritorijoje, specialiuose balsavimo punktuose, rinkimų apylinkėse;

2) apygardos, savivaldybės rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje atitinkamos rinkimų apygardos, savivaldybės teritorijoje arba tos apygardos, savivaldybės konkrečiose rinkimų apylinkėse.

5. Rinkimų stebėtojai registruojami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka užtikrinant lygiateisiškumo tarp politinių organizacijų, kandidatų ir nevyriausybinių organizacijų siūlomų rinkimų stebėtojų principo laikymąsi.

6. Rinkimų komisijos gali atsisakyti registruoti rinkimų stebėtoją, jeigu jis neatitinka šio kodekso reikalavimų ar jo veikla neatitinka Konstitucijos ar įstatymų, arba panaikinti rinkimų stebėtojo registravimą, jeigu jis pažeidžia Konstituciją ar įstatymus, nesilaiko Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų. Rinkimų stebėtojo registravimas gali būti panaikintas jį įregistravusios rinkimų komisijos arba aukštesnės rinkimų komisijos pirmininko. Rinkimų stebėtoją pasiūliusiam asmeniui pranešama apie atsisakymą išduoti rinkimų stebėtojo pažymėjimą arba apie registravimo panaikinimą.

7. Rinkimų stebėtojams rinkimų apylinkės balsavimo patalpose turi būti sudaromos tinkamos sąlygos stebėti, kaip organizuojamas ir vyksta balsavimas, skaičiuojami rinkėjų balsai ir surašomi šiame kodekse nustatyti dokumentai.

8. Rinkimų stebėtojai turi teisę:

- 1) stebėti atitinkamos rinkimų komisijos veiklą, įskaitant rinkėjų ir kandidatų registravimą;
- 2) stebėti pasirengimą rinkimams ir dalyvauti vykstant balsavimui;
- 3) stebėti balsavimo procesą, įskaitant biuletenių išdavimą, patį balsavimą, balsų skaičiavimą ir rezultatų nustatymą;
- 4) susipažinti su rinkimų komisijos veiklos dokumentais, užtikrinant asmens duomenų apsaugą;
- 5) fotografuoti, daryti vaizdo ir garso įrašus, užtikrinant asmens duomenų apsaugą ir gavus asmenų sutikimą bei nepažeidžiant teisės į slaptą balsavimą;
- 6) kreiptis į atitinkamą rinkimų komisiją, jos pirmininką, narius, darbuotojus dėl galimų šio kodekso pažeidimų su prašymu juos pašalinti, pateikti pastabas rinkėjų balsų skaičiavimo protokole ir gauti tokio protokolo kopiją.

9. Rinkimų stebėtojai neturi teisės daryti įtakos rinkimų komisijų ir atskirų komisijos narių darbui ir tuo trikdyti jų veiklą bei rinkimus, vykdyti rinkimų agitaciją, stebėdami rinkimus. Už rinkimų stebėtojo pasirengimą vykdyti rinkimų stebėtojo veiklą atsako jį pasiūlęs subjektas.

X SKYRIUS RINKIMŲ AGITACIJA

93 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai

1. Rinkimų agitacija – politinei reklamai skleisti skirta veikla.
2. Rinkimų agitacija vykdoma laikantis Konstitucijos, šio kodekso ir kitų įstatymų, moralės, teisingumo, visuomenės darnos, sąžiningų ir garbingų rinkimų principų. Draudžiama vykdyti rinkimų agitaciją, neatitinkančią šioje dalyje nurodytų reikalavimų.
3. Vyriausioji rinkimų komisija teikia rekomendacijas dėl šio kodekso reikalavimus atitinkančios rinkimų agitacijos vykdymo ir politinės reklamos skleidimo, sprendžia visus ginčus dėl rinkimų agitacijos, taip pat sprendžia, ar paskelbta informacija yra politinė reklama, ar vykstant rinkimų agitacijai visuomenės informavimo priemonėmis paskelbta informacija yra kompromituojanti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

94 straipsnis. Kandidatų teisė pasisakyti

Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, šie kandidatai turi teisę pasisakyti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, specialiose rinkimų agitacijos laidose ir skelbti savo ar juos iškėlusios politinės partijos arba politinio komiteto rinkimų programą.

95 straipsnis. Politinė reklama ir jos žymėjimas

1. Politinė reklama – valstybės politiko, politinės organizacijos, jos nario, rinkimų politinės kampanijos dalyvio, kandidato, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp rinkimų politinių kampanijų skleidžiama teigiama ar neigiama informacija, kuria siekiama daryti įtaką rinkimų rezultatams ar paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė organizacija, jos narys ar rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatas, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.

2. Atlygintina politinė reklama laikoma tokia politinė reklama, kuri rengiama, gaminama ir (ar) skleidžiama už užmokestį arba kuriai rengti, gaminti ir (ar) skleisti naudojami finansiniai resursai, pasitelkiami įprastai tokias paslaugas atlygintinai teikiantys asmenys.

3. Su rinkimų politinė kampanija susijusią atlygintiną politinę reklamą gali apmokėti tik pats rinkimų politinės kampanijos dalyvis.

4. Atlygintina politinė reklama turi būti aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus ji turi būti aiškiai pažymėta nurodant lėšų šaltinį Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

5. Nepažymėta politinė reklama laikoma paslėpta politinė reklama. Politinė reklama, pažymėta nesilaikant nustatytų reikalavimų, ir paslėpta politinė reklama yra draudžiamos. Už jų skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

6. Politinei reklamai, be specialių šiame kodekse nustatytų reikalavimų, taikomi ir kituose įstatymuose nustatyti principai ir reikalavimai.

7. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis iki paskelbdamas politinę reklamą turi Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka deklaruoti visas paskyras socialiniuose tinkluose, per kurias jis rengiasi skleisti mokamą politinę reklamą ir agitaciją, ir asmenis, kurie yra įgalioti administruoti bei apmokėti mokamos reklamos šiose paskyrose skleidimą.

96 straipsnis. Politinės reklamos įkainiai ir sąlygos

1. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems rinkimų politinės kampanijos dalyviams vienodus politinės reklamos įkainius ir sąlygas, kurie skelbiami Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje.

2. Viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų pateikia politinei reklamai taikomus įkainius ir sąlygas. Ne vėliau

kaip iki rinkimų politinės kampanijos laikotarpio pradžios politinei reklamai taikytini įkainiai ir sąlygos gali būti keičiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Vyriausioji rinkimų komisija įkainius nedelsdama paskelbia savo interneto svetainėje.

97 straipsnis. Politinės reklamos skleidimas visuomenės informavimo priemonėmis

1. Draudžiama skleisti politinę reklamą:

- 1) jeigu jos skleidimas prieštarauja Konstitucijai ar kitiems įstatymams;
- 2) neatlygintinai, išskyrus specialiąsias ar diskusijų laidas;
- 3) pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje.

2. Viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai gali atsisakyti skleisti politinę reklamą, kurioje yra kitas politines organizacijas ar rinkimų politinės kampanijos dalyvius ir (ar) jų keliamus kandidatus kompromituojančios informacijos, jeigu atsisakoma prisiimti galimas atsakomosios nuomonės paskleidimo išlaidas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

3. Politinė reklama nelaikomi:

1) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai (ir nenumatant atsilyginti) skleidžiami įprastiniai informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių organizacijų, kandidatų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojuama;

2) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonėmis neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir rinkimų politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas;

3) ne rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastiniai informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių organizacijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojuama per būsimą rinkimų politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės organizacijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.

4. Viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracija – Vyriausiajai rinkimų komisijai privalomas pateikti dokumentas, kuriuo viešosios informacijos rengėjas ar skleidėjas deklaruoja paskleistą politinę reklamą, nurodo jos kainą, įkainius, skelbimo laiką (plotą) ir asmenį, kurio interesais politinė reklama buvo paskleista, taip pat asmenį, užsakiusį parengti ar paskleisti politinę reklamą, ir asmenį, sumokėjusį už politinės reklamos skleidimą.

5. Rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai elektroninių ryšių priemonėmis privalo užpildyti viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo

deklaraciją ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo politinės reklamos paskleidimo. Rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracija Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikiama ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo galutinių rinkimų (pakartotinių rinkimų) rezultatų paskelbimo dienos. Ne rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracija Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikiama ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus kalendoriniams metams.

98 straipsnis. Išorinė politinė reklama

1. Išorinė politinė reklama šiame kodekse suprantama kaip reklama, kurios įvairios specialios pateikimo priemonės (ekranai, stendai, skydai, stulpai, vitrinos ir panašiai) ir pritaikytos pateikimo priemonės (pastatų sienos, langai, durys, stogai, laikinieji statiniai, transporto priemonės, oro balionai ir panašiai) yra ne patalpose. Išorine politine reklama taip pat laikoma:

1) reklama, kurios pateikimo priemonė yra patalpose (vitrinose, langų ir (arba) durų vidinėse pusėse), tačiau ši reklama matoma iš lauko pusės;

2) pastato ar transporto priemonės viduje viešai pateikiama informacija (skelbimų lentos, iškabos ir panašiai).

2. Išorinė politinė reklama skleidžiama pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytas išorinės politinės reklamos taisykles. Savivaldybių institucijos gali reglamentuoti išorinės politinės reklamos įrengimą savivaldybėse tiek, kiek tai neprieštaruoja šio kodekso ir Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintų išorinės politinės reklamos taisyklių nuostatomis, laikantis rinkimų politinės kampanijos dalyvių, kandidatų lygiateisiškumo principų.

3. Draudžiama įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą:

1) ant statinių, kuriuose veikia valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos;

2) valstybės ar savivaldybių valdomų įmonių naudojamose viešojo transporto priemonėse ir ant jų, išskyrus atvejus, kai reklamos plotai ar vaizdo transliavimo įrenginiai priklauso ar yra perduoti naudotis tretiesiems asmenims, kuriems valstybės ar savivaldybės įmonės negali daryti tiesioginio ar netiesioginio lemiamo poveikio;

3) automobilių keliuose ir jų sanitarinės apsaugos zonose, taip pat gatvėse ir prie jų, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemones, kelio ženklus, pabloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, atitraukti jų dėmesį ir taip kelti pavojų eismo dalyviams, taip pat jeigu ji imituoja kelio ženklus;

4) ant skulptūrų ir paminklų;

5) 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa;

6) neturint žemės, statinių ar kitų objektų, ant kurių ar kuriuose ji įrengiama, savininko rašytinio sutikimo. Fiziniai asmenys, leidžiantys įrengti išorinę politinę reklamą ant turimų

reklamai skleisti skirtų specialių pateikimo priemonių (stendų, skydų, stulpų, vitrinų ir panašiai), ir juridiniai asmenys negali duoti sutikimo įrengti ar skleisti išorinę politinę reklamą neatlygintinai, išskyrus skelbimo lentas, kuriose visų asmenų skelbimai įprastai skelbiami neatlygintinai;

7) saugomose teritorijose ir nekilnojamosiose kultūros vertybėse, taip pat jų teritorijose, išskyrus institucijas, atsakingas už kultūros vertybių apsaugą, ir saugomos teritorijos valdytojo nustatytas vietas.

4. Pareiga nuimti išorinę politinę reklamą tenka šią reklamą paskleidusiam asmeniui per vieną mėnesį nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos.

5. Asmenys, pažeidę šiame straipsnyje nustatytus išorinės politinės reklamos įrengimo ir skleidimo tvarkos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

99 straipsnis. Rinkimų agitacijai skirtos laidos

1. Specialios rinkimų agitacijos laidos (toliau – specialios laidos) gali būti transliuojamos televizijos, radijo ir interneto priemonėmis. Specialios laidos yra nacionalinio ir regioninio lygmens. Jos organizuojamos rinkimų politinės kampanijos metu pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintas taisykles, supažindinus su jomis rinkimų politinės kampanijos dalyvius.

2. Nacionalinio lygmens specialiose laidose dalyvauja:

- 1) Seimo rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašų atstovai;
- 2) kandidatai į Lietuvos Respublikos Prezidentus;
- 3) rinkimuose į Europos Parlamentą iškeltų kandidatų sąrašų atstovai.

3. Regioninio lygmens specialiose laidose dalyvauja:

- 1) Seimo vienmandatėse rinkimų apygardose iškelti ar išsikėlę kandidatai;
- 2) kandidatai į merus;
- 3) politinių partijų, politinių komitetų, iškėlusių kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje, savivaldybių tarybų rinkimuose iškeltų kandidatų sąrašų atstovai.

4. Nacionalinio lygmens specialias laidas rengia ir transliuoja Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija iš jai skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovu, tvirtina šių laidų rengimo taisykles, jų trukmę ir laiką.

5. Regioninio lygmens specialias laidas rengia ir transliuoja Vyriausiosios rinkimų komisijos parinkti tokių laidų rengėjai ir transliuotojai pagal šios komisijos patvirtintas tokių laidų rengimo taisykles. Regioninio lygmens specialių laidų rengimas ir transliavimas finansuojamas iš Vyriausiajai rinkimų komisijai rinkimams organizuoti ir vykdyti skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

6. Vyriausioji rinkimų komisija nustato specialių laidų dalyvių skaičių. Dėl didelio specialių laidų dalyvių skaičiaus juos skirstant į grupes, tokios grupės gali būti sudaromos pagal rašytinį dalyvių tarpusavio susitarimą, o kai susitarimo nėra, – burtais.

7. Savo iniciatyva, užtikrinami nuomonių įvairovę ir laidoje dalyvaujančių rinkimų politinės kampanijos dalyvių ir jų atstovų lygiateisiškumą ir laikydamiesi šiame kodekse nustatytų rinkimų politinių kampanijų finansavimo reikalavimų, diskusijų laidas turi teisę rengti visi transliuotojai. Rengiant tokias laidas, netaikomos kitos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos. Šiose laidose pagal pareigas gali dalyvauti valstybės politikai ir (ar) valstybės tarnautojai, jeigu jose nėra skelbiama politinė reklama.

8. Vyriausioji rinkimų komisija sprendžia visus ginčus dėl šiame straipsnyje nurodytų laidų rengimo.

100 straipsnis. Kompromituojančios informacijos skelbimas ir atsakomoji nuomonė

1. Prasidėjus rinkimų politinės kampanijos laikotarpiui, rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatų sąrašas ar kandidatas turi teisę pareikšti reikalavimą paskelbti atsakomąją nuomonę apie juos kompromituojančią informaciją paskelbusiai visuomenės informavimo priemonei. Kompromituojančia informacija pripažįstama tokia informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad jie nebalsuotų už rinkimų politinės kampanijos dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą, ir (ar) dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą neigiamai apibūdinanti informacija. Reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę gali būti netenkinamas, jeigu: informacija paskelbta ne apie rinkimų politinės kampanijos dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą; paskelbta informacija nėra kompromituojanti pagal šiame straipsnyje nurodytus kriterijus; kompromituojančią informaciją apie rinkimų politinės kampanijos dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą paskelbė pats rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatas; paskelbtoje informacijoje nėra jokios rinkimų politinės kampanijos dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą apibūdinančios informacijos; rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatų sąrašas ar kandidatas jau pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise. Teisę į atsakomąją nuomonę su politinės organizacijos sutikimu taip pat turi ir politinės organizacijos struktūriniai padaliniai.

2. Kompromituojančią informaciją draudžiama skelbti visuomenės informavimo priemonėje likus 3 dienoms iki rinkimų, taip pat paskutiniame iki rinkimų periodiniame leidinyje. Visuomenės informavimo priemonė, paskelbusi kompromituojančią informaciją apie rinkimų politinės kampanijos dalyvį, kandidatų sąrašą ar kandidatą, privalo suteikti jiems teisę pareikšti atsakomąją nuomonę. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatų sąrašas arba kandidatas, kreipdamasis į visuomenės informavimo priemonę dėl atsakomosios nuomonės paskelbimo, privalo raštu pateikti paaiškinimą, kodėl paskleista informacija yra kompromituojanti. Atsakomąją

nuomonę sudaro trumpas paskelbtos kompromituojančios informacijos išdėstymas ir atsakymas. Atsakomoji nuomonė paprastai negali būti daugiau kaip tris kartus ilgesnė už kompromituojančią informaciją. Visuomenės informavimo priemonė atsakomąją nuomonę turi paskelbti per 5 darbo dienas nuo atsakomosios nuomonės gavimo dienos arba artimiausiame periodinio leidinio numeryje, bet ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki rinkimų dienos. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio kodekso nustatytą laikotarpį pati paskelbti atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje adekvačiu būdu.

3. Ginčus dėl atsakomosios nuomonės paskelbimo sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija. Visuomenės informavimo priemonė, gavusi rinkimų politinės kampanijos dalyvio, kandidatų sąrašo arba kandidato kreipimąsi dėl atsakomosios nuomonės paskelbimo, gali kreiptis į Vyriausiąją rinkimų komisiją, prašydama išaiškinti, ar paskleista informacija yra laikoma kompromituojančia. Vyriausioji rinkimų komisija rinkimų politinės kampanijos dalyvių, kandidatų sąrašo, kandidatų ir visuomenės informavimo priemonių užklausas turi išnagrinėti ir atsakymą į jas pateikti per 4 darbo dienas, bet ne vėliau kaip likus 3 dienoms iki rinkimų dienos.

4. Jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatų sąrašas ar kandidatas, kreipiasi į visuomenės informavimo priemonę ir jai laiku pateikia reikalavimą paskelbti atsakomąją nuomonę ir jos tekstą, bet ji neskelbiama, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos patvirtintus informacijos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

5. Atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Kompromituojančios informacijos ir atsakomosios nuomonės paskelbimas draudžiamu laikotarpiu užtraukia viešosios informacijos rengėjo ar platintojo vadovui atsakomybę pagal įstatymus.

6. Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir asmenims, kompromituojančią informaciją paskelbusiems interneto svetainėje ar socialinio tinklo paskyroje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

101 straipsnis. Draudimas papirkti rinkėjus

1. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios, tai yra nuo rinkimų datos paskelbimo iki rinkimų dienos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis, paslaugomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjus dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, numatomą kelti kandidatų, kandidatų arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti rinkėjams už balsavimą atsilyginti po rinkimų,

turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl tam tikrų politinių organizacijų, kandidatų arba numatomų kelti kandidatais asmenų, ir taip trukdyti asmenims įgyvendinti rinkimų teisę.

2. Rinkėjų papirkimu nelaikomas informacinės medžiagos (veiklos ar rinkimų programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų ir panašiai) platinimas.

3. Rinkėjų papirkimo faktus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka savo veiklos laikotarpiu tiria apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos, taip pat Vyriausioji rinkimų komisija. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų sprendimai gali būti skundžiami Vyriausiajai rinkimų komisijai. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą apie nustatytą rinkėjų papirkimo faktą paskelbia savo interneto svetainėje kartu su šį straipsnį pažeidusio kandidato pasižadėjimu laikytis draudimo papirkti rinkėjus. Rinkėjų papirkimo faktus pripažinus šiurkščiu šio kodekso pažeidimu, atsiranda šiame kodekse ir kituose įstatymuose nustatytos pasekmės.

102 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi

1. Vykdamas rinkimų agitaciją, draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės, savivaldybių ir Europos Sąjungos institucijose, įstaigose ar organizacijose arba organuose, taip pat Lietuvos nacionaliniame radijuje ir televizijoje, regioniniuose transliuotojuose ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip naudojantis tarnybine padėtimi arba valstybės, savivaldybių ar Europos Sąjungos institucijų finansiniais ar kitais resursais bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės politikams, pareigūnams, Europos Sąjungos pareigūnams, valstybės ir kitiems tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose draudžiama naudotis tarnybine padėtimi – sudaryti sau ar kitiems išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas.

2. Pareigas valstybės, savivaldybių arba Europos Sąjungos institucijose ar įstaigose, Lietuvos nacionaliniame radijuje ir televizijoje einantis kandidatas, vykdydamas rinkimų agitaciją, per regioninį transliuotoją ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse gali pasisakyti tik šio kodekso nustatyta tvarka. Jeigu kandidatas dėl einamų pareigų turi per visuomenės informavimo priemonės pranešti svarbių žinių, tai jis gali padaryti laikydamasis draudimo agituoti. Jeigu nustatoma, kad tokio pranešimo, transliuojamo tiesiogiai, metu buvo agituojama, atsakingu asmeniu yra laikomas agitavęs asmuo. Visuomenės informavimo priemonė privalo užtikrinti, kad skelbiant įrašą agitacija būtų pašalinta.

3. Valstybės, savivaldybės ir Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ar organizacijų arba organų, taip pat verslo, komercijos bei kitų privačių įstaigų ar įmonių darbuotojams draudžiama vykdyti rinkimų agitaciją tose institucijose, įstaigose, organizacijose arba organuose ar įmonėse

nustatytu oficialiu darbo laiku, išskyrus atvejus, kai rinkimų agitacija vykdoma darbuotojų atostogų metu.

4. Šį straipsnį pažeidę asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka, nepažeidžiant prie Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto protokolo Nr. 7 „Dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų“.

103 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas

1. Rinkimų agitacija, įskaitant ir kitų tuo metu vykstančių rinkimų ir referendumų agitaciją, neatsižvelgiant į jos būdus, formas ir priemones, draudžiama likus 7 valandoms iki balsavimo rinkimų dieną pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos. Išimtyms taikomos išorinei politinei reklamai, ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui iškabintai ne arčiau kaip 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, ir rinkimų politinės kampanijos dalyvių neatlygintinai skleidžiamai informacijai (pranešimams, įrašams), kuri nėra laikoma rinkimų agitacija, rinkimų politinės kampanijos dalyviams, jų iškeltiems kandidatams priklausančiose interneto svetainėse ir asmeninėse socialinių tinklų paskyrose.

2. Balsavimo iš anksto metu rinkimų agitacija draudžiama balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsuojama.

3. Rinkimų agitacija nelaikoma informacija apie vykstančius rinkimus, rinkimų svarbą valstybės gyvenimui, atvykusių balsuoti rinkėjų skaičių, dokumentus, kuriuos būtina turėti balsuojant, ar kita informacija, kuria nėra raginama nedalyvauti rinkimuose, balsuoti už arba prieš kandidatą ar kandidatų sąrašą, taip pat ne rinkimų politinės kampanijos dalyvio kvietimas atvykti balsuoti.

XI SKYRIUS

RINKIMŲ POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMAS

104 straipsnis. Savarankiškų dalyvių rinkimų politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

1. Savarankiško dalyvio rinkimų politinė kampanija finansuojama tik iš šių šaltinių:

- 1) politinių organizacijų lėšų;
- 2) nuosavų (asmeninių) kandidatų lėšų;
- 3) pagal šį kodeksą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukų;
- 4) palūkanų už dalyvio rinkimų politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

2. Lėšos savarankiško dalyvio rinkimų politinei kampanijai finansuoti privalo būti laikomos savarankiško dalyvio rinkimų politinės kampanijos sąskaitoje. Rinkimų politinės kampanijos sąskaitai negali būti taikomos jokios laikinosios apsaugos priemonės.

3. Finansuoti savarankiškų dalyvių rinkimų politines kampanijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama.

105 straipsnis. Atstovaujамųjų dalyvių rinkimų politinės kampanijos finansavimo šaltinis

Atstovaujамųjų dalyvių rinkimų politinės kampanijos finansuojamos tik iš juos iškėlusių savarankiškų dalyvių rinkimų politinės kampanijos lėšų. Jeigu aukotojas, suteikdamas auką, nurodo, kuriam atstovaujамajam dalyviui ji skirta, ši auka negali būti panaudota kitų dalyvių (savarankiškų ar atstovaujамųjų) rinkimų politinei kampanijai finansuoti. Po pakartotinio balsavimo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas aukų suma, viršijanti atstovaujамоjo rinkimų politinės kampanijos dalyvio išlaidų limitą, gražinama aukotojams eilės tvarka, pradedant vėliausiai gauta auka.

106 straipsnis. Politinių organizacijų lėšos rinkimų politinei kampanijai finansuoti

Politinės organizacijos turi teisę finansuoti savo keliamų kandidatų sąrašų ir kandidatų, keliamų vienmandatėse rinkimų apygardose, rinkimų politines kampanijas, pervesdamos lėšas į tų rinkimų politinės kampanijos dalyvių rinkimų politinės kampanijos sąskaitas, ir aukoti kitiems rinkimų politinės kampanijos dalyviams.

107 straipsnis. Aukos

1. Auka – rinkimų politinės kampanijos dalyviui (toliau – aukos gavėjas) neatlygintinai perduodami pinigai arba šio kodekso 109 straipsnio 1 dalyje nurodyta nepinigine forma suteikiama nauda, skirti rinkimų politinei kampanijai.

2. Aukos gali būti piniginės arba nepiniginės.

108 straipsnis. Mažos aukos ir jų rinkimas

1. Aukotojo paaukotų piniginių aukų suma, per rinkimų politinę kampaniją vienam savarankiškam dalyviui neviršijanti 0,03 rinkimuose taikomo VMDU dydžio, suapvalinto iki artimiausios dešimties, yra laikoma maža auka.

2. Mažas aukas savarankiškai dalyviai gali rinkti tiesiogiai (banko pavedimu į rinkimų politinės kampanijos sąskaitą) ar kitomis priemonėmis, kuriomis galima nustatyti aukotojo tapatybę (telefonu, internetu ir kitomis informacijos ir ryšių priemonėmis).

3. Mažas aukas suteikti telefonu turi teisę tik paslaugų teikimo sutartį su informacijos ir ryšių bendrove sudarę fiziniai asmenys. Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymu informacijos ir ryšių bendrovė privalo pateikti mažas aukas telefonu paaukojusių asmenų sąrašą su aukotojus nustatyti leidžiančiais duomenimis.

4. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis mažų aukų rinkimo kitomis priemonėmis tikslu turi sudaryti sutartį su paslaugų teikėju. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis sutarties kopiją ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo turi perduoti Vyriausiajai rinkimų komisijai. Ši sutarties tekstą ne vėliau kaip kitą darbo dieną paskelbia savo interneto svetainėje.

5. Mažos aukos baigiamos rinkti paskutinę darbo dieną iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios. Pasibaigus šiam laikotarpiui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną kitomis priemonėmis rinktos mažos aukos turi būti pervestos į savarankiško dalyvio rinkimų politinės kampanijos sąskaitą.

6. Mažų aukų rinkimo paslaugos negali būti teikiamos neatlygintinai.

109 straipsnis. Nepiniginės aukos

1. Nepinigine auka laikoma savarankiškam dalyviui neatlygintinai perduodami kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veiksmų rezultatai, jeigu jų įsigijimo išlaidos pagal šio kodekso 114 straipsnio 8 dalį laikomos rinkimų politinės kampanijos išlaidomis.

2. Rinkimų politinės kampanijos dalyviui rinkimų politinės kampanijos reikmėms įsigijus prekių ir gavus paslaugų žemesne negu rinkos kaina, kainos skirtumas laikomas nepinigine auka.

3. Nepiniginių aukų įvertinimo ir jų tikrosios vertės apskaičiavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4. Aukų lapas – dokumentas, kuriame yra technologinės apsaugos priemonių ir kuris turi gamybos metu suteiktą seriją bei numerį ir yra skirtas patvirtinti, kad nepiniginė auka yra perduota ir priimta.

5. Nepiniginė auka, nustačius jos vertę, į apskaitą traukiama kaip auka ir kaip rinkimų politinės kampanijos išlaidos.

6. Savanoriški darbai laikomi nepinigine auka.

110 straipsnis. Aukotojai ir aukų dydžiai

1. Aukoti turi teisę:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai – visų rinkimų politinių kampanijų savarankiškiems dalyviams;

2) nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, turintys kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę, – rinkimų į Europos Parlamentą ir savivaldybių tarybų ir merų rinkimų politinių kampanijų savarankiškiems dalyviams;

3) nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, neturintys kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės, – savivaldybių tarybų ir merų rinkimų politinių kampanijų savarankiškiems dalyviams.

2. Vienas aukotojas per rinkimų politinę kampaniją kiekvienam savarankiškam dalyviui gali suteikti auką, neviršijančią 10 rinkimuose taikomų VMDU dydžių.

3. Kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje savo rinkimų politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 rinkimuose taikomų VMDU dydžių, įskaitant priimtų rinkimų politinės kampanijos skolos įsipareigojimų ir iki rinkimų politinės kampanijos pradžios apmokėtų rinkimų politinės kampanijos išlaidų sumą.

4. Fizinis asmuo, aukojantis didesnę negu mažą auką, iki suteikdamas auką savarankiškam dalyviui įstatymų nustatyta tvarka privalo deklaruoti pajamas.

5. Bendra vieno fizinio asmens aukų savarankiškiems dalyviams ir politinei organizacijai sumokėtų nario mokesčių suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų fizinio asmens už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraeitus kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos).

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6. Bendra kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje ir referendumo iniciatorių auka savo rinkimų politinei kampanijai finansuoti per kalendorinius metus, įskaitant kitiems savarankiškiems dalyviams suteiktas fizinio asmens aukas ir politinei organizacijai sumokėtus nario mokesčius, negali viršyti 20 procentų tokių asmenų už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraeitus kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos) ir deklaruotų turimų lėšų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

7. Bet kokie aukotojo ir aukos gavėjo susitarimai už auką atlikti tam tikrus veiksmus ateityje yra draudžiami.

8. Išrinktiems asmenims draudžiama atstovauti aukotojų privatiems interesams ir priimti išskirtinai jiems palankius sprendimus.

111 straipsnis. Nepriimtinos aukos

1. Rinkimų politinėms kampanijoms draudžiama naudoti aukas, neatitinkančias šio kodekso reikalavimų. Jeigu gaunama tokių aukų ir aukotojas yra žinomas, išdininkas per 15 darbo dienų nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką grąžinti aukotojui, nuroydamas atsisakymo priimti auką priežastis. Jeigu aukotojas nenustatomas, išdininkas per 20 darbo dienų auką perveda į valstybės biudžetą. Aukų grąžinimas aukotojui ar pervedimas į valstybės biudžetą sustabdomas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, jeigu dėl neteisėto rinkimų politinių kampanijų finansavimo yra pradėtas (vykdomas) baudžiamasis procesas arba įstatymo nustatyta tvarka atliekamas politinės organizacijos veiklos tyrimas. Aukų grąžinimas aukotojui ar pervedimas į valstybės biudžetą tęsiamas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, kai nutraukiamas ikiteisminis tyrimas, byla ar procesas arba politinės partijos veiklos tyrimas, taip pat kai įsiteisėja išteisinamasis nuosprendis arba įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis, tačiau šios lėšos nėra konfiskuojamos.

2. Rinkimų politinių kampanijų dalyvius finansuoti per trečiuosius asmenis draudžiama. Šio kodekso 108 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytos sutarties pagrindu surinktos ir savarankiškam dalyviui pervestos mažos aukos nelaikomos savarankiško dalyvio finansavimu per trečiuosius asmenis.

3. Nepriimtinomis aukomis nelaikomos ir gali būti naudojamos rinkimų politinei kampanijai finansuoti aukos, viršijančios šio kodekso 110 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytą deklaruotų metinių pajamų ir turimų lėšų dalį, jeigu pagal išdininko užklauso metu Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos turimus duomenis bendra to aukotojo, kandidato ar referendumo iniciatoriaus aukų (įskaitant savarankiškam dalyviui siūlomą suteikti auką) savarankiškiems dalyviams ir politinei organizacijai sumokėtų nario mokesčių suma nurodyto dydžio neviršija.

4. Asmenims, pagal šį kodeksą neturintiems teisės finansuoti rinkimų politinės kampanijos dalyvių, draudžiama bet kokia forma juos remti.

5. Jeigu nustatoma, kad rinkimų politinės kampanijos dalyvis yra priėmęs ir panaudojęs lėšas ar nepiniginę auką iš kitų, šiame kodekse nenurodytų, finansavimo šaltinių ar šio kodekso reikalavimų neatitinkančias aukas, kurių suma viršija mažos aukos sumą, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą įpareigoti rinkimų politinės kampanijos dalyvį panaudotų lėšų ar nepiniginės aukos dydžio sumą per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių šio kodekso pažeidimų partijai nėra skirti valstybės biudžeto asignavimai.

112 straipsnis. Aukų rinkimas

1. Priimti aukas turi teisę registruoti savarankiški dalyviai.

2. Draudžiama priimti aukas, kurios buvo suteiktos vėliau negu paskutinę darbo dieną iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios arba po to, kai rinkimų politinės kampanijos dalyvis neteko šio statuso.

3. Savarankiškas rinkimų politinės kampanijos dalyvis į savo rinkimų politinės kampanijos sąskaitą, atstovaujamas rinkimų politinės kampanijos dalyvis į jam atstovaujančio savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio sąskaitą, laikydamiesi šio kodekso 110 straipsnyje nurodytų aukų dydžių, lėšas prisiimtiems įsipareigojimams padengti gali pervesti iki pateikdami rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitas Vyriausiajai rinkimų komisijai.

4. Piniginės aukos gali būti renkamos tik banko pavedimu, elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, kuriomis galima nustatyti aukotojo tapatybę. Pinigines aukas priimti grynaisiais pinigais yra draudžiama.

5. Elektroninėmis mokėjimo priemonėmis gaunamos aukos į rinkimų politinės kampanijos sąskaitą turi būti pervedamos laikantis aukų registravimo terminų.

113 straipsnis. Aukų apskaita

1. Auka laikoma priimta, kai išdininkas, patikrinęs, ar gauta auka atitinka šio kodekso reikalavimus, užregistruoja šią auką rinkimų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje (toliau – finansavimo apskaitos žiniaraštis) ir, jeigu priimama nepiniginė auka, aukotojui įteikia (išsiunčia) aukų lapą.

2. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis neturi teisės naudoti rinkimų politinei kampanijai finansuoti gautų, tačiau finansavimo apskaitos žiniaraštyje neregistruotų aukų, taip pat nepiniginių aukų, jeigu išdininkas nėra užpildęs aukų lapo.

3. Finansavimo apskaitos žiniaraštyje aukos registruojamos nurodant aukotojo vardą, pavardę, asmens kodą, aukos suteikimo datą ir sumą, atstovaujimąjį dalyvį, kuriam auka skirta, jeigu aukotojas jį yra nurodęs. Registruojant mažas aukas asmens kodas nebūtinas.

4. Savanoriškai atlikti darbai registruojami finansavimo apskaitos žiniaraštyje, nurodant, kokius ir kokios apimties darbus kas ir kada atliko.

5. Priimant nepiniginę auką per 5 darbo dienas nuo aukos gavimo dienos turi būti užpildomas aukų lapas. Aukų lape turi būti nurodoma nepiniginė auka ir jos rinkos vertė, aukotojo vardas ir pavardė, asmens kodas. Aukų lapas surašomas 3 egzemplioriais, pirmas atiduodamas aukotojui, antras – Vyriausiajai rinkimų komisijai, trečias – aukos gavėjui.

6. Išdininkas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo aukos gavimo dienos Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje paskelbia aukotojo vardą, pavardę, atstovaujimąjį dalyvį, kuriam auka skirta, jeigu aukotojas jį yra nurodęs, aukos gavimo datą ir aukos vertę, mažų aukų

sumas savarankiškam ir atstovaujamesiems dalyviams, neišskiriant aukotojų, taip pat aukotojams gražintas ar pervestas į valstybės biudžetą nepriimtas aukas.

114 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos išlaidos ir išlaidų limitai

1. Rinkimų politinės kampanijos išlaidos – šiame straipsnyje nurodomos išlaidos, skirtos rinkimų politinei kampanijai organizuoti ir finansuoti, neatsižvelgiant į sandorio, kurį vykdant turėta išlaidų, sudarymo dieną.

2. Prasidėjus rinkimų politinei kampanijai, visos išlaidos, skirtos rinkimų politinei kampanijai finansuoti, gali būti apmokamos tik iš rinkimų politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų.

3. Kai rinkimų apygarda apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją, didžiausias vieno dalyvio (kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje, kandidatų sąrašo) išlaidų limitas rinkimų politinei kampanijai finansuoti apskaičiuojamas taip: Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašė įrašytų rinkėjų skaičius dauginamas iš 0,0005 rinkimuose taikomo VMDU dydžio ir gauta sandauga apvalinama dviejų pirmųjų reikšminių skaitmenų tikslumu.

4. Kai rinkimų apygarda apima dalį Lietuvos Respublikos teritorijos, didžiausias vieno dalyvio (kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje, kandidatų sąrašo) išlaidų limitas rinkimų politinei kampanijai finansuoti apskaičiuojamas taip: vienos rinkimų apygardos rinkėjų skaičius dauginamas iš 0,001 rinkimuose taikomo VMDU dydžio ir gauta sandauga apvalinama dviejų pirmųjų reikšminių skaitmenų tikslumu. Jeigu gauta sandauga yra mažesnė kaip 10 rinkimuose taikomų VMDU dydžių, išlaidų limitas nustatomas – 10 rinkimuose taikomų VMDU dydžių.

5. Savivaldybių tarybų rinkimuose politinė partija, iškėlus daugiau kaip vieną kandidatų sąrašą, papildomai šiai rinkimų politinei kampanijai gali išleisti ne daugiau kaip 10 procentų savo iškeltų kandidatų sąrašų limitų sumos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6. Politinės organizacijos, registruotos savarankiška rinkimų politinės kampanijos dalyve ir neiškėlusios nė vieno kandidato ar kandidatų sąrašo, išlaidų limitas sudaro vieną rinkimuose taikomą VMDU dydį.

7. Kai šio kodekso nustatytais atvejais vyksta pakartotinis balsavimas, kandidato, dalyvaujančio pakartotiniame balsavime, išlaidų limitas didinamas 25 procentais.

8. Rinkimų politinės kampanijos išlaidomis pripažįstami rinkimų politinės kampanijos dalyvio vykdant rinkimų politinę kampaniją turėtos išlaidos ir prisiimti įsipareigojimai, skirti:

1) politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis arba bet koku kitu viešu būdu;

- 2) įždininko atlyginimui mokėti ir funkcijoms atlikti;
- 3) rinkimų politinės kampanijos audito įmonės arba auditoriaus paslaugoms apmokėti;
- 4) nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, reikalingų vykdant rinkimų politinę kampaniją, nuomai;
- 5) rinkimų politinei kampanijai naudojamoms transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti;
- 6) rinkimų politinės kampanijos savanorių, politinės organizacijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui;
- 7) rinkimų politinės kampanijos dalyvių išlaidoms, turėtoms pagal teisinių paslaugų sutartis;
- 8) rinkimų politinės kampanijos dalyvių išlaidoms, turėtoms pagal rinkimų politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugų sutartis;
- 9) kandidato kelionėms į rinkimų apygardą (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) apmokėti;
- 10) kitoms šiame kodekse nustatytoms reikmėms, susijusioms su rinkimų politine kampanija, išskyrus išlaidas rinkimų užstatui sumokėti.

9. Politinės partijos įsteigto analitinio centro politinei partijai, jos keliamiems kandidatams, kandidatų sąrašams rinkimų politinės kampanijos tikslais suteiktų paslaugų vertė pripažįstama atitinkamo rinkimų politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos išlaidomis.

10. Rinkimų politinės kampanijos išlaidomis taip pat pripažįstamos ne rinkimų politinės kampanijos metu turėtos išlaidos, atitinkančios šio straipsnio 8 dalyje, išskyrus 7 ir 9 punktus, nurodytą paskirtį, jeigu toje dalyje nurodyti daiktai, kitas turtas, paslaugos yra skirti rinkimų politinei kampanijai arba jeigu paslaugos yra gautos vykdant rinkimų politinę kampaniją. Rinkimų politinės kampanijos dalyviai privalo apie tai pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai, kartu pateikdami išlaidas patvirtinančių dokumentų kopijas. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija gali pareikalauti papildomos informacijos.

11. Kiekvieno rinkimų politinės kampanijos dalyvio šio straipsnio 8 dalyje, išskyrus 7 ir 9 punktus, ir 9 bei 10 dalyse nurodytų išlaidų dydis negali viršyti jam nustatyto išlaidų limitu.

12. Rinkimų politinės kampanijos išlaidomis nelaikoma:

- 1) išlaidos, skirtos rinkimų užstatui sumokėti;
- 2) išlaidos, skirtos politinės organizacijos patalpų nuomai, išlaikymui, personalo veiklai apmokėti, kai šios išlaidos yra įprastos šiai politinei organizacijai ne rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu.

13. Rinkimų politinės kampanijos dalyviams šio straipsnio 8 dalies 7 ir 8 punktuose nurodytas paslaugas gali teikti tik Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto

sutarties organizacijos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių (toliau – nustatytos valstybės) piliečiai, taip pat nustatytose valstybėse įsteigti juridiniai asmenys, organizacijos, jų padaliniai, išskyrus atvejus, kai 1/4 ar daugiau balsavimo teisių tokio juridinio asmens ar kitos organizacijos dalyvių susirinkime priklauso ne nustatytai valstybei, ne nustatytose valstybėse įsteigtiems juridiniams asmenims ir (ar) jų piliečiams. Paslaugų teikėjai, su rinkimų politinės kampanijos dalyviais sudarę šio straipsnio 8 dalies 7 ir 8 punktuose nurodytų paslaugų teikimo sutartis, gali pasitelkti tik tokius pat kaip ir jiems patiems keliamus reikalavimus atitinkančius subjektus. Šis reikalavimas taip pat taikomas šio straipsnio 8 dalies 7 ir 8 punktuose nurodytų paslaugų, kurios buvo suteiktos iki rinkimų politinės kampanijos laikotarpio pradžios, tačiau skirtos rinkimų politinei kampanijai, teikėjams.

14. Vyriausioji rinkimų komisija, vertindama, ar šio straipsnio 8 dalies 7 ir 8 punktuose nurodytų paslaugų teikimo sutartys sudarytos tik su šio straipsnio 13 dalyje nustatytais subjektais, reikalingus duomenis gauna iš valstybės registru, informacinių sistemų ir duomenų bazių. Kitoje Europos Sąjungos, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigti juridiniai asmenys, organizacijos, jų padaliniai, valstybių narių piliečiai Vyriausiajai rinkimų komisijai turi pateikti valstybės, kurioje jie įsteigti arba turi buveinę, atitinkamo registro išrašą arba kompetentingos institucijos dokumentus dėl steigimo ar buveinės.

15. Jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvis šiame kodekse nurodytais terminais nedeklaruoja rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio, dėl kurio būtų viršytas jo išlaidų limitas, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja rinkimų politinės kampanijos dalyvį nedeklaruotų rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio sumą per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių šio kodekso pažeidimų politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai.

16. Asmenys, nevykdantys Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

115 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos dalyvio atsakomybė už įsiskolinimus

1. Politinės organizacijos turi teisę padengti įsiskolinimą tik iš teisėtų finansavimo šaltinių, o kiti rinkimų politinės kampanijos dalyviai – tik iš nuosavų (asmeninių) lėšų.

2. Rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu atsiradę rinkimų politinių kampanijų dalyvių įsiskolinimai turi būti įvykdomi iki kitos atitinkamų rinkimų politinės kampanijos pradžios. Kai buvęs savarankiškas rinkimų politinės kampanijos dalyvis nepadengia įsiskolinimų iki nustatyto termino, užregistravus jį kitos rinkimų politinės kampanijos savarankišku dalyviu, jo didžiausias

leidžiamas rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu mažinamas 25 procentais.

3. Buvęs savarankiškas rinkimų politinės kampanijos dalyvis, padengęs įsiskolinimą, per 5 darbo dienas privalo pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka apie įsiskolinimų padengimą ir tam panaudotų lėšų šaltinius.

116 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos lėšų likutis

Jeigu save išsikėlęs kandidatas surinko lėšų daugiau, negu jų buvo panaudota rinkimų politinės kampanijos išlaidoms apmokėti, nepanaudotos lėšos iki pateikiant finansavimo ataskaitą Vyriausiajai rinkimų komisijai turi būti pervestos į valstybės biudžetą. Politinių organizacijų ir jų keliamų kandidatų, kandidatų sąrašų rinkimų politinei kampanijai nepanaudotos lėšos gali būti skirtos tik tų politinių organizacijų veiklai finansuoti.

117 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos finansinė apskaita

1. Savarankiški dalyviai rinkimų politinės kampanijos finansinę apskaitą tvarko šio kodekso, kitų įstatymų ir kitų finansinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Rinkimų politinės kampanijos finansinę apskaitą tvarko įždininkas, su kuriuo asmuo, siekiantis registruotis savarankišku dalyviu, turi sudaryti rinkimų politinės kampanijos turto patikėjimo sutartį pagal Civilinio kodekso reikalavimus.

3. Savarankiškas dalyvis arba jo įgaliotas asmuo:

- 1) pasirašo Vyriausiajai rinkimų komisijai teikiamus finansavimo dokumentus;
- 2) nedelsdamas perduoda įždininkui sudarytas sutartis ir kitus finansinius dokumentus;
- 3) sudaro įždininkui sąlygas vykdyti teisės aktuose nustatytas pareigas.

118 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos įždininkas

1. Rinkimų politinės kampanijos įždininkas – fizinis asmuo, veikiantis savarankiško rinkimų politinės kampanijos dalyvio vardu ir interesais turto patikėjimo sutarties pagrindu ir turintis šio kodekso nustatytas teises ir pareigas.

2. Įždininku gali būti tik Lietuvos Respublikos pilietis ar nuolatinis Lietuvos Respublikos gyventojas, išskyrus:

- 1) asmenį, siekiantį tapti kandidatu, arba kandidatą;
- 2) rinkimų, referendumo komisijos narį;
- 3) referendumo iniciatorių ir referendumo oponentą;

4) politinės organizacijos arba savarankiško dalyvio nepriklausomą patikrinimą atliekantį auditorių;

5) fizinį asmenį, teismo pripažintą neveiksnium ar ribotai veiksnium su rinkimų teisės įgyvendinimu arba finansų tvarkymu susijusiose srityse arba nebaigusį atlikti teismo paskirtos baudmės ir (ar) baudžiamojo poveikio priemonės.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810

3. Iždininkas:

1) registruoja rinkimų politinės kampanijos finansavimo pajamas, išlaidas, prisiimtus finansinius įsipareigojimus, pildo ir pasirašo aukų lapus;

2) atsako už fizinių asmenų duomenų (asmens kodo, adreso, telefono numerio, elektroninio pašto adreso, sąskaitos numerio ir kita) nuasmeninimą Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sutartyse, kurios teikiamos viešai paskelbti Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje;

3) pildo ir pasirašo Vyriausiajai rinkimų komisijai teikiamus finansavimo dokumentus;

4) šio kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka tvarko ir saugo finansinius rinkimų politinės kampanijos apskaitos dokumentus, iki jie pateikiami Vyriausiajai rinkimų komisijai;

5) kontroliuoja rinkimų politinės kampanijos išlaidas ir prižiūri, kad jos neviršytų nustatytų rinkimų politinės kampanijos išlaidų limitų;

6) atlieka kitas šiame kodekse nustatytas pareigas.

4. Pasikeitus iždininkui, rinkimų politinės kampanijos dalyvis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas apie tai informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją pateikdamas rinkimų politinės kampanijos turto patikėjimo sutarties nuorašą ir nurodydamas šios komisijos interneto svetainėje skelbiamus iždininko duomenis.

119 straipsnis. Finansavimo ataskaitos ir kiti dokumentai

1. Rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaita – dokumentas, kuriame savarankiškas dalyvis, vadovaudamasis Vyriausiosios rinkimų komisijos tvirtinamu finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašu, nurodo rinkimų politinei kampanijai gautas aukas ar jų sumas pagal aukotojų grupes, kitas rinkimų politinei kampanijai panaudotas lėšas, taip pat turėtas išlaidas ir prisiimtus įsipareigojimus (pagal išlaidų grupes).

2. Finansavimo apskaitos žiniaraštyje registruojamos visos rinkimų politinei kampanijai gautos aukos, taip pat ir nepriimtinos, rinkimų politinei kampanijai panaudotos nuosavos (asmeninės) lėšos, rinkimų politinės kampanijos išlaidos ir prisiimti finansiniai įsipareigojimai.

3. Atstovaujамųjų dalyvių finansavimo ataskaita yra rinkimų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio priedas, kuriame nurodomos atstovaujамųjų dalyvių interesais gautos aukos, rinkimų politinės kampanijos išlaidos ir priimti finansiniai įsipareigojimai.

4. Kiekvienas savarankiškas dalyvis, taip pat ir asmuo, pradėjęs rinkimų politinės kampanijos dalyvio statusą, Vyriausiajai rinkimų komisijai teikia:

- 1) finansavimo ataskaitą ir jos priedą – aukų ir aukotojų sąrašą;
- 2) politinės reklamos ataskaitą, kurioje politinės kampanijos dalyvis nurodo savo paties ir atstovaujамųjų dalyvių interesais pagamintą ir (ar) paskleistą politinę reklamą, jos skleidėją (gamintoją), datą, kiekį, kainą, finansavimo šaltinius;
- 3) finansavimo apskaitos žiniaraštį ir jo priedą – atstovaujамųjų dalyvių finansavimo ataskaitą, jeigu turi atstovaujамųjų dalyvių;
- 4) auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų, jeigu dalyviui atsiranda šio kodekso 123 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė sudaryti sutartį dėl nepriklausomo patikrinimo.

5. Kartu su šio straipsnio 4 dalyje nurodytais dokumentais rinkimų politinės kampanijos dalyvis Vyriausiajai rinkimų komisijai teikia rinkimų politinės kampanijos sąskaitos išrašą, elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, jeigu tokios naudotos, surinktų aukų sąskaitos išrašą, pagal sutartį surinktų mažų aukų, jeigu tokios aukos buvo rinktos, paaukojusių asmenų sąrašą su duomenimis, pagal kuriuos galima nustatyti aukotojų tapatybę, sudarytas sutartis, rinkimų politinės kampanijos pajamas ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus.

120 straipsnis. Duomenų ir dokumentų teikimo terminai

1. Visos rinkimų politinės kampanijos pajamos ir išlaidos ar priimti finansiniai įsipareigojimai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų registruojami finansavimo apskaitos žiniaraštyje, nurodant, kurio atstovaujамоjo dalyvio interesais išlaidos turėtos ar priimti finansiniai įsipareigojimai.

2. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis šio kodekso 119 straipsnyje nurodytus dokumentus Vyriausiajai rinkimų komisijai teikia:

- 1) ne vėliau kaip per 25 dienas nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos, jeigu savarankiškam dalyviui neatsiranda šio kodekso 123 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė;
- 2) ne vėliau kaip per 85 dienas nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos, jeigu savarankiškam dalyviui atsiranda šio kodekso 123 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė.

XII SKYRIUS

RINKIMŲ POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO KONTROLĖ

121 straipsnis. Rinkimų politinės kampanijos finansavimą kontroliuojančios institucijos

1. Rinkimų politinės kampanijos finansavimą pagal kompetenciją įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja Vyriausioji rinkimų komisija ir kitos institucijos.

2. Vyriausioji rinkimų komisija savo nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip rinkimų politinės kampanijos dalyviai laikosi šio kodekso reikalavimų, ir siūlo juos traukti atsakomybėn už šio kodekso pažeidimus arba kreipiasi į kitas institucijas, kurioms įstatymų suteikta kompetencija tikrinti, kaip laikomasi įstatymų nustatytų reikalavimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija yra atsakinga už nuolatinę informacijos apie rinkimų politinių kampanijų finansavimo pažeidimus teikimą Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai ir Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

4. Valstybinė mokesčių inspekcija tikrina, ar aukotojai turėjo pakankamai pajamų aukai suteikti, ar kandidatai turėjo pakankamai pajamų ir lėšų rinkimų politinei kampanijai finansuoti. Apie atliktą patikrinimą ir jį atliekant nustatytus teisės aktų pažeidimus Valstybinė mokesčių inspekcija praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai.

122 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencija kontroliuojant rinkimų politinės kampanijos finansavimą

1. Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) tvirtina aukų lapo formą;
- 2) registruoja aukų lapus, juos išduoda ir kontroliuoja, kaip jie naudojami;
- 3) nustato rinkimų politinės kampanijos išlaidų konkrečiose rinkimų apygardose limitus ir kitus šiame kodekse numatytus dydžius, kurie apskaičiuojami pagal rinkimuose taikomą VMDU dydį, ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų sausio 1 dienos juos paskelbia;
- 4) tvirtina politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašą;
- 5) tvirtina finansavimo apskaitos žiniaraščio, viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracijos, politinės reklamos ataskaitos formas, jų pildymo ir pateikimo tvarkos aprašą;
- 6) suderinusi su Lietuvos auditorių rūmais, tvirtina finansavimo ataskaitos formą;
- 7) tvirtina finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašą;
- 8) suderinusi su Lietuvos auditorių rūmais, tvirtina techninę užduotį savarankiško dalyvio nepriklausomą patikrinimą atliekančiai audito įmonei arba auditoriui, nustatydamą auditoriui pavedamo atlikti darbo mastą;
- 9) suteikia programinę įrangą finansavimo apskaitos žiniaraščio, viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracijos duomenims perkelti, viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo

rinkimų politinės kampanijos metu taikomiems įkainiams ir sąlygoms, finansavimo ataskaitoms, viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracijoms pagal perkeltus duomenis spausdinti;

10) kartu su Valstybine mokesčių inspekcija sudaro sąlygas įždininkui Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje patikrinti, ar auka atitinka šio kodekso 110 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytus reikalavimus ir ar aukotojas yra deklaravęs pajamas. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už tinkamą šios informacinės sistemos veikimą;

11) sudaro sąlygas savo interneto svetainėje nedelsiant paskelbti gautus viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų rinkimų politinės kampanijos metu taikomus įkainius, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų deklaracijas, finansavimo apskaitos žiniaraščius, finansavimo ataskaitas, politinės reklamos ataskaitas, atnaujinti jų duomenis, kai tik jie gaunami, ir atsako už tai, kad šie duomenys atitiktų gautą informaciją.

2. Vyriausioji rinkimų komisija kontroliuoja, kaip naudojamos rinkimų politinei kampanijai skirtos lėšos, ir vykdo šių lėšų naudojimo auditą.

3. Institucija, pradėjusi ar nutraukusi ikiteisminį tyrimą, bylą ar procesą, taip pat politinės organizacijos veiklos tyrimą, apie tai informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją.

123 straipsnis. Savarankiškų dalyvių nepriklausomas patikrinimas

1. Savarankiškas dalyvis, per rinkimų politinę kampaniją gavęs didesnę kaip 70 rinkimuose taikomų VMDU dydžių pajamų sumą, privalo su audito įmone arba auditoriumi sudaryti savarankiško dalyvio nepriklausomo patikrinimo sutartį. Rinkimų politinės kampanijos įždininkas šios sutarties nuorašą pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 25 dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) rezultatų paskelbimo dienos.

2. Savarankiškų dalyvių, per rinkimų politinę kampaniją gavusių 70 rinkimuose taikomų VMDU dydžių arba mažesnę pajamų sumą, nepriklausomą patikrinimą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija. Šioje dalyje numatytam savarankiškų dalyvių nepriklausomam patikrinimui atlikti Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti audito įmonių arba auditorių paslaugas.

3. Auditorius yra fizinis asmuo, turintis įstatymo nustatyta tvarka suteiktą atestuoto auditoriaus vardą. Nepriklausomo patikrinimo negali atlikti rinkimų politinės kampanijos dalyvio įždininkas ar kandidatas.

4. Auditorius:

1) turi atlikti savarankiško dalyvio nepriklausomą patikrinimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais, tarptautiniais susijusių paslaugų standartais ir pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintą techninę užduotį, kurioje nustatytas auditoriui pavedamo atlikti darbo mastas, ir parengti auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų;

2) turi teisę gauti iš rinkimų politinės kampanijos įždininko ir savarankiško dalyvio arba Vyriausiosios rinkimų komisijos visus savarankiško dalyvio nepriklausomam patikrinimui atlikti reikalingus dokumentus.

5. Auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų – šio kodekso nustatyta tvarka vadovaujantis tarptautiniais susijusių paslaugų standartais ir pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintą techninę užduotį, kurioje nustatytas auditoriui pavedamo atlikti darbo mastas, parengtas dokumentas, kuriame auditorius pateikia savarankiško dalyvio nepriklausomo patikrinimo rezultatus.

6. Savarankiškas dalyvis privalo bendradarbiauti su savarankiško dalyvio nepriklausomą patikrinimą atliekančiu auditoriumi ir pateikti šiam patikrinimui atlikti reikalingus dokumentus, duomenis, informaciją.

124 straipsnis. Finansavimo viešumas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje, užtikrinant asmens duomenų apsaugą, skelbiami ir nuolat atnaujinami savarankiškų dalyvių finansavimo apskaitos žiniaraščiai ir jų priedai.

2. Vyriausioji rinkimų komisija rinkimų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščius, sudarytas sutartis su paslaugų teikėjais, reklamos gamintojais, finansavimo ataskaitas kartu su auditorių ataskaitomis dėl pastebėtų faktų, jeigu jos privalomos, politinės reklamos ataskaitas, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų deklaracijas paskelbia savo interneto svetainėje ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jų gavimo dienos.

3. Viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų deklaracijos, finansavimo ataskaitos ir auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų, aukų ir aukotojų sąrašai, politinės reklamos ataskaitos, politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščiai, rinkimų politinės kampanijos dalyvių sutartis su paslaugų teikėjais, reklamos gamintojais, viešosios informacijos rengėjais ar skleidėjais, užtikrinant asmens duomenų apsaugą, yra vieši ir teikiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

125 straipsnis. Politinės reklamos ir rinkimų politinių kampanijų finansavimo stebėseną

1. Rinkimų politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėseną atliekama rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus.

2. Politinės reklamos stebėseną atlieka Vyriausioji rinkimų komisija ir apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos.

3. Politinės reklamos stebėsenos tvarką ir metodus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, atlikdama rinkimų politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėseną, turi teisę teisės aktu nustatyta tvarka pirkti stebėsenos paslaugas.

5. Apibendrintus rinkimų politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėsenos duomenis Vyriausioji rinkimų komisija nuolat skelbia savo interneto svetainėje. Kontrolę vykdančioms institucijoms pagal kompetenciją turi būti teikiami detalūs stebėsenos duomenys, rinkimų politinės kampanijos dalyviui – tik jo rinkimų politinės kampanijos stebėsenos duomenys.

6. Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę kreiptis į Lietuvos radijo ir televizijos komisiją, Visuomenės informavimo etikos komisiją, žurnalistų etikos inspektorių dėl paskleistos informacijos turinio vertinimo politinės reklamos aspektu.

7. Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi, kad rinkimų politinės kampanijos dalyvis viršijo nustatytą rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydį, savo sprendimu įpareigoja rinkimų politinės kampanijos dalyvį neprisiimti naujų turtinių prievolių dėl išlaidų rinkimų politinei kampanijai, išskyrus sutartį su audito įmone arba auditoriumi, jeigu savarankiškam rinkimų politinės kampanijos dalyviui atsiranda šio kodekso 123 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytą sprendimą rinkimų politinės kampanijos dalyvis per 7 dienas nuo sprendimo priėmimo dienos turi teisę apskusti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 dienas nuo jo gavimo dienos. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo jo paskelbimo dienos.

XIII SKYRIUS

RINKIMŲ PARENGIAMOJI IR ORGANIZACINĖ VEIKLA

126 straipsnis. Rinkimų dokumentų pavyzdžių ir formų nustatymas

1. Pranešimų apie rinkimus, rinkimų biuletenių, kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje ir kandidatų sąrašų daugiamandatėje rinkimų apygardoje plakatų su duomenimis apie kandidatą (kandidatus), vidinių ir išorinių balsavimo vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius ir formas, taip pat prireikus jų pildymo pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Respublikos Prezidento, Seimo nario, Lietuvos Respublikoje išrinkto Europos Parlamento nario, savivaldybės tarybos nario, mero pažymėjimams taikomi įstatymų nustatyti reikalavimai.

127 straipsnis. Pranešimas apie rinkimus

1. Pranešimas apie rinkimus yra informacinis kvietimas dalyvauti rinkimuose. Pranešimų apie rinkimus kartu su kita informacija apie rinkimus platinimą rinkėjams organizuoja rinkimų komisijos.

2. Pranešime apie rinkimus nurodoma:

1) rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, pavadinimas, numeris ir balsavimo patalpos adresas;

2) rinkimų apygardos, kurios teritorijai priskirta rinkimų apylinkė, ar savivaldybės pavadinimas ir numeris;

3) rinkimų data, balsavimo rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje laikas, kvietimas dalyvauti rinkimuose ar kita rinkėjui svarbi informacija.

128 straipsnis. Pranešimų apie rinkimus platinimas

1. Pranešimų apie rinkimus platinimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija.

2. Pranešimų apie rinkimus platinimo rinkėjams, esantiems sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose, kariniuose vienetuose, teritorinių policijos įstaigų areštinėse, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietose, taip pat išvykusiems į užsienio valstybes rinkėjams tvarka nustatoma šio kodekso 137 ir 145 straipsniuose.

3. Pranešimų apie rinkimus platinimas rinkėjams turi būti baigiamas ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki rinkimų dienos. Jeigu tuo pačiu laikotarpiu kartu yra paskelbti keleri skirtingi rinkimai arba rinkimai ir referendumas, pranešimas apie rinkimus (arba apie rinkimus ir referendumą) gali būti vienas.

4. Jeigu rinkėjas nėra įrašytas į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet jo gyvenamosios vietos adresas pagal Gyventojų registro duomenis yra priskirtas šios rinkimų apylinkės teritorijai, apylinkės rinkimų komisija pateikia šiam rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo apylinkės rinkimų komisijos narys, šį prašymą rinkėjas taip pat gali teikti elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka) ir apie tai nedelsdama praneša apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Pranešimas apie rinkimus išplatinamas rinkėjui, kai yra patikslinami rinkėjų sąrašai.

129 straipsnis. Rinkimų biuleteniai

1. Rinkimų biuleteniai yra dvejopi:

1) vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;

2) daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai.

2. Rinkimų biuletenyje turi būti:

- 1) valstybės herbas;
- 2) rinkimų pavadinimas;
- 3) rinkimų data;
- 4) paaiškinimas, kaip užpildyti biuletenį;
- 5) vieta rinkėjo valiai pareikšti;
- 6) vieta rinkimų ar balsavimo komisijos antspaudui.

3. Vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje abėcėlės tvarka, skiriant kiekvienam kandidatui po vienodą plotą, tuo pačiu šriftu išspausdinamas kiekvieno kandidato vardas, pavardė, jį iškėlusios politinės organizacijos, koalicijos pavadinimas arba nurodoma „Išsikėlė pats“.

4. Daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje:

1) rinkimų numerių didėjimo tvarka, skiriant kiekvienam kandidatų sąrašui po vienodą plotą, tuo pačiu šriftu išspausdinami kandidatų sąrašų rinkimų numeriai, politinės organizacijos, koalicijos pavadinimas, nurodomas jų pareiškiniuose dokumentuose. Rinkimų biuletenyje prie politinės organizacijos, koalicijos įrašomas pirmuoju kandidatų sąrašė įrašyto kandidato vardas ir pavardė ir pateikiamas politinės organizacijos įstatymų nustatyta tvarka registruotos emblemos (ženklų) nespaltotas atvaizdas, rinkimuose į Europos Parlamentą – Europos politinės partijos, su kuria susijusi politinė organizacija, koalicija, pavadinimas ir, jeigu Europos politinė partija turi emblemą, jos emblema;

2) išspausdinami 5 laukeliai, skirti rinkėjui įrašyti pasirinktų kandidatų, iš to kandidatų sąrašo, už kurį balsavo rinkėjas, rinkimų numerius.

5. Su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose rinkimų biuleteniai spausdinami pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos elektroninių ryšių priemonėmis perduotą aprašymą. Vyriausiajai rinkimų komisijai nusprendus, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, karinėse misijose užsienyje biuleteniai taip pat gali būti spausdinami pagal elektroninių ryšių priemonėmis perduotą jų aprašymą.

6. Rinkimų biuleteniai spausdinami, paskirstomi ir jų apskaita tvarkoma Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

130 straipsnis. Rinkimų dokumentų gaminimas, pristatymas ir apskaita

1. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų dokumentų išleidimą, jų pristatymą nepažeidžiant kodekse nurodytų terminų. Rinkimų biuletenių, specialiųjų ženklų ir balsavimo vokų apskaitos tvarką nustato ir šią apskaitą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų rinkimų biuletenius, balsavimo vokus ir specialius ženklus pateikia apylinkių rinkimų komisijoms ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios rinkimų dieną arba iki balsavimo specialiuose balsavimo punktuose ir namuose pradžios.

3. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose rinkimų biuleteniai ir balsavimo vokai turi būti laisvai prieinami rinkėjams likus ne mažiau kaip 20 dienų iki rinkimų dienos. Su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose rinkimų biuletenių tekstas turi būti laisvai prieinamas rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų dienos.

4. Balsavimo vokų, specialių ženklų ir rinkimų biuletenių apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsuojant namuose ir specialiuose balsavimo punktuose tvarko apylinkių rinkimų komisijų pirmininkai. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių, naudojamų balsuojant užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, apskaitą, išdavimą ir priėmimą tvarko tų karinių vienetų vadai. Karinių vienetų vadai Vyriausiajai rinkimų komisijai perduoda rinkimų dokumentų apskaitos duomenis, nepanaudotus balsavimo vokus, rinkimų biuletenius ir balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais. Gautus balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip iki rinkimų dienos persiunčia apygardos, savivaldybės, į kurios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, rinkimų komisijai.

5. Balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais pašto paslaugų teikėjai įteikia apygardų, savivaldybių rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip iki 11 val., o apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos perduoda juos apylinkių rinkimų komisijoms iki balsavimo pabaigos.

6. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos, išorinius balsavimo vokus, nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai perduoda rinkimų komisijų nariai, kurie pagal šio kodekso 138 straipsnio nuostatas vyko pas namuose balsuojančius rinkėjus. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip paskutinį penktadienį iki rinkimų dienos išorinius balsavimo vokus perduoda pašto paslaugų teikėjams.

7. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos, išoriniai balsavimo vokai, nepanaudoti ir sugadinti rinkimų biuleteniai iki tos pačios dienos 21 val. perduodami apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui. Apylinkės rinkimų komisija, patikrinusi gautus rinkimų dokumentus, sprendžia, ar balsavimas namuose atitiko šio kodekso reikalavimus.

131 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas ir pagalba rengiant rinkimus

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos bei įmonės privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti jų funkcijoms atlikti reikalingus duomenis. Savivaldybės

administracija privalo suteikti rinkimų komisijoms tinkamas patalpas, balsavimo patalpas, įrangą, kompiuterinę techniką ir interneto ryšį rinkimams rengti ir vykdyti.

2. Savivaldybės administracija ne vėliau kaip per 20 dienų nuo rinkimų paskelbimo dienos, atsižvelgdama į patalpų, pritaikytų neįgaliems rinkėjams, poreikį konkrečioje rinkimų apylinkėje, privalo įvertinti, ar balsavimo patalpos yra tinkamos ir pritaikytos neįgaliųjų bei senyvo amžiaus rinkėjų poreikiams. Savivaldybės administracija, įvertinusi, kad balsavimo patalpos nėra tinkamos, privalo jas pritaikyti arba išnuomoti pritaikytas. Likus ne mažiau kaip 2 mėnesiams iki rinkimų dienos, rinkimų komisija kartu su savivaldybės administracija atlieka pakartotinį balsavimo patalpų tinkamumo įvertinimą. Balsavimo patalpų tinkamumui įvertinti gali būti pasitelkiamos nevyriausybinės organizacijos. Balsavimo patalpų tinkamumas vertinamas ir nevyriausybinės organizacijos pasitelkiamos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

3. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti:

- 1) parengtos darbo vietos rinkimų komisijos nariams ir vietos rinkimų stebėtojams;
- 2) balsadėžė;
- 3) įrengta slapto balsavimo kabina. Šioje kabinoje turi būti Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar kita informacija rinkėjui, kaip užpildyti rinkimų biuletenį, ir kandidatų sąrašai su nurodytais kandidatų rinkimų numeriais;

4) iškabinti kandidatų sąrašai su nurodytais kandidatų rinkimų numeriais, taip pat gali būti iškabinta Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar rinkėjų informavimo medžiaga;

5) sudaryta galimybė kiekvienam pageidaujantiems rinkėjui susipažinti su šiuo kodeksu;

6) kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Balsavimo patalpoje, perėjime į balsavimo patalpą (koridoriuje), taip pat 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos ar kita rinkėjų informavimo medžiaga, išskyrus tą, kurią išleido Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios.

6. Parengta rinkimų apylinkės balsavimo patalpa antspauduojama ir apie tai šios apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai bei policijai.

132 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos

1. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų.

2. Iš valstybės biudžeto lėšų apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti bei rinkimų komisijų narių ir šias komisijas aptarnaujančio personalo darbas, balsavimo

biuletenių ir kitos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos rinkimų medžiagos pritaikymo neįgalių rinkėjų poreikiams išlaidos.

3. Pirmalaikiams rinkimams, taip pat pakartotiniams rinkimams, kuriems lėšos valstybės biudžete nebuvo numatytos ir asignavimai valstybės biudžete Vyriausiajai rinkimų komisijai nebuvo skirti, lėšas skiria Vyriausybė.

4. Balsavimo sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose, kariniuose vienetuose, teritorinių policijos įstaigų areštines, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietose organizavimo išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

5. Iš savivaldybių biudžetų lėšų mokama už balsavimo patalpų bei apygardų, savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų buveinių išlaikymą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyto inventorius įsigijimą ir išsaugojimą, balsavimo patalpų įrengimą ir pritaikymą neįgalių rinkėjų poreikiams, o jeigu galimybės įrengti balsavimo patalpų ar jų pritaikyti neįgalių rinkėjų poreikiams nėra, – už tinkamų patalpų nuomą.

6. Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę iš sutaupytų rinkimams ir referendumams rengti skirtų valstybės biudžeto lėšų įsigyti balsavimo patalpų įrengimo inventorių ir teisės aktuose nustatyta tvarka jį perduoti savivaldybėms valdyti, naudoti ir juo disponuoti patikėjimo teise.

7. Už rinkėjų pavėžėjimą į rinkimų apylinkes balsuoti, kai pavėžėjimas organizuojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, apmokama iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų.

133 straipsnis. Lėšų rinkimams rengti skyrimas, naudojimas ir apskaita

1. Vyriausioji rinkimų komisija apygardų, savivaldybių rinkimų komisijoms skirtas valstybės biudžeto lėšas rinkimams rengti perveda į kiekvienai apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai Vyriausiosios rinkimų komisijos atidarytą banko sąskaitą.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas su apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku pasirašo valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartį, kurioje nurodoma:

1) apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai pervedamų biudžeto lėšų suma ir Vyriausiosios rinkimų komisijos programa, pagal kurią skiriamos lėšos;

2) valstybės biudžeto lėšų naudojimo tikslinė paskirtis;

3) planuojamas detalus valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį ir išlaidų darbo užmokesčiui skaičiavimas (pridedama prie sutarties);

4) atsiskaitymo Vyriausiajai rinkimų komisijai už valstybės biudžeto lėšų rinkimams rengti panaudojimą (nurodant išlaidų ekonominę paskirtį) ir lėšų panaudojimą pagrindžiančių finansinės apskaitos dokumentų pateikimo tvarka;

5) kitos nuostatos, padedančios Vyriausiajai rinkimų komisijai užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

3. Vyriausioji rinkimų komisija valstybės biudžeto lėšas rinkimams rengti perveda į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąskaitas pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos apygardų, savivaldybių rinkimų komisijoms patvirtintas sąmatas.

4. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas kontroliuoja, kaip naudojamos rinkimams rengti apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai skirtos valstybės biudžeto lėšos, ir už jų panaudojimą atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai.

5. Vyriausioji rinkimų komisija patikrina apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko pateiktą valstybės biudžeto lėšų rinkimams rengti panaudojimo ataskaitą ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus. Nustačiusi finansavimo, lėšų naudojimo ar apskaitos pažeidimus, Vyriausioji rinkimų komisija inicijuoja žalos išieškojimą iš kaltų asmenų. Už žalą, atsiradusią valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutarties galiojimo laikotarpiu, apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas atsako ir pasibaigus šiai sutarčiai.

6. Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę sudaryti darbo sutartis su darbuotojais, reikalingais pagalbiniais rinkimų rengimo darbams atlikti. Šias darbo sutartis pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgaliotas apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas. Šių darbuotojų darbo užmokestis nustatomas terminuotoje darbo sutartyje pagal įstatymų nustatytus darbo apmokėjimo dydžius.

XIV SKYRIUS

BALSAVIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

BALSAVIMAS IKI RINKIMŲ DIENOS

134 straipsnis. Bendrosios nuostatos

1. Balsavimas iki rinkimų dienos šio kodekso nustatyta tvarka organizuojamas rinkėjams, rinkimų dieną negalintiems atvykti į rinkimų apylinkes, į kurių sąrašus jie yra įrašyti, ir jose balsuoti.

2. Balsavimas iki rinkimų dienos organizuojamas:

1) savivaldybės pastate ar (ir) kitose balsavimui tinkamose ir su savivaldybės administracija suderintose patalpose;

2) specialiuose balsavimo punktuose:

- a) sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas);
  - b) socialinės globos įstaigose;
  - c) teritorinės policijos įstaigos areštinėse, suėmimo vykdymo ir arešto bei laisvės atėmimo bausmių atlikimo vietų įstaigose;
  - d) Lietuvos Respublikoje ir užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose;
- 3) namuose.

3. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytose vietose balsavimas vyksta paskutinį antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos nuo 7 iki 20 val.

4. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkto a, b, c ir d papunkčiuose nurodytose vietose balsavimas vyksta paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ir penktadienį iki rinkimų dienos šių įstaigų vadovų nustatytu laiku.

5. Balsavimas namuose vyksta paskutinį penktadienį ir šeštadienį iki rinkimų dienos nuo 8 iki 20 val. Balsavimas namuose rinkėjų, kurie gyvena ar yra laikinai apsistoję tam tikros rinkimų apylinkės teritorijoje, bet yra įrašyti į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nebuvo įrašyti, vyksta paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos nuo 8 iki 20 val.

6. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkto a, b, c ir d papunkčiuose nurodytose vietose turi būti įrengiama speciali Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimus atitinkanti balsavimo vieta (patalpa), kurioje rinkėjai balsuoja. Už tokios specialios vietos (patalpos) įrengimą yra atsakingas įstaigos, kurioje balsuojama, vadovas.

135 straipsnis. Balsavimo iki rinkimų dienos tvarka ir dokumentai

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įgyvendinant iki rinkimų dienos balsavusių rinkėjų elektroninį žymėjimą naudojamas išankstinio balsavimo lakštas. Išankstinio balsavimo lakštas yra dokumentas, kurį rinkėjui, balsuojančiam ne rinkimų dieną, iš Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos atspausdina rinkimų komisija ar įstaigos, turinčios specialų balsavimo punktą, vadovas (ar jo įgaliotas asmuo). Balsuojant iki rinkimų dienos išankstinio balsavimo lakštas yra būtinas. Šį lakštą sudaro trys dalys. Pirmojoje dalyje pateikiama informacija apie rinkėją ir jam išduotus balsavimo dokumentus. Ši dalis po balsavimo saugoma rinkimų komisijoje. Antroji dalis – užpildyto išorinio balsavimo voko priėmimo kvitas, išduodamas rinkėjui, jam pateikus po balsavimo užklijuotą išorinį voką. Trečioji dalis – informacinis rinkėjo lapelis, kartu su balsavimo dokumentais atiduodamas rinkėjui, kuris balsuodamas jį įdeda į išorinį balsavimo voką. Informaciniame rinkėjo lapelyje nurodomas rinkėjo vardas ir pavardė, rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašytas rinkėjas, pavadinimas,

numeris, rinkimų apygardos ar savivaldybės pavadinimas ir numeris, balsavimo patalpos adresas, rinkėjo eilės numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše.

2. Rinkimų komisijos nariai, šios komisijos pirmininko paskirti dirbti balsavime iki rinkimų dienos, rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteni (biuleteniais) rinkėjui išduodami balsavimo vokai. Išorinį balsavimo voką rinkimų komisijos narys adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri yra nurodyta informaciniame rinkėjo lapelyje.

3. Rinkėjas, balsuodamas iki rinkimų dienos:

- 1) užpildo rinkimų biuletenį (-ius);
- 2) užpildytą (-us) rinkimų biuletenį (-ius) įdeda į vidinį balsavimo voką;
- 3) užklijuoja vidinį balsavimo voką;
- 4) vidinį balsavimo voką kartu su informaciniu rinkėjo lapeliu įdeda į išorinį balsavimo voką;

5) užklijuoja išorinį balsavimo voką.

4. Užklijuotą išorinį balsavimo voką (su jame esančiais informaciniu rinkėjo lapeliu, vidiniu balsavimo voku ir ten esančiu (-iais) rinkimų biuleteni (-iais)) rinkėjas įteikia rinkimų komisijos nariui, išdavusiam jam rinkimų dokumentus. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą voką, rinkėjo akivaizdoje jį užklijuoja specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

5. Rinkimų dokumentus išdavęs rinkimų komisijos narys elektroniniame rinkėjų sąraše nurodo, kad rinkėjas balsavo, taip pat nurodo ant voko užklijuoto specialaus ženklo numerį.

6. Šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytus veiksmus rinkėjas atlieka pats. Negalią turinčiam rinkėjui privalo būti sudarytos sąlygos balsuojant naudotis pagalbinėmis priemonėmis ir technologijomis. Jeigu rinkėjas dėl neįgalumo šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytų veiksmų pats atlikti negali, jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo. Šis asmuo rinkėjo akivaizdoje privalo užpildyti rinkimų biuletenį (-ius) pagal jo nurodymą ir atlikti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytus veiksmus. Pasirinktas asmuo privalo išsaugoti jį pasitelkusio rinkėjo balsavimo paslaptį.

7. Rinkimų stebėtojams ir rinkimų komisijos nariams draudžiama už rinkėjus atlikti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjų neužklijuotus išorinius balsavimo vokus, išduoti rinkėjams rinkimų dokumentus kitose vietose ir kitiems asmenims, negu nustatyta šiame kodekse. Rinkėjams draudžiama išsinešti iš balsavimo vietos rinkimų biuletenius, balsavimo vokus ar juos perduoti kitiems asmenims.

8. Rinkėjų, balsavusių iki rinkimų dienos kitose rinkimų apygardose, užpildytiems balsavimo vokams perduoti į jų rinkimų apygardas Vyriausioji rinkimų komisija naudojasi pašto paslaugų teikėjų paslaugomis.

9. Specialiame balsavimo punkte rinkėjų užpildytus balsavimo vokus apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pateikia pašto paslaugų teikėjams.

10. Rinkėjų, balsavusių iki rinkimų dienos, sąrašus, nepanaudotus rinkimų biuletenius įtraukia į apskaitą ir saugo balsavimą organizavusios rinkimų komisijos, o pasibaigus rinkimams kartu su kitais rinkimų dokumentais juos perduoda atitinkamai apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai ar Vyriausiajai rinkimų komisijai.

136 straipsnis. Balsavimas savivaldybės pastate ar (ir) kitose balsavimui tinkamose ir su savivaldybės administracija suderintose patalpose

Rinkėjų balsavimą savivaldybės pastate ar (ir) kitose balsavimui tinkamose ir su savivaldybės administracija suderintose patalpose organizuoja apygardos, savivaldybės rinkimų komisija. Jeigu rinkimų apygardai priklauso kelių savivaldybių teritorijos, balsavimas organizuojamas visose šiose savivaldybėse. Rinkimų biuleteniams ir balsavimo vokams išduoti ir priimti apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas paskiria ne mažiau kaip du šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos ar apylinkių rinkimų komisijų narius, kurie negali būti pasiūlyti tos pačios politinės organizacijos. Balsavimą prižiūri apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ar jo pavedimu šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos narys. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo įgaliotas šios komisijos narys ar apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka nustatę rinkėjų papirkimo, pavėžėjimo balsuoti, skatinimo balsuoti už atlygį ar kitų atvejų, kai šiurkščiai pažeidžiamos rinkėjų teisės, privalo sustabdyti balsavimą, iki pažeidimai pašalinami ir rinkimus galima vykdyti laisvai bei demokratiškai, laikantis šio kodekso reikalavimų.

137 straipsnis. Balsavimo organizavimas specialiuose balsavimo punktuose

1. Balsuoti specialiuose balsavimo punktuose gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines įstaigas), socialinės globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirba pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, arba rinkėjai, kuriems taikomas suėmimas arba kurie atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę ar yra teritorinių policijos įstaigų areštinėse.

2. Už balsavimo specialiuose balsavimo punktuose organizavimą atsako apygardos, savivaldybės, kurios teritorijoje tas specialus balsavimo punktas yra, rinkimų komisijos pirmininkas. Jis kartu su apylinkių rinkimų komisijų pirmininkais, kuriems tai pavedė apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, organizuoja, kad rinkimų komisijos nariai dalyvautų balsuojant

specialiuose balsavimo punktuose. Užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose balsuojama krašto apsaugos ministro teikimu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Už balsavimo užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose organizavimą atsako tų karinių vienetų vadai.

3. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių balsavimo punktų sąrašą ir nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo juose dienos atitiktų šio kodekso 134 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovai sudaro specialiuose balsavimo punktuose balsuojančių rinkėjų sąrašą. Šiame sąrašė turi būti nurodoma: rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas. Specialiame balsavimo punkte balsuojančių rinkėjų sąrašą įstaigos vadovas perduoda apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna išankstinio balsavimo lakštus arba juos išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų išplatšinimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako už tai, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus balsavimo punkto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į jį atvykti.

5. Rinkėjai, neturintys judėjimo sutrikimų, balsuoja šio kodekso 135 straipsnio 4 ir 6 dalyse nustatyta tvarka. Pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų, atvyksta ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai (jeigu jie pageidauja).

6. Daryti poveikį rinkėjui, jo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

138 straipsnis. Balsavimo namuose organizavimas

1. Balsuoti namuose gali tik šie rinkėjai: neįgalieji, neįgaliuosius namuose slaugantys ar juos prižiūrintys (jiems teikiantys pagalbą) asmenys, dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai, sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai, jeigu jie dėl sveikatos būklės patys negali atvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, yra pateikę Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkėjo prašymą balsuoti namuose ir yra įrašyti į namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Taip pat balsuoti namuose gali dėl 139 straipsnio 3 dalyje nurodytų aplinkybių saviizoliacijoje esantys rinkėjai, pateikę Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkėjo prašymą balsuoti namuose. Rinkimų komisijų nariai, platindami pranešimus apie rinkimus, privalo juos įteikti asmeniškai tiems rinkėjams, kurie turi teisę balsuoti namuose, išskyrus saviizoliacijoje esančius rinkėjus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

2. Rinkėjų, išskyrus saviizoliacijoje esančius rinkėjus, prašymai balsuoti namuose pateikiami rinkimų apylinkių rinkimų komisijoms. Rinkėjų, įrašytų į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, prašymai balsuoti namuose telefonu, elektroniniu paštu ir pateikiant rašytinį prašymą

pradedami priimti įteikiant jiems pranešimus apie rinkimus ir baigiami priimti paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos. Rinkėjų, kurie yra laikinai apsistoję tam tikros rinkimų apylinkės teritorijoje, bet nėra įrašyti į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, prašymai balsuoti namuose baigiami priimti paskutinį antradienį iki rinkimų dienos. Rinkėjas, kuris dėl neįgalumo pats negali užpildyti prašymo balsuoti namuose ar jo įteikti apylinkės rinkimų komisijai, gali pavesti šiuos veiksmus už jį atlikti savo šeimos nariui, kaimynui ar juo besirūpinančiam asmeniui arba rinkimų komisijos nariui. Šie asmenys rinkėjo prašymą pasirašo ir nurodo savo vardą, pavardę ir asmens kodą.

3. Rinkėjų, esančių saviizoliacijoje, prašymai balsuoti namuose pateikiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka ir terminais. Rinkėjų, esančių saviizoliacijoje, balsavimą organizuoja apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos sudaryta speciali rinkimų komisijos narių grupė, kurioje yra ne mažiau kaip du šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos arba šios apygardos, savivaldybės rinkimų apylinkės (-ių) rinkimų komisijos (-ų) nariai.

4. Į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apylinkės rinkimų komisija. Rinkėjų, kurie gyvena ar yra laikinai apsistoję tam tikros rinkimų apylinkės teritorijoje, bet yra įrašyti į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nebuvo įrašyti, sąrašą paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apygardos, savivaldybės rinkimų komisija.

5. Balsavimo vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir yra šios rinkimų apylinkės rinkėjai, į namus pristato ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai šio kodekso 134 straipsnio 5 dalyje nustatytais terminais.

6. Balsavimo vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie yra įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apygardos, savivaldybės rinkėjų sąrašą, bet nėra įrašyti į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra laikinai apsistoję, rinkėjų sąrašą, į namus pristato ne mažiau kaip du apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos nariai ar jos pirmininko pavedimu ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai šio kodekso 134 straipsnio 5 dalyje nustatytais terminais. Pasibaigus balsavimui, užklijuoti išoriniai balsavimo vokai perduodami apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai.

7. Rinkimų komisijos narių atvykimo pas rinkėjus į namus grafiką tvirtina apylinkės ar apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip paskutinį trečiadienį arba ketvirtadienį iki rinkimų dienos 12 val. Šis grafikas yra viešas, jo kopija iškabinama apylinkės (apygardos, savivaldybės) rinkimų komisijos skelbimų lentoje grafiko patvirtinimo dieną. Tokie grafikai yra skelbiami ir Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje. Vykti į namus pas

namuose balsuojančius rinkėjus kartu gali tik skirtingų politinių organizacijų pasiūlyti rinkimų komisijos nariai ir rinkimų stebėtojai.

ANTRASIS SKIRSNIS

BALSAVIMAS RINKIMŲ APYLINKĖS PATALPOSE

139 straipsnis. Balsavimo vieta ir laikas rinkimų dieną

1. Rinkėjas šio kodekso nustatyta tvarka balsuoja toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, jeigu šis kodeksas nenustato kitaip.

2. Rinkimų dieną balsavimas vyksta rinkimų apylinkių balsavimo patalpose nuo 7 iki 20 val.

3. Kai visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje įvedama nepaprastoji padėtis, įstatymų nustatyta tvarka paskelbiama ekstremalioji situacija arba įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka paskelbiamas karantinas, įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laikinai apribojama asmenų judėjimo laisvė arba nustatomi kiti ribojimai ir kai yra pagrindas manyti, kad visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ar savivaldybėje (-ėse) dėl rinkėjų galimybės atvykti balsuoti ribojimo nėra galimybės surengti rinkimų įprasta tvarka arba gali kilti grėsmė rinkimų rengimui ir vykdymui, balsavimo patalpose balsuojantys rinkėjai turi būti aprūpinami būtinosiomis apsaugos priemonėmis. Tokiomis aplinkybėmis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu balsavimas rinkimų dieną rinkimų apylinkėse, į kurių rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų skaičius viršija 3 000, gali vykti toje rinkimų apylinkėje papildomai parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose. Papildomas balsavimo patalpas, papildomas balsavimo kabinas ir papildomą balsadėžę šio kodekso nustatyta tvarka turi suteikti (išnuomoti) savivaldybės administracija per 7 darbo dienas nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo įsigaliojimo dienos. Vyriausioji rinkimų komisija šį sprendimą turi priimti ne vėliau kaip likus 15 darbo dienų iki rinkimų. Vyriausioji rinkimų komisija nustato tvarką, kaip įrašyti į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą rinkėjai turi būti informuojami apie galimybę balsuoti papildomose balsavimo patalpose, kaip rinkimų komisija plombuoja papildomą balsadėžę ir kaip organizuojamas rinkėjų balsavimas, vykdoma biuletenių apskaita ir skaičiuojami biuleteniai.

140 straipsnis. Draudimas rengti balsavimo patalpoje kitus renginius

1. Balsavimo patalpoje, taip pat perėjimo į jas patalpose (koridoriuose) ir prie įėjimo į balsavimo patalpos pastatą negalima rengti jokių renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą.

2. Išimtis gali būti taikoma renginiams pastate, kai pastatas, kuriame vyksta balsavimas, atitinka visas šias sąlygas:

- 1) balsavimo patalpos pagrindinė paskirtis yra kultūros, sporto arba švietimo veikla;
- 2) į kitus nei balsavimas renginius yra patenkama per atskirą įėjimą, kuris nėra toje pačioje pastato pusėje kaip ir įėjimas į balsavimo patalpą;
- 3) iš balsavimo patalpos negalima tiesiogiai patekti į kitas patalpas, kuriose vyksta kiti nei balsavimas renginiai;
- 4) renginį organizuoja ne rinkimų politinės kampanijos dalyvis.

141 straipsnis. Pasirengimas balsavimui

1. Iki atidarydama balsavimo patalpą rinkėjams, apylinkės rinkimų komisija atlieka šiuos veiksmus:

- 1) įrašo į apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą šios apylinkės rinkimų komisijos iš rinkimų apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos gautų rinkimų biuletenių skaičių;
- 2) antspauduoja rinkimų biuletenius;
- 3) išdalija rinkimų komisijos nariams rinkėjų sąrašus ir antspauduotus rinkimų biuletenius;
- 4) įrašo kiekvienam rinkimų komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių į rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą.

2. Rinkimų dieną rinkėjams balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Prieš atidarydamas balsavimo patalpą, rinkimų komisijos pirmininkas su šios komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ją antspauduoja arba užplombuoja ir atidaro rinkėjams balsavimo patalpą, taip paskelbdamas balsavimo pradžią.

3. Rinkimų dieną iki atidarant balsavimo patalpą rinkėjams joje gali būti tik rinkimų komisijos nariai, stebėtojai ir budintis policininkas.

142 straipsnis. Balsavimo tvarka

1. Balsuoti atvykęs rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui galiojantį vieną iš šių savo dokumentų: asmens tapatybės kortelę, pasą, vairuotojo pažymėjimą ar kitą valstybės institucijos ar jos įgaliotos įstaigos išduotą dokumentą, pagal kurį galima nustatyti asmens tapatybę.

2. Apylinkės rinkimų komisijos narys, nustatęs asmens tapatybę, patikrina, ar rinkėjas atvyko balsuoti į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, ir elektroniniame rinkėjų sąrašė nurodo, kad rinkėjas atvyko balsuoti. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba nėra aišku, ar jis yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų

sąrašą, komisijos narys jam atvykimo lapelio neišduoda, bet įteikia svečio lapelį ir nusiunčia jį pas rinkimų komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

3. Rinkimų dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka rinkėjas, kuris nėra balsavęs, gali balsuoti kitoje savo apygardos, savivaldybės rinkimų apylinkėje, jeigu visos šios apygardos, savivaldybės rinkimų apylinkės elektroninių ryšių priemonėmis yra prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo ir apylinkių rinkimų komisijos gali patvirtinti, kad rinkėjas nėra balsavęs nė vienoje iš rinkimų apylinkių, o rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašytas šis rinkėjas, rinkimų komisija patvirtina, kad šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė yra padarytas įrašas apie šio rinkėjo atvykimą balsuoti į kitą rinkimų apylinkę ir rinkėjo balsas, jeigu bus gautas jo balsavimas voke, nebus skaičiuojamas.

4. Apylinkės rinkimų komisijos narys, elektroniniame rinkėjų sąrašė nurodęs, kad rinkėjas atvyko balsuoti, įteikia šiam rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame nurodoma, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį rinkimų komisijos narį reikia kreiptis dėl rinkimų biuletenio (-ių) išdavimo. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą atvykimo lapelį.

5. Apylinkės rinkimų komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, pagal pateiktus dokumentus nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytas asmuo, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija du į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti asmenys, rinkėjų sąrašė suranda rinkėjo pavardę ir paima iš šio asmens atvykimo lapelį. Kai rinkėjas ir rinkimų biuletenius išduodantis rinkimų komisijos narys pasirašo rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, rinkėjui išduodamas (-i) rinkimų biuletenis (-iai). Atvykimo lapelis rinkėjui negražinamas. Rinkėjui galima išduoti tik jam skirtą (-us) rinkimų biuletenį (-ius), išskyrus šio kodekso 143 straipsnio 4 dalyje numatytą atvejį.

6. Rinkimų biuletenis (-iai) užpildomas (-i) slapto balsavimo kabinoje. Pildyti biuletenį (-ius) ne slapto balsavimo kabinoje draudžiama. Slapto balsavimo kabinoje gali būti tik vienas asmuo, išskyrus šio kodekso 143 straipsnio 4 dalyje numatytą atvejį.

7. Draudžiama viešinti užpildytą (-us) rinkimų biuletenį (-ius).

143 straipsnis. Rinkimų biuletenių pildymas

1. Pildydamas rinkimų biuletenį (-ius) rinkėjas:

1) pažymi kandidatą arba kandidatų sąrašą, už kuriuos balsuoja;

2) turi teisę pareikšti valią dėl kandidatų, įrašytų į kandidatų sąrašą, specialiai pirmumo balsams nurodyti skirtuose rinkimų biuletenio laukeliuose įrašydamas penkių pasirinktų į šį sąrašą įrašytų kandidatų rinkimų numerius.

2. Jeigu kandidatų sąrašė, už kurį balsuoja rinkėjas, yra daugiau kaip penki kandidatai, rinkėjas gali užpildyti visus penkis laukelius, jeigu kandidatų sąrašė yra penki kandidatai, – rinkėjas pildo ne daugiau kaip keturis laukelius, jeigu kandidatų sąrašė yra keturi kandidatai, – rinkėjas pildo ne daugiau kaip tris laukelius, jeigu kandidatų sąrašė yra trys kandidatai, – rinkėjas pildo ne daugiau kaip du laukelius, jeigu kandidatų sąrašė yra du kandidatai, – rinkėjas pildo ne daugiau kaip vieną laukelį.

3. Pirmumo balsams nurodyti skirti laukeliai kandidatams turi vienodą pirmumo teisę, nepaisant laukelio numerio.

4. Negalią turinčiam rinkėjui privalo būti sudarytos sąlygos balsuojant naudotis pagalbinėmis priemonėmis ir technologijomis. Jeigu rinkėjas dėl neįgalumo negali pats atlikti šiame straipsnyje nurodytų veiksmų, jo prašymu rinkimų biuletenius užpildo pasirinktas kitas asmuo. Šis asmuo privalo rinkimų biuletenius užpildyti rinkėjo akivaizdoje ir pagal jo nurodymą, išsaugoti balsavimo paslaptį ir rinkėjo akivaizdoje įmesti biuletenius į balsadėžę.

5. Komisijos nariams, rinkimų stebėtojams ir atstovams rinkimams draudžiama atlikti balsavimo veiksmus už neįgalų rinkėją.

6. Jeigu rinkėjas sugadina rinkimų biuletenį (-ius) ir jį (juos) gražina rinkimų apylinkės rinkimų komisijos nariui, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, sugadintas (-i) rinkimų biuletenis (-iai) jam gali būti pakeistas (-i) nauju (-ais) rinkimų biuleteniu (-iais).

7. Rinkėjas balsavimą baigia rinkimų biuletenį (-ius) įmetęs į balsadėžę.

TREČIASIS SKIRSNIS

BALSAVIMAS UŽSIENIO VALSTYBĖSE IR SU LIETUVOS VALSTYBĖS VĒLIAVA PLAUKIOJANČIUOSE LAIVUOSE

144 straipsnis. Balsavimo organizavimas užsienio valstybėse

1. Rinkėjai, išvykę į užsienio valstybes, turi teisę balsuoti Seimo, Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose.

2. Balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo ir protokolų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarką, taip pat rinkimų stebėtojų pažymėjimų įteikimo tvarką nustato ši komisija.

3. Balsavimo komisijos perduoda rinkimų dokumentų duomenis Vyriausiajai rinkimų komisijai Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų pasirinktu saugiu būdu.

145 straipsnis. Balsavimo organizavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ar konsulinių įstaigų

1. Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje balsuojama šių įstaigų darbo valandomis. Balsavimui skiriama ne mažiau kaip 4 valandos per šių įstaigų darbo dieną. Balsavimas papildomoje balsavimo vietoje užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vyksta tos Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos nustatytais valandomis. Balsavimas baigiamas rinkimų dieną ne vėliau kaip 20 val. Lietuvos Respublikos laiku.

2. Vyriausioji rinkimų komisija užsienio reikalų ministro teikimu sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių, konsulinių įstaigų ir papildomų balsavimo vietų užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ar konsulinių įstaigų, kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir kiekvienai diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai nustato balsavimo joje dienas (ne mažiau kaip 3 dienas).

3. Rinkimų dokumentus rinkėjams, pranešusiems savo gyvenamosios vietos adresu Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai, įteikia ar jų pageidavimu paštu išsiunčia ir iš šių rinkėjų priima šių įstaigų sudarytos balsavimo komisijos.

4. Rinkėjams, atvykusiems balsuoti į Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą arba papildomą balsavimo vietą užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, draudžiama išsinešti rinkimų dokumentus ar juos perduoti kitiems asmenims.

5. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą šiai komisijai Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir papildomose balsavimo vietose prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos atsako tos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas.

6. Užsienio valstybėje susiklosčius situacijai, dėl kurios balsavimas nėra galimas toje užsienio valstybėje esančioje Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje ar papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, užsienio reikalų ministro motyvuotu teikimu balsavimas toje užsienio valstybėje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu organizuojamas paštu, siunčiant paštu rinkėjui rinkimų biuletenį (-ius).

7. Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas arba užsienio reikalų ministras, suderinę su Vyriausiąja rinkimų komisija, į Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą arba papildomą balsavimo vietą užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos balsavimui joje organizuoti gali siųsti balsavimo komisijos narius (Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos diplomatiųjų atstovybių, konsulinių įstaigų darbuotojus). Išlaidos, susijusios su balsavimo organizavimu, apmokamos iš Vyriausiajai rinkimų komisijai rinkimams rengti ir vykdyti skirtų valstybės biudžeto lėšų pagal šios komisijos su Užsienio reikalų ministerija sudarytą valstybės biudžeto lėšų rinkimams rengti naudojimo sutartį.

146 straipsnis. Balsavimo organizavimas su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose

1. Su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose esantys rinkėjai (laivo įgulos nariai ir keleiviai), jeigu jie likus ne mažiau kaip 4 dienoms iki rinkimų dienos yra išplaukę iš Lietuvos Respublikos uosto ir negrįžę iki rinkimų dienos arba yra kitų aplinkybių, dėl kurių jie negali balsuoti iki rinkimų dienos, savo rinkimų apylinkėje rinkimų dieną, Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje arba papildomoje balsavimo vietoje užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, turi teisę balsuoti laive.

2. Su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose, kuriuose laivo kapitonas yra Lietuvos Respublikos pilietis ir yra ne mažiau kaip 5 įgulos nariai rinkėjai, balsavimas organizuojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Tokių laivų sąrašą susisiekimu ministro teikimu sudaro Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimu ministro teikimu nustato tokį balsavimo kiekviename laive laiką, per kurį kiekvienam laive esančiam rinkėjui sudaroma galimybė balsuoti. Laivuose, kuriuose organizuoti balsavimą pagal šio kodekso reikalavimus nėra sąlygų, balsavimas neorganizuojamas.

4. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą šiai komisijai atsako laivų kapitonai.

XV SKYRIUS

BALSAVIMO REZULTATŲ NUSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

147 straipsnis. Balsavimo pabaigos paskelbimas ir pasirengimas skaičiuoti rinkimų biuletenius

1. Pasibaigus balsavimo laikui, balsavimo patalpa uždaroama. Jeigu balsavimo patalpoje dar yra rinkėjų, jiems leidžiama baigti balsuoti.

2. Baigus balsuoti visiems balsavimo patalpoje esantiems rinkėjams, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas uždaro balsavimo patalpą ir paskelbia balsavimo pabaigą, užklijuoja ir antspauduoja balsadėžės plyšį.

3. Pasirengus skaičiuoti rinkimų biuletenius, iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario surenkami nepanaudoti rinkimų biuleteniai, atvykimo lapeliai, jie suskaičiuojami ir jų skaičius įrašomas į apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą.

4. Balsai turi būti skaičiuojami taip, kad rinkimų stebėtojai, visuomenės informavimo priemonių atstovai galėtų matyti šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose ir įsitikinti, kad rinkėjų balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai.

148 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos darbo organizavimas skaičiuojant rinkėjų balsus

1. Rinkėjų balsų skaičiavimą apylinkės rinkimų komisijoje organizuoja ir jam vadovauja šios komisijos pirmininkas ar jo pavaduotojas. Jų teisėti nurodymai dėl balsų skaičiavimo privalomi visiems asmenims, dalyvaujantiems skaičiuojant balsus.

2. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas turi teisę įspėti bet kurį balsavimo patalpoje esantį asmenį, trukdantį komisijai dirbti, arba šios komisijos narį, netinkamai atliekantį savo pareigas. Apie tokį įspėjimą yra pažymima rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokole. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininko reikalavimų nevykdantis, įspėtas asmuo gali būti pašalinamas iš balsavimo patalpos.

3. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo užtikrinti, kad ant stalų, ant kurių bus skaičiuojami rinkimų biuleteniai, nebūtų jokių rašymo priemonių, išskyrus juodus grafitinius pieštukus, ir kitų dokumentų, išskyrus skaičiuojamus rinkimų biuletenius.

149 straipsnis. Rinkėjų balsų skaičiavimo apylinkės rinkimų komisijoje eiliškumas

Apylinkės rinkimų komisija rinkėjų balsus skaičiuoja šios rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka tokiu eiliškumu:

1) suskaičiuojami rinkimų apylinkėje gauti ir panaudoti rinkimų biuleteniai, patikrinama, ar visi biuleteniai išduoti pasirašytinai ir ar skaičiuoti pateikti visi iki rinkimų dienos balsavusių rinkėjų išoriniai vokai;

- 2) suskaičiuojami rinkimų dieną už kandidatus vienmandatėje rinkimų apygardoje ir (arba) kandidatų sąrašus daugiamentatėje rinkimų apygardoje paduoti balsai;
- 3) suskaičiuojami iki rinkimų dienos už kandidatus vienmandatėje rinkimų apygardoje ir (arba) kandidatų sąrašus daugiamentatėje rinkimų apygardoje paduoti balsai;
- 4) jeigu balsuojama daugiamentatėje rinkimų apygardoje, skaičiuojami kandidatų, įrašytų į kandidatų sąrašus, gauti pirmumo balsai;
- 5) pasirašomas rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolas;
- 6) rinkimų dokumentai parengiami perduoti apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai.

ANTRASIS SKIRSNIS

BALSAVUSIŲ RINKIMŲ DIENĄ RINKIMŲ APYLINKĖJE RINKĖJŲ BALSŲ SKAIČIAVIMAS

150 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėje

1. Rinkimų biuletenius apylinkės rinkimų komisija skaičiuoja dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 visų šios komisijos narių. Visi balsavimo patalpoje esantys asmenys supažindinami su biuletenių skaičiavimo tvarka.
2. Pagal rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nustatomas tos rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti rinkimų biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkimų biuletenio gavimą pavirtinančius rinkėjų parašus rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė.
3. Pagal rinkėjų parašus rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, atvykimo lapelius nustatoma, kiek rinkimų biuletenių turėjo būti išduota rinkėjams.
4. Nustatoma, kiek kiekvienas apylinkės rinkimų komisijos narys gavo rinkimų biuletenių ir kiek jų panaudojo: nustatomas jo išduotų rinkėjams rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjų sugadintų ir grąžintų pakeisti naujais rinkimų biuleteniais skaičius, nepanaudotų rinkimų biuletenių skaičius.
5. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius apylinkės rinkimų komisija suskaičiuoja ir anuliuoja, nukirpdama dešinią viršutinį jų kampą, sudeda į specialiai tam skirtus paketus ir šiuos paketus antspauduoja.
6. Nepanaudotų ir sugadintų rinkimų biuletenių skaičius, taip pat trūkstamų rinkimų biuletenių skaičius ar rastų rinkimų biuletenių perteklius įrašomi į rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą. Prie protokolo pridedami paaiškinimai dėl rinkimų biuletenių skaičių neatitikimo, jeigu toks neatitikimas nustatomas.

151 straipsnis. Balsavusių rinkėjų skaičiaus nustatymas rinkimų apylinkėje

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal rinkimų apylinkės balsadėžėje rastų rinkimų biuletenių skaičių.
2. Visų rinkimų apylinkėje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal balsadėžėje rastų rinkimų biuletenių skaičių ir balsavimo vokais gautų rinkimų biuletenių skaičių.

152 straipsnis. Balsadėžėje rastų rinkimų biuletenių skaičiavimas

1. Apylinkės rinkimų komisija apžiūri balsadėžę, patikrina, ar nepažeisti antspaudai ir ar nėra kitų požymių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius.
2. Įsitikinus, kad balsadėžė ir antspaudai nebuvo pažeisti, balsadėžė atidaroma.
3. Jeigu esama požymių, kad balsadėžė iki balsavimo pabaigos buvo pažeista, apylinkės rinkimų komisija ne mažiau kaip 3/5 visų jos narių balsų dauguma priima sprendimą dėl balsadėžės pažeidimo, surašo balsadėžės pažeidimo aktą ir tai pažymi balsų skaičiavimo protokole. Apie tai nedelsiant informuojama apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, kad ši priimtų sprendimą dėl šioje balsadėžėje esančių rinkimų biuletenių skaičiavimo.
4. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, gavusi informaciją apie pažeistą balsadėžę ir įvertinusi visas aplinkybes, 3/5 savo narių dauguma priima vieną iš šių sprendimų:
  - 1) pavesti apylinkės rinkimų komisijai suskaičiuoti rinkimų biuletenius;
  - 2) pati suskaičiuoti rinkimų biuletenius.
5. Apylinkės rinkimų komisija skaičiuojamus rinkimų biuletenius suskirsto į tokias grupes:
  - 1) galiojantys vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
  - 2) negaliojantys vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
  - 3) galiojantys daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
  - 4) negaliojantys daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
  - 5) galimai negaliojantys rinkimų biuleteniai.
6. Dėl galimai negaliojančių rinkimų biuletenių, tai yra dėl rinkimų biuletenių, dėl kurių galiojimo arba juose padarytų žymų ar jų nebuvimo ir dėl rinkėjo valios aiškumo kyla abejonių, apylinkės rinkimų komisija sprendžia, atsižvelgdama į šio kodekso 156 straipsnyje nustatytus pagrindus. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas kiekvieną tokį biuletenį pateikia šios komisijos nariams ir skelbia balsavimą dėl jo pripažinimo galiojančiu ar negaliojančiu. Šio balsavimo rezultatai užrašomi rinkimų biuletenio tuščiojoje pusėje.

153 straipsnis. Balsų, paduotų rinkimų apylinkėje rinkimų dieną, skaičiavimas

1. Galiojantys rinkimų biuleteniai skirstomi pagal rinkėjų padarytas žymas už kandidatą ar kandidatų sąrašą.
2. Visi rinkimų biuleteniai turi būti perskaičiuojami bent du kartus. Antrą ir kitus kartus rinkimų biuletenius turi perskaičiuoti kiti apylinkės rinkimų komisijos nariai.
3. Suskaičiavus kiekvienai grupei priskirtus rinkimų biuletenius, nustatomas rinkėjų už kandidatų sąrašus, kandidatus paduotų balsų skaičius ir negaliojančių biuletenių skaičius.
4. Apylinkės rinkimų komisija privalo vieną kartą biuletenius perskaičiuoti, jeigu iki pasirašant rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą to pareikalauja bent vienas šios rinkimų komisijos narys ar rinkimų stebėtojas.
5. Apylinkės rinkimų komisijos suskaičiuoti ir į rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą įrašyti duomenys turi būti skelbiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka viešai balsavimo patalpoje.
6. Suskaičiuoti rinkimų biuleteniai sudedami į specialius vokus, šie užklijuojami ir laikomi saugiai.
7. Kai rinkimų apylinkės rinkimų komisija suskaičiuoja ir į rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą įrašo šios rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsus, pradedami skaičiuoti balsavusių iki rinkimų dienos tos rinkimų apylinkės rinkėjų balsai.

TREČIASIS SKIRSNIS

BALSAVUSIŲ IKI RINKIMŲ DIENOS RINKIMŲ APYLINKĖS RINKĖJŲ BALSŲ SKAIČIAVIMAS

154 straipsnis. Balsavusių iki rinkimų dienos rinkėjų vokų apskaita

1. Prieš pradedant skaičiuoti iki rinkimų dienos balsavusių rinkėjų balsus, iš apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos gauti išoriniai balsavimo vokai sudedami kartu su namuose balsavusių rinkėjų išoriniais balsavimo vokais ir sumaišomi.
2. Pradedami skaičiuoti iš rinkėjų, balsavusių iki rinkimų dienos rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje, gauti balsavimo vokai:
  - 1) pagal pateiktus duomenis patikrinama, kiek gauta vokų, patikrinant rinkėjų, balsavusių iki rinkimų dienos, skaičių;
  - 2) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus gautus išorinius balsavimo vokus. Jų skaičius paskelbiamas ir įrašomas į rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą;

3) išoriniai balsavimo vokai atplėšiami po vieną, iš išorinio balsavimo voko išimamas rinkėjo lapelis, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė, ji sutikrinama su apylinkės rinkėjų sąrašu, o rinkimų apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, – ir su šio sąrašo duomenimis;

4) vidinis balsavimo vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Antspauduotas vidinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus. Jeigu informaciniame rinkėjo lapelyje įrašytas asmuo, kurio nėra rinkėjų sąrašė, arba rinkėjų sąrašė yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo rinkimų apylinkėje, arba yra įrašas, nurodantis, kad rinkėjas balsavo kitoje rinkimų apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo vokas, arba išoriniame voke nėra informacinio rinkėjo lapelio, arba išoriniame voke yra įdėtas daugiau kaip vienas vidinis balsavimo vokas, antspaudas nededamas ir vokas neatplėšiamas. Tokiu atveju vidinis vokas perbraukiamas ir voke esantis rinkimų biuletenis rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokole neįskaičiuojamas.

155 straipsnis. Balsavimo vokų žymėjimas ir balsavimo vokuose gautų rinkimų biuletenių skaičiavimas

1. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė prie rinkėjo, kurio balsas yra gautas balsavimo voke, pavardės įrašoma „balsavo vokais“ arba „BV“, rinkimų apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, elektroniniame rinkėjų sąrašė nurodoma, kad rinkėjas balsavo, ir antspauduotas vidinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus.

2. Baigus peržiūrėti visus gautus išorinius balsavimo vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo vokai.

3. Balsavimo vokuose rasti rinkimų biuleteniai skaičiuojami šio kodekso 149 straipsnyje nustatytu eiliškumu.

4. Balsavimo voke gautas rinkėjo biuletenis galioja tik toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus rinkėjas yra įrašytas.

5. Jeigu rinkimų apylinkėje yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo vokas, kad nebūtų pažeista balsavimo paslaptis, jis neatplėšiamas ir perduodamas šią apylinkės rinkimų komisiją sudariusiai apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai, kuri balsavimo rezultatus įrašo į šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

6. Jeigu apylinkės rinkimų komisija gauna kitai apylinkės rinkimų komisijai adresuotus išorinius balsavimo vokus, šie vokai neatplėšiami ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka perduodami kitoms rinkimų komisijoms suskaičiuoti šiuose vokuose esančiuose biuleteniuose už kandidatų sąrašus ir (arba) kandidatus paduotus balsus.

156 straipsnis. Negaliojantys rinkimų biuleteniai

1. Negaliojančiais rinkimų biuleteniais pripažįstami:

- 1) vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai, kuriuose pažymėtas daugiau kaip vienas kandidatas arba nepažymėtas nė vienas kandidatas;
- 2) daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai, kuriuose pažymėtas daugiau kaip vienas kandidatų sąrašas arba nepažymėtas nė vienas kandidatų sąrašas;
- 3) rinkimų biuleteniai, pagal kuriuose padarytas žymas neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, išskyrus nustatytus atvejus dėl pirmumo balsų;
- 4) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
- 5) neantspauduoti rinkimų komisijos antspaudu biuleteniai;
- 6) ne tos vienmandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
- 7) ne tos daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai.

2. Daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai negali būti pripažįstami negaliojančiais vien dėl to, kad negalima nustatyti, kam rinkėjas atidavė pirmumo balsą ar balsus.

3. Jeigu balsavimo voke yra daugiau kaip vienas rinkimų biuletenis, o Seimo, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose – daugiau kaip po vieną vienmandatės ir daugiamandatės apygardos rinkimų biuletenį, visi voke esantys rinkimų biuleteniai pripažįstami negaliojančiais.

KETVIRTASIS SKIRSNIS**BALSAVIMO REZULTATŲ RINKIMŲ APYLINKĖJE SKAIČIAVIMAS****157 straipsnis. Galutinis balsų skaičiavimas**

1. Balsavimo vokuose rastuose rinkimų biuleteniuose paduoti rinkėjų balsai skaičiuojami tokia pat tvarka kaip ir balsadėžėje rastuose rinkimų biuleteniuose paduoti rinkėjų balsai.
2. Balsavimo patalpoje ir balsavimo vokuose paduoti rinkėjų balsai sumuojami ir įrašomi į rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą.

158 straipsnis. Pirmumo balsų, paduotų už kandidatus, skaičiavimas

1. Suskaičiavus rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje ir balsavimo vokuose paduotus rinkėjų balsus ir apie tai pranešus apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai, pradedami skaičiuoti pirmumo balsai, paduoti už kandidatus (toliau – pirmumo balsai).
2. Jeigu rinkėjas rinkimų biuletenyje nėra nurodęs kandidato rinkimų numerio, yra nurodęs nesamą kandidato rinkimų numerį arba pagal įrašą ar įrašus dėl pirmumo balsų neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, pirmumo balsas ar balsai pagal šio biuletenio antrosios dalies specialųjį

(-iuosius) laukelį (-ius) neskaičiuojami. Jeigu rinkimų biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas daugiau kaip vieną kartą, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas pirmumo balsas.

3. Pirmumo balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

159 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolai

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomi rinkėjų balsų skaičiavimo protokolai. Rinkimų apylinkės vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą sudaro viena dalis, rinkimų apylinkės daugiamandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą – dvi dalys.

2. Vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokole ir daugiamandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje įrašoma:

1) galutinis rinkimų dienos rinkėjų sąrašo rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje, įrašant galutiniame rinkėjų sąrašo rinkimų apylinkėje rinkėjų skaičių prieš atidarant rinkimų apylinkę ir rinkimų dieną papildomai į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų rinkėjų, atvykusių iš kitų rinkimų apylinkių ir išbrauktų, balsavusių kitose rinkimų apylinkėse bei papildomai įrašytų ir išbrauktų savoje rinkimų apylinkėje, skaičių;

2) gautų iš apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos rinkimų biuletenių skaičius, išduotų balsuoti namuose rinkimų biuletenių skaičius;

3) kiekvienam rinkimų komisijos nariui rinkimų dieną išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, sugadintų ir nepanaudotų rinkimų biuletenių skaičius;

4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;

5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;

6) balsadėžės atidarymo laikas ir apžiūros rezultatas (aktas);

7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

9) už kiekvieną kandidatą (vienmandatėje rinkimų apygardoje) arba už kiekvieną kandidatų sąrašą (daugiamandatėje rinkimų apygardoje) paduotų balsų skaičius;

10) šioje rinkimų apylinkėje namuose balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, iš apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos gautų iki rinkimų dienos balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, visų balsavimo vokų skaičius, antspaudojų vidinių balsavimo vokų skaičius;

11) balsavimo vokais gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

12) balsavimo vokais gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

13) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius.

3. Rinkimų apylinkės daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo antrojoje dalyje įrašoma:

- 1) biuletenių, kuriuose rinkėjai yra nurodę pirmumo balsus, skaičius;
- 2) biuletenių, kuriuose rinkėjai nėra nurodę pirmumo balsų, skaičius;
- 3) kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius;
- 4) visų kandidatų gautų pirmumo balsų suma;
- 5) kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti balsų skaičiavimo duomenys, reikalingi tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti pirmumo balsai.

4. Jeigu balsadėžėje rastų rinkimų biuletenių skaičius neatitinka rinkėjams išduotų rinkimų biuletenių skaičiaus, tai įrašoma rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokole.

160 straipsnis. Rinkėjų balsų skaičiavimo protokolų pasirašymas ir jų priedai

1. Į rinkimų apylinkės vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą ir daugiamandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį įrašomi visi duomenys, nustatyti šio kodekso 159 straipsnyje, ir visi suskaičiuoti rinkimų biuleteniai sudedami į antspauduotus paketus ir į specialųjį voką (vokus), kurie užklijuojami ir laikomi saugiai. Rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą ar jo dalį pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai ir tik po jų – rinkimų stebėtojai.

2. Į rinkimų apylinkės daugiamandatės rinkimų apygardos rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį įrašomi visi duomenys, nustatyti šio kodekso 159 straipsnyje, ir visi suskaičiuoti rinkimų biuleteniai sudedami į antspauduotus paketus. Šią rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo dalį pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai ir tik po jų – rinkimų stebėtojai.

3. Rinkimų stebėtojų pastabos, apylinkės rinkimų komisijos narių atskirosios nuomonės pridamos prie protokolo ar jo pirmosios arba antrosios dalies ir yra neatskiriama jo dalis.

4. Protokolo išrašas arba kopija rinkimų stebėtojams ir rinkimų komisijos nariams pateikiami jų prašymu.

161 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkimų dokumentų perdavimas apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai

1. Apylinkės rinkimų komisija rinkimų dokumentus supakuoja, padaro jų aprašus, antspauduoja ir ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos pristato apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos ar apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko prašymu rinkimų dokumentų, jų gabenimo ir juos gabenančių asmenų saugumą užtikrina policija.

PENKTASIS SKIRSNIS

BALSAVIMO REZULTATŲ NUSTATYMAS APYGARDOS, SAVIVALDYBĖS RINKIMŲ KOMISIJOSE IR VYRIAUSIOJOJE RINKIMŲ KOMISIJOJE

162 straipsnis. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos įgaliojimai nustatant balsavimo rezultatus

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų dokumentus ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka patikrina, ar pristatyti visi rinkimų dokumentai ir paketai, taip pat pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

2. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo duomenis sutikrina su į Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenų bazę rinkimų apylinkės rinkimų komisijos suvestais duomenimis.

3. Apylinkių rinkimų komisijų antspauduoti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ar kiti rinkimų dokumentai, apygardos, savivaldybės rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik tos apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos sprendimu. Rinkimų komisijos, perskaičiuodamos balsus, turi vadovautis ir šio kodekso 153 straipsnio 3 dalimi.

4. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumus, pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus arba imasi priemonių trūkumų priežastims nustatyti.

5. Rinkimų dokumentų saugojimo, gabenimo, priėmimo, patikrinimo taisyklės tvirtina Vyriausioji rinkimų komisija.

163 straipsnis. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos kompetencija skaičiuojant balsavimo rezultatus

1. Apygardos rinkimų komisija perskaičiuoja visus Seimo vienmandatės rinkimų apygardos biuletenius, kai balsų skirtumas pirmą kartą balsuojant vienmandatėje rinkimų apygardoje tarp antrą ir trečią vietas užėmusių kandidatų, o per pakartotinį balsavimą ir pirmą kartą balsuojant vienmandatėje rinkimų apygardoje, kai dalyvauja tik du kandidatai arba kai pirmą kartą balsuojant išrenkamas pirmą vietą užėmęs kandidatas – tarp pirmą ir antrą vietas užėmusių kandidatų yra mažesnis kaip 50 balsų ir kai iki nustatant rinkimų rezultatus to pareikalauja bent

vienas šios komisijos narys arba kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant užėmė antrą ar trečią vietą arba per pakartotinį balsavimą užėmė antrą vietą.

2. Savivaldybės rinkimų komisija perskaičiuoja visus mero rinkimų vienmandatės apygardos biuletenius, kai balsų skirtumas pirmą kartą balsuojant tarp antrą ir trečią vietas užėmusių kandidatų, o per pakartotinį balsavimą ir pirmą kartą balsuojant vienmandatėje rinkimų apygardoje, kai dalyvauja tik du kandidatai arba kai pirmą kartą balsuojant išrenkamas pirmą vietą užėmęs kandidatas – tarp pirmą ir antrą vietas užėmusių kandidatų balsų yra ne didesnis kaip 10 balsų arba kai šis skirtumas didesnis kaip 10 balsų, bet neviršija 0,05 procento dalyvavusių rinkėjų skaičiaus, ir kai iki nustatant rinkimų rezultatus to pareikalauja bent vienas šios komisijos narys arba kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant užėmė antrą ar trečią vietą arba per pakartotinį balsavimą užėmė antrą vietą.

3. Savivaldybės rinkimų komisija perskaičiuoja visus savivaldybės tarybos rinkimų daugiamandatės apygardos biuletenius, kai balsų skirtumas tarp iki šio kodekso 168 straipsnio 4 dalyje nustatyto reikalingos dalies balsų mandatams gauti ir nepatekusio kandidatų sąrašo gautų rinkėjų balsų yra ne didesnis kaip 10 balsų arba kai šis skirtumas didesnis kaip 10 balsų, bet neviršija 0,05 procento dalyvavusių rinkėjų skaičiaus, ir kai iki nustatant rinkimų rezultatus to pareikalauja bent vienas šios komisijos narys arba pirmos į savivaldybės tarybą nepatekusios politinės organizacijos atstovas rinkimams.

4. Pirmumo balsams perskaičiuoti savivaldybės rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka burtais parenka savivaldybių tarybų rinkimų daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų apylinkę ar apylinkes ir kandidatų sąrašą ar sąrašus. Perskaičiuojamų kandidatų sąrašų konkrečiose rinkimų apylinkėse skaičius nustatomas taip, kad bendras savivaldybėje perskaičiuojamų kandidatų sąrašų skaičius būtų ne mažesnis kaip 10 procentų kandidatų sąrašų savivaldybėje skaičiaus, padauginto iš rinkimų apylinkių skaičiaus. Jeigu savivaldybių tarybų rinkimų daugiamandatės rinkimų apygardos biuleteniai buvo perskaičiuoti šio straipsnio 3 dalyje nurodytu pagrindu ar kitais šiame kodekse numatytais atvejais, šių apygardų rinkimų apylinkių biuleteniai į atsitiktiniu būdu atrenkamų rinkimų apylinkių biuletenių pirmumo balsų perskaičiavimą neįtraukiami.

5. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus duomenis gali patikrinti, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkimų biuleteniai, išoriniai ir vidiniai balsavimo vokai, rinkimuose naudojami blankai ir plombos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

164 straipsnis. Apygardų, savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolai

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija rinkėjų balsus skaičiuoja sumuodama apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija patikrina, ar Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje skelbiami rinkimų apygardos rinkimų apylinkių rezultatai sutampa su rinkėjų balsų skaičiavimo protokolų duomenimis, apsversto apylinkių rinkimų komisijų narių atskirasias nuomones, rinkimų stebėtojų pastabas, taip pat rinkėjų skundus ir priima dėl jų sprendimus.

2. Pagal rinkimų apylinkių rinkėjų balsų skaičiavimo protokolus, o prireikus – ir pagal rinkimų biuletenius bei kitus rinkimų dokumentus apygardos, savivaldybės rinkimų komisija nustato ir į apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolus įrašo:

- 1) rinkimų komisijos veiklos teritorijos rinkėjų skaičių;
- 2) rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių, nurodama rinkėjų, dalyvavusių vienmandatėje ir (arba) daugiamandatėje rinkimų apygardose, skaičių;
- 3) negaliojančių ir galiojančių rinkimų biuletenių skaičių (daugiamandatėje ir (arba) vienmandatėje rinkimų apygardose);
- 4) už kiekvieną kandidatą paduotų rinkėjų balsų skaičių, už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų rinkėjų balsų skaičių ir už kiekvieną kandidatą, įrašytą į kandidatų sąrašą, paduotų pirmumo balsų skaičių.

3. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą pasirašo rinkimų komisijos pirmininkas, jo pavaduotojas, sekretorius, šios komisijos nariai. Asmuo, nesutinkantis su protokolo duomenimis, taip pat pasirašo protokolą ir prideda prie protokolo savo atskirąją nuomonę, kuri yra neatsiejama protokolo dalis.

4. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolo išrašas arba kopija pateikiami šios komisijos nariams ir rinkimų stebėtojams jų prašymu.

165 straipsnis. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš apylinkių rinkimų komisijų, perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai per jos nustatytą terminą.

2. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija rinkėjų sąrašus, balsų skaičiavimo protokolus, savo viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudeda į specialius paketus, juos antspauduoja ir perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai per jos nustatytą terminą.

3. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos finansiniai dokumentai Vyriausiajai rinkimų komisijai perduodami baigus visas finansines operacijas per šios komisijos nustatytą terminą.

166 straipsnis. Informacijos pateikimas apie balsavimo rezultatus

1. Balsavimo rezultatai yra skelbiami Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje.
2. Apylinkių, apygardų, savivaldybių rinkimų komisijos informaciją teikia Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.
3. Rinkimuose į Europos Parlamentą pranešimas skelbiamas pasibaigus balsavimui šiuose rinkimuose visose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

167 straipsnis. Balsavimo rezultatų nustatymas vienmandatėse rinkimų apygardose

1. Balsavimo rezultatus vienmandatėje rinkimų apygardoje nustato šios apygardos, savivaldybės rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija, kai pasirašomas apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos arba Vyriausiosios rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolas.

2. Seimo rinkimų vienmandatėje rinkimų apygardoje:

1) išrinktu laikomas daugiausia rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų gavęs kandidatas, bet ne mažiau kaip 1/5 visų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų balsų;

2) jeigu rinkimuose dalyvauja daugiau kaip du kandidatai ir pagal šios dalies 1 punktą Seimo narys neišrenkamas, po dviejų savaitių nuo rinkimų dienos rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame dalyvauja du kandidatai, gavę daugiausia balsų. Jeigu daugiausia balsų yra gavę daugiau kaip du kandidatai, pakartotiniame balsavime dalyvauja visi daugiausia balsų gavę kandidatai. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su rinkimų rezultatais;

3) per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas, gavęs daugiau balsų, neatsižvelgiant į rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių. Jeigu abu kandidatai yra gavę po vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa tas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų;

4) jeigu abu kandidatai ir pirmą kartą balsuojant buvo gavę po vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa vyresnis pagal amžių kandidatas;

5) jeigu rinkimuose dalyvauja ne daugiau kaip du kandidatai ir pagal šios dalies 1 punktą Seimo narys neišrenkamas, Seimo rinkimai laikomi neįvykusiais ir rengiami pakartotiniai rinkimai.

3. Respublikos Prezidento rinkimų vienmandatėje rinkimų apygardoje:

1) išrinktu laikomas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant ir dalyvaujant ne mažiau kaip pusei visų rinkėjų gavo daugiau kaip pusę visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų;

2) jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip pusė visų rinkėjų, išrinktu laikomas kandidatas, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip 1/3 visų rinkėjų balsų;

3) jeigu pirmą kartą balsuojant nė vienas kandidatas nesurenka šios dalies 1 arba 2 punkte nustatyto balsų skaičiaus, po dviejų savaitių rengiamas pakartotinis balsavimas dėl dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų. Išrinktu laikomas kandidatas, surinkęs daugiau balsų, neatsižvelgiant į rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių. Jeigu abu kandidatai yra gavę vienodą balsų skaičių, Respublikos Prezidentu tampa tas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su pirmojo balsavimo rezultatais;

4) jeigu rinkimuose dalyvauja ne daugiau kaip du kandidatai ir nė vienas nesurenka reikiamo balsų skaičiaus, rengiami pakartotiniai Respublikos Prezidento rinkimai.

4. Mero rinkimų vienmandatėje rinkimų apygardoje:

1) išrinktu laikomas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant gavo daugiau kaip pusę rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų, jeigu rinkimuose dalyvavo ne mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų;

2) jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų, išrinktu laikomas kandidatas, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip 1/5 visų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų balsų;

3) jeigu pirmą kartą balsuojant mero rinkimuose nė vienas kandidatas nesurenka reikiamos balsų daugumos, ne vėliau kaip po dviejų savaitių nuo balsavimo dienos šio kodekso nustatyta tvarka rengiamas pakartotinis balsavimas dėl dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų balsuojant pirmą kartą. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su pirmojo balsavimo rezultatais;

4) per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas, surinkęs daugiau balsų neatsižvelgiant į rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių. Jeigu abu kandidatai yra gavę vienodą balsų skaičių, išrinktu laikomas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų;

5) jeigu rinkimuose dalyvauja ne daugiau kaip du kandidatai ir nė vienas nesurenka reikiamo balsų skaičiaus, rengiami pakartotiniai mero rinkimai.

168 straipsnis. Balsavimo rezultatų nustatymas daugiamandatėse rinkimų apygardose

1. Balsavimo rezultatus nustato apygardos, savivaldybės rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija, kai pasirašomas apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos arba Vyriausiosios rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolas.

2. Seimo rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje:

1) rinkimai laikomi įvykusiais, jeigu juose dalyvavo daugiau kaip 1/4 visų rinkėjų;

2) kandidatų sąrašas gali gauti mandatų, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, o jungtinis (ar jam prilygintas) kandidatų sąrašas – jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 7 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

3. Rinkimų į Europos Parlamentą daugiamandatėje rinkimų apygardoje:

- 1) rinkimai laikomi įvykusiais, nepaisant juose dalyvavusių rinkėjų skaičiaus;
- 2) kandidatų sąrašas gali gauti mandatų, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, o jungtinis (ar jam prilygintas) kandidatų sąrašas – jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 7 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

4. Savivaldybių tarybų rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje:

- 1) rinkimai laikomi įvykusiais, nepaisant juose dalyvavusių rinkėjų skaičiaus;
- 2) kandidatų sąrašas gali gauti mandatų, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 4 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, o jungtinis (ar jam prilygintas) kandidatų sąrašas – jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 6 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

169 straipsnis. Mandatų paskirstymas daugiamandatėje rinkimų apygardoje

1. Mandatai paskirstomi kandidatų sąrašams, įveikusiems rinkimų barjerą, nustatytą šio kodekso 168 straipsnyje, ir bendrai gavusiems ne mažiau kaip 60 procentų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų.

2. Jeigu už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra paduota mažiau kaip 60 procentų rinkėjų balsų, teisę dalyvauti skirstant mandatus įgyja tas iki šiol skirstant mandatus nedalyvavęs sąrašas (arba sąrašai, jeigu už juos paduotas vienodas rinkėjų balsų skaičius), už kurį yra paduota daugiausia rinkėjų balsų. Tokiu pat būdu kandidatų sąrašų, turinčių teisę dalyvauti skirstant mandatus, skaičius didinamas iki tokio skaičiaus, kad už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, būtų paduota ne mažiau kaip 60 procentų rinkėjų balsų.

3. Mandatai kandidatų sąrašams paskirstomi pagal tai, kiek balsų yra gavęs kiekvienas iš jų taikant kvotų ir liekanų metodą.

170 straipsnis. Kvotų ir liekanų metodas

1. Rinkimų kvota yra rinkėjų balsų skaičius, reikalingas vienam mandatui daugiamandatėje rinkimų apygardoje gauti. Rinkimų kvota nustatoma taip: rinkėjų balsų, kuriuos gavo kandidatų sąrašai, dalyvaujantys skirstant mandatus, suma dalijama iš rinkimų apygardoje renkamo mandatų skaičiaus. Jeigu padalijus gaunama liekana, dalmuo (rinkimų kvota) didinamas iki artimiausio sveikojo skaičiaus.

2. Kandidatų sąrašui tenkantis mandatų skaičius nustatomas to kandidatų sąrašo gautą rinkėjų balsų skaičių dalijant iš rinkimų kvotos.

3. Jeigu dalijant gaunama liekana, ji naudojama likusiems mandatams paskirstyti pagal liekanas.

4. Pagal rinkimų kvotas nepaskirstyti mandatai skirstomi po vieną kandidatų sąrašams, gavusiems mandatų, pradedant nuo didžiausios liekanos, iki paskirstomi visi likę mandatai.

5. Jeigu keliems kandidatų sąrašams tenkančios liekanos yra lygios, pirmiausia įrašomas sąrašas, kurio rinkimų numeris mažesnis. Nepadalyti dalijant kvotų metodu mandatai po vieną dalijami kandidatų sąrašams pagal eilę, pradedant tuo kandidatų sąrašu, kuris įrašytas pirmasis.

6. Jeigu kuriam nors kandidatų sąrašui tenka didesnis mandatų skaičius, negu sąraše yra kandidatų, šie mandatai toliau dalijami liekanų metodu kitiems sąrašams.

7. Mandatai kandidatams skirstomi pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą galutinę kandidatų eilę sąraše.

171 straipsnis. Kandidatų rinkimų reitingo skaičiavimas ir galutinės kandidatų eilės sąrašuose nustatymas

1. Kandidatų rinkimų reitingą skaičiuoja ir galutinę kandidatų eilę sąrašuose pagal paduotus pirmumo balsus nustato Vyriausioji rinkimų komisija (Seimo rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą) ir savivaldybės rinkimų komisijos (savivaldybių tarybų rinkimuose).

2. Pirmiausia skaičiuojama, kiek kiekvienas kandidatas gavo pirmumo balsų. Kai kandidato pirmumo balsų suma yra didesnė už daugiamandatėje rinkimų apygardoje renkamų mandatų skaičių ar jam lygi, kandidato rinkimų reitingas yra lygus šiai sumai. Kai kandidato pirmumo balsų suma yra mažesnė, laikoma, kad kandidato rinkimų reitingas lygus nuliui.

3. Galutinė kandidatų eilė kiekviename sąraše nustatoma pagal kiekvieno kandidato rinkimų reitingą. Pirmesnis eilėje įrašomas kandidatas, kurio didesnis rinkimų reitingas. Jeigu kandidatų rinkimų reitingai lygūs, pirmesnis įrašomas tas kandidatas, kurio rinkimų numeris mažesnis. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje nustatant galutinę kandidatų eilę kandidatų sąraše praleidžiami tie kandidatai, kurie buvo išrinkti vienmandatėse rinkimų apygardose.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl galutinės kandidatų eilės sąraše nustatymo oficialiai skelbiamas Teisės aktų registre.

XVI SKYRIUS

NESUDERINAMOS PAREIGOS. ĮGALIOJIMŲ NUTRŪKIMAS. LAISVOS VIETOS UŽĖMIMAS

172 straipsnis. Pareigų nesuderinamumas su kitomis pareigomis

1. Respublikos Prezidento, Seimo nario, Europos Parlamento nario, savivaldybės tarybos nario ir mero pareigos yra nesuderinamos su tikrąją karo tarnybą atliekančių karių pareigomis (išskyrus atvejį, kai kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarties galiojimas laikomas sustabdytu).

2. Seimo nario pareigos, išskyrus jo pareigas Seime, nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ir organizacijose, taip pat su darbu verslo, komercijos ir kitose privačiose įstaigose ar įmonėse. Seimo narys gali būti skiriamas Ministru Pirmininku ar ministru.

3. Respublikos Prezidento pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ir organizacijose, taip pat su darbu verslo, komercijos ir kitose privačiose įstaigose ar įmonėse.

4. Europos Parlamento nario pareigų nesuderinamumą su kitomis pareigomis nustato Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikoje išrinktų Europos Parlamento narių statuso ir darbo sąlygų įstatymas.

5. Savivaldybės tarybos nario, mero pareigos nesuderinamos su šiomis pareigomis:

- 1) Respublikos Prezidento;
- 2) Seimo nario;
- 3) Europos Parlamento nario;
- 4) Vyriausybės nario;
- 5) Vyriausybės įstaigos ar įstaigos prie ministerijos vadovo, kurio veikla susijusi su savivaldybių veiklos priežiūra ir kontrole;
- 6) Vyriausybės atstovo;
- 7) valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojo;
- 8) regiono plėtros tarybos, kurios viena iš dalyvių yra ši savivaldybė, administracijos direktoriaus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2189](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20812

6. Savivaldybės tarybos nario pareigos taip pat nesuderinamos su tos savivaldybės, kurios tarybos narys asmuo yra:

- 1) mero pareigomis;
- 2) mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigomis;
- 3) savivaldybės kontrolieriaus ar savivaldybės kontrolieriaus tarnybos valstybės tarnautojo pareigomis;
- 4) savivaldybės administracijos direktoriaus ir jo pavaduotojo pareigomis;

5) savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo ir darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, pareigomis;

6) savivaldybės tarybos sekretoriato karjeros valstybės tarnautojo ar darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, pareigomis;

7) biudžetinės įstaigos, kurios savininkė ar viena iš savininkų yra savivaldybė, vadovo pareigomis arba laikinai einančio vadovo pareigas darbuotojo, kai šios funkcijos trunka ilgiau kaip 3 mėnesius, pareigomis;

8) viešosios įstaigos, kurios savininkė ar viena iš dalininkų yra savivaldybė, vadovo pareigomis arba laikinai atliekančio vadovo funkcijas darbuotojo, kai šios funkcijos trunka ilgiau kaip 3 mėnesius, pareigomis;

9) viešosios įstaigos, kurios savininkė ar viena iš dalininkų yra savivaldybė, kolegialaus valdymo ar kito organo nario pareigomis;

10) savivaldybės įmonės vadovo arba laikinai atliekančio vadovo funkcijas darbuotojo, kai šios funkcijos trunka ilgiau kaip 3 mėnesius, pareigomis;

11) savivaldybės įmonės kolegialaus valdymo ar kito organo nario pareigomis;

12) savivaldybės valdomos akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės vadovo arba laikinai atliekančio vadovo funkcijas darbuotojo, kai šios funkcijos trunka ilgiau kaip 3 mėnesius, pareigomis;

13) savivaldybės valdomos akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės kolegialaus valdymo ar kito organo nario pareigomis.

7. Mero pareigos nesuderinamos su šio straipsnio 6 dalies 2–13 punktuose nurodytomis pareigomis.

8. Asmuo, išrinktas Europos Parlamento nariu ar savivaldybės tarybos nariu ir einantis pareigas, nesuderinamas su šiais mandatais, turi dėl to apsispręsti ir atsisakyti arba pareigų, arba mandato šio kodekso nustatyta tvarka ir terminais.

9. Asmuo, kuris yra išrinktas Respublikos Prezidentu, Seimo nariu, savivaldybės tarybos nariu, meru arba kuriam pripažįstamas mandatas į atsiradusią laisvą vietą, priesaikos davimo dieną negali eiti pareigų, nurodytų šio straipsnio 1–7 dalyse.

10. Asmuo, kuris yra išrinktas Europos Parlamento nariu arba kuriam pripažįstamas mandatas į atsilaisvinusią vietą, pradžios eiti šias pareigas dieną negali eiti pareigų, nesuderinamų su Europos Parlamento nario pareigomis.

173 straipsnis. Europos Parlamento nario mandato nesuderinamumo su kitomis pareigomis išsprendimo procedūros

1. Asmuo, kuris yra išrinktas į Europos Parlamentą arba juo tapo užimdamas laisvą Europos Parlamento nario vietą ir apsisprendžia atsisakyti Europos Parlamento nario mandato, privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki išrinkto Europos Parlamento pirmojo posėdžio arba ne vėliau kaip per 15 dienų nuo dienos, kurią Vyriausioji rinkimų komisija yra priėmusi sprendimą dėl jo mandato pripažinimo, asmeniškai pateikti prašymą Vyriausiajai rinkimų komisijai. Jeigu išrinktas į Europos Parlamentą asmuo atsisako su Europos Parlamento nario pareigomis nesuderinamų pareigų, apie tai privalo raštu informuoti Vyriausiąją rinkimų komisiją ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki išrinkto Europos Parlamento pirmojo posėdžio.

2. Jeigu išrinktas į Europos Parlamentą asmuo, einantis nesuderinamas pareigas, per nustatytą terminą neatsisako mandato arba pareigų, Vyriausioji rinkimų komisija per 5 darbo dienas, kai sužino apie Europos Parlamento nario mandato ir einamų pareigų nesuderinamumą, motyvuotu sprendimu privalo pripažinti šį asmenį netekusiu Europos Parlamento nario mandato.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl Europos Parlamento nario mandato netekimo oficialiai skelbiamas Teisės aktų registre.

174 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario, mero mandato nesuderinamumo su kitomis pareigomis išsprendimo procedūra

1. Išrinktas savivaldybės tarybos narys, apsisprendęs atsisakyti savivaldybės tarybos nario mandato, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos paduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai asmeniškai arba išsiunčia jai notarine tvarka patvirtintą ar kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytą pareiškimą dėl išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo. Gavusi šį pareiškimą, Vyriausioji rinkimų komisija mandatų komisijos teisėmis ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos priima sprendimą dėl išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato netekimo ir mandato naujam savivaldybės tarybos nariui pripažinimo ir šį sprendimą paskelbia Teisės aktų registre. Į kandidatų sąrašą įrašyti kandidatai į atsiradusią laisvą savivaldybės tarybos nario vietą, apsisprendę atsisakyti išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato, taip pat turi paduoti Vyriausiajai rinkimų komisijai pareiškimus dėl savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos. Jeigu išrinktas savivaldybės tarybos narys ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos nustatyta tvarka nepraneša Vyriausiajai rinkimų komisijai, kad jis atsisako pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis, Vyriausioji rinkimų komisija mandatų komisijos teisėmis ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos priima sprendimą dėl šio savivaldybės tarybos nario mandato netekimo ir šį sprendimą paskelbia Teisės aktų registre.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostata dėl išrinkto savivaldybės tarybos nario pareigos apsispręsti dėl pareigų, nesuderinamų su tarybos nario mandatu, ir atsisakyti arba jų, arba išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos netaikoma asmenims, kurių einamų pareigų įgaliojimai nutrūksta pasibaigus savivaldybės tarybos ir mero įgaliojimams: savivaldybės administracijos direktoriui, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui, savivaldybės mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui ir savivaldybės tarybos sekretoriui.

3. Asmuo, kurio savivaldybės tarybos nario mandatas pripažįstamas po pirmojo savivaldybės tarybos posėdžio arba kuris išrenkamas pirmalaikiuose mero rinkimuose, bet kuris eina nesuderinamas pareigas, šių pareigų privalo atsisakyti iki priesaikos davimo dienos. Jeigu asmuo nesuderinamų pareigų iki priesaikos davimo dienos neatsisako, Vyriausioji rinkimų komisija, kai sužino apie mandato ir einamų pareigų nesuderinamumą, priima motyvuotą sprendimą pripažinti asmenį netekusiu savivaldybės tarybos nario ar mero mandato ir šį sprendimą paskelbia Teisės aktų registre.

4. Savivaldybės tarybos narys, meras netenka mandato Vyriausiosios rinkimų komisijos motyvuotu sprendimu, skelbiamu Teisės aktų registre, jeigu jis dėl nepateisinamų priežasčių neprisiečia per 3 mėnesius nuo savivaldybės tarybos nario ar mero mandato pripažinimo.

175 straipsnis. Skundai dėl mandato netekimo

Skundai dėl Europos Parlamento ar savivaldybės tarybos nario, mero mandato netekimo šio kodekso nustatytais pagrindais paduodami Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui per 10 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre dienos ir turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 3 dienas nuo jų gavimo dienos. Teismo sprendimai šiais klausimais įsigalioja nuo jų paskelbimo dienos.

176 straipsnis. Įgaliojimų nutrūkimo nesuėjus terminui pagrindai

1. Šio kodekso nustatytais atvejais dėl Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero, Europos Parlamento nario įgaliojimų nutrūkimo nesuėjus terminui Vyriausioji rinkimų komisija priima motyvuotą sprendimą ne vėliau kaip per 15 dienų (išskyrus mirties atvejį) po to, kai tam atsiranda pagrindas, ir šį sprendimą paskelbia Teisės aktų registre.

2. Seimo nario įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai:

1) jis atsistatydina pagal pareiškimą atsistatydinti. Toks pareiškimas turi būti įteiktas asmeniškai arba pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba patvirtintas notarine tvarka ir pateiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai;

2) teismas pripažįsta jį neveiksniu, – pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą;

- 3) jis miršta, – nuo jo mirties dienos;
  - 4) Seimas panaikina jo mandatą apkaltos proceso tvarka, – pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;
  - 5) Seimo narys pradeda dirbti arba neatsisako darbo, nesuderinamo su Seimo nario pareigomis, – pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;
  - 6) Seimo narys netenka Lietuvos Respublikos pilietybės, – pagal įsigaliojusį teisės aktą dėl pilietybės netekimo;
  - 7) susirenka į pirmąjį posėdį pirmalaikiuose rinkimuose išrinktasis Seimas;
  - 8) rinkimai pripažįstami negaliojančiais arba šiurkščiai pažeidžiamas šis kodeksas.
3. Respublikos Prezidento įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai:
- 1) jis atsistatydina, – pagal įsigaliojusį Respublikos Prezidento dekretą;
  - 2) jis miršta, – nuo jo mirties dienos;
  - 3) Seimas jį pašalina iš pareigų apkaltos proceso tvarka, – pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;
  - 4) įsigalioja Seimo nutarimas, kuris priimamas 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo išvadą, ir kuriuo konstatuojama, kad Respublikos Prezidento sveikatos būklė neleidžia jam eiti pareigų;
  - 5) įvyksta pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai.
4. Savivaldybės tarybos nario, mero įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai:
- 1) jis atsistatydina, – pagal savivaldybės tarybos nario, mero pareiškimą atsistatydinti. Šis pareiškimas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba patvirtintas notarine tvarka, arba pasirašytas mero, o jeigu tarybos narį iškėlė politinė organizacija, – ir politinės organizacijos (jos skyriaus) vadovo, arba savivaldybės tarybos nario, mero asmeniškai įteiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai;
  - 2) jis atsistatydina iki pradeda eiti pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario, mero pareigomis;
  - 3) jis be pateisinamos priežasties praleidžia iš eilės 3 savivaldybės tarybos posėdžius, – pagal savivaldybės tarybos Etikos komisijos teikimu priimtą Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą;
  - 4) jam įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis, – pagal įsiteisėjusį teismo nuosprendį;
  - 5) jis išvyksta nuolat gyventi už savivaldybės, kurios tarybos nariu, meru yra išrinktas, teritorijos ribų, – pagal mero pranešimą ir (ar) Gyventojų registro duomenis;
  - 6) teismas priima sprendimą dėl savivaldybės tarybos nario ne Lietuvos Respublikos piliečio išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, – pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą;

7) jis pradeda eiti pareigas arba neatsisako einamų pareigų, nesuderinamų su tarybos nario, mero pareigomis;

8) jis miršta, – nuo jo mirties dienos;

9) teismas pripažįsta jį neveiksniu, – pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą;

10) savivaldybės teritorijoje Seimo sprendimu įvedamas tiesioginis valdymas, išskyrus Tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo nustatytus atvejus;

11) savivaldybės taryba priima sprendimą dėl savivaldybės tarybos nario, mero įgaliojimų netekimo Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka;

12) meras netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;

13) jis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažįstamas padariusiu šiurkštų šio kodekso pažeidimą tos politinės kampanijos, kurios metu įgytas savivaldybės tarybos nario, mero mandatas, laikotarpiu.

5. Europos Parlamento nario įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai:

1) jis atsistatydina, – pagal pareiškimą atsistatydinti. Toks pareiškimas turi būti įteiktas asmeniškai arba pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba patvirtintas notarine tvarka ir pateiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai;

2) jis miršta, – nuo jo mirties dienos;

3) Europos Parlamentas panaikina Europos Parlamento nario mandatą Europos Parlamento reglamento nustatyta tvarka, – pagal įsigaliojusį Europos Parlamento sprendimą;

4) jis pradeda eiti pareigas, nesuderinamas su Europos Parlamento nario pareigomis, ir šių pareigų neatsisako, – pagal įsigaliojusį Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą;

5) teismas pripažįsta jį neveiksniu, – pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą;

6) jis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažįstamas padariusiu šiurkštų šio kodekso pažeidimą tos politinės kampanijos, kurios metu įgytas Europos Parlamento nario mandatas, laikotarpiu.

6. Jeigu nustačius galutinius rinkimų rezultatus paaiškėja, kad asmuo, išrinktas Seimo nariu, Respublikos Prezidentu, savivaldybės tarybos nariu, meru, Europos Parlamento nariu, yra pažeidęs draudimą papirkti rinkėjus ar politinių kampanijų finansavimo tvarką arba kandidato anketoje pateikęs žinomai neteisingą (tikrovės neatitinkančią) informaciją (įskaitant atvejus, kai paaiškėja, kad jis yra priesaika ar pasižadėjimu susijęs su užsienio valstybe ar turi kitos valstybės pilietybę, yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis arba įsiteisėjusiu Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teismo nuosprendžiu po 1990 m. kovo 11 d. yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo arba jis anksčiau buvo pašalintas iš Respublikos Prezidento pareigų ar neteko Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero ar Europos Parlamento nario mandato (įgaliojimų) už priesaikos sulaužymą, šiurkštų Konstitucijos

pažeidimą ar nusikaltimo padarymą arba už šiurkštų šio kodekso pažeidimą (atitinkamai pažeidė šio kodekso 76 straipsnio 1 dalies 8, 11, 12 arba 13 punkte nurodytus reikalavimus)), Vyriausioji rinkimų komisija per 5 darbo dienas:

1) priima sprendimą dėl tokio savivaldybės tarybos nario, mero, Europos Parlamento nario pripažinimo padariusiu šiurkštų šio kodekso pažeidimą ir netekusiu mandato ir apie tai paskelbia savo interneto svetainėje bei Teisės aktų registre;

2) priima sprendimą dėl pagrindo pripažinti tokį Seimo narį ar Respublikos Prezidentą padariusiu šiurkštų šio kodekso pažeidimą buvimo ir visą informaciją dėl Seimo nario ar Respublikos Prezidento padaryto šiurkštaus šio kodekso pažeidimo perduoda Seimui ir Respublikos Prezidentui, kad būtų sprendžiamas įgaliojimų nutūkimo šiurkščiai pažeidus šį kodeksą arba apkaltos taikymo klausimas.

177 straipsnis. Vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinkto Seimo nario ar mero įgaliojimų nutūkimo pasekmės

Nutūkus vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinkto Seimo nario ar mero įgaliojimams rengiami pirmalaikiai rinkimai atitinkamoje vienmandatėje rinkimų apygardoje, išskyrus šio kodekso 13 straipsnio 2 ir 5 dalyse nustatytas išimtis.

178 straipsnis. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje išrinkto asmens įgaliojimų nutūkimo pasekmės

1. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje išrinkto asmens įgaliojimams nutūkus nesuėjus terminui, atsiradusią laisvą vietą užima kandidatų sąrašo, pagal kurį buvo išrinktas buvęs Seimo, Europos Parlamento ar savivaldybės tarybos narys (toliau – kandidatų sąrašas po rinkimų), pirmasis mandato negavęs kandidatas.

2. Kandidatų sąrašo po rinkimų esantis kandidatas į atsiradusią laisvą vietą, apsisprendęs atsisakyti mandato, ne vėliau kaip per 7 dienas Vyriausiajai rinkimų komisijai turi asmeniškai pateikti prašymą atsisakyti mandato arba šį prašymą pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba išsiųsti, patvirtinęs notarine tvarka.

3. Jeigu kandidatų sąrašo po rinkimų mandatų negavusių kandidatų nėra, mandatas perduodamas kitam sąrašui pagal kandidatų sąrašų eilę, sudarytą po rinkimų mandatams paskirstyti liekanų metodu, tai yra tam sąrašui, kuris yra pirmasis po sąrašo, kuris paskutinis gavo mandatą pagal šią eilę. Tokiu atveju laisvą vietą užima to sąrašo pirmasis mandato negavęs kandidatas.

4. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl laisvos vietos užėmimo privalo priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jos atsiradimo dienos.

5. Išnykus aplinkybėms, kurios buvo pagrindas pripažinti savivaldybės tarybos nario įgaliojimus nutrūkusiais nesusėjus terminui šio kodekso 176 straipsnio 4 dalies 2, 4 ir 5 punktuose nustatytais pagrindais, laikotarpiu tarp rinkimų šis asmuo turi pirmumo teisę užimti atsirandančią laisvą savivaldybės tarybos nario vietą kandidatų sąraše po rinkimų. Šiuo atveju asmuo per 15 dienų nuo šių aplinkybių išnykimo turi pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai notarine tvarka patvirtintą arba kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytą prašymą pripažinti vietą savivaldybės tarybos nario mandato negavusių kandidatų sąraše po rinkimų.

6. Pripažinti tokio asmens vietą savivaldybės tarybos nario mandato negavusių kandidatų sąraše po rinkimų leidžiama tik vieną kartą.

XVII SKYRIUS

GALUTINIŲ RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS

179 straipsnis. Galutinių rinkimų rezultatų nustatymas ir paskelbimas

1. Galutiniai rinkimų rezultatai – išrinktų kandidatų, taip pat galutinės kandidatų eilės kandidatų sąrašuose daugiamandatėje rinkimų apygardoje nustatymas pagal balsavimo rezultatus.

2. Galutinius rinkimų rezultatus rinkimų apygardose pagal balsavimo rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus, nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl galutinių rinkimų rezultatų rinkimų apygardoje nustatymo ne vėliau kaip per 7 dienas nuo rinkimų dienos arba pakartotinio balsavimo dienos oficialiai skelbiamas Teisės aktų registre.

4. Jeigu Seimo rinkimuose yra rengiamas pakartotinis balsavimas vienmandatėse rinkimų apygardose, sprendimas dėl galutinių rinkimų rezultatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje nustatymo skelbiamas kartu su sprendimu dėl galutinių rinkimų rezultatų vienmandatėse rinkimų apygardose, kuriose vyko pakartotinis balsavimas, nustatymo.

5. Jeigu mero rinkimuose yra rengiamas pakartotinis balsavimas, sprendimas dėl tos savivaldybės tarybos galutinių rinkimų rezultatų nustatymo skelbiamas kartu su sprendimu dėl galutinių mero rinkimų rezultatų nustatymo.

6. Rinkimų į Europos Parlamentą galutinius rezultatus Europos Sąjungos institucijoms praneša Vyriausioji rinkimų komisija.

180 straipsnis. Pažymėjimų įteikimas išrinktiems asmenims

1. Seimo nario pažymėjimus, Respublikos Prezidento pažymėjimą, Europos Parlamento nario pažymėjimus Vyriausioji rinkimų komisija įteikia per 5 darbo dienas po savo sprendimo dėl galutinių rinkimų rezultatų nustatymo oficialaus paskelbimo dienos.

2. Savivaldybės tarybos nario, mero pažymėjimus įteikia savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas per pirmąjį savivaldybės tarybos posėdį.

XVIII SKYRIUS

RINKIMŲ REZULTATŲ PRIPAŽINIMAS NEGALIOJANČIAIS

181 straipsnis. Rinkimų rezultatų pripažinimas negaliojančiais

1. Vyriausioji rinkimų komisija pripažįsta rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad:

1) šio kodekso 193 straipsnyje nurodyti šiurkštūs pažeidimai turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams;

2) rinkimų dokumentų klastojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams;

3) pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti rinkimų rezultatų;

4) pirmą kartą balsuojant vienmandatėje rinkimų apygardoje dalyvaujant tik dviem kandidatams išrinktas pirmą vietą užėmęs kandidatas ir pakartotiniame balsavime vienmandatėje rinkimų apygardoje dalyvavęs ir daugiausia balsų gavęs kandidatas miršta arba yra apribota jo pasyvioji rinkimų teisė.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

2. Laikoma, kad rinkimų rezultatų nustatyti negalima arba rinkimų rezultatams padaryta esminė įtaka, jeigu:

1) vienmandatėje rinkimų apygardoje negalima nustatyti išrinkto kandidato arba kandidatų, dalyvaujančių pakartotiniame balsavime;

2) daugiamentatėje rinkimų apygardoje negalima nustatyti kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.

XIX SKYRIUS

RINKIMŲ GINČAI

PIRMASIS SKIRSNIS**RINKIMŲ GINČAI DĖL RINKIMŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO****182 straipsnis. Rinkimų ginčai**

1. Rinkimų ginčai – asmenų skundų, prašymų, pranešimų (toliau kartu – skundai) dėl šio kodekso pažeidimų nagrinėjimas. Skundų nagrinėjimo rinkimų komisijose tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimų ginčus nagrinėja šio kodekso 19 straipsnyje nurodytos rinkimų komisijos pagal kompetenciją ir veiklos teritoriją:

1) Vyriausioji rinkimų komisija nagrinėja:

a) visus rinkimų ginčus ne rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, taip pat rinkimų ginčus rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, kurie nepatenka į apygardos, savivaldybės ar apylinkės rinkimų komisijos kompetenciją;

b) rinkimų ginčus, kurie rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu apima dvi ar daugiau rinkimų apygardų, kai reikia užtikrinti vienodą jų išnagrinėjimą;

2) apygardos, savivaldybės rinkimų komisija nagrinėja:

a) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu rinkimų ginčus dėl šio kodekso pažeidimų, kurie buvo padaryti šios apygardos teritorijoje ir nepatenka į apylinkės rinkimų komisijos kompetenciją;

b) rinkimų ginčus, kurie rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu apima dvi ar daugiau rinkimų apylinkių, kai reikia užtikrinti vienodą jų išnagrinėjimą;

3) apylinkės rinkimų komisija nagrinėja:

a) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu ginčus dėl rinkėjo įrašymo į apylinkės rinkėjų sąrašą ar jame nustatytų klaidų;

b) rinkimų ginčus dėl rinkimų apylinkės balsavimo patalpų;

c) rinkimų ginčus dėl balsavimo tvarkos rinkimų apylinkėje.

3. Šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytais atvejais rinkimų komisijų sprendimai gali būti skundžiami teismui.

183 straipsnis. Teisė paduoti skundą

1. Asmuo ar jo atstovas dėl šiame kodekse nurodytų teisių ir (ar) teisėtų interesų pažeidimo turi teisę paduoti skundą, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kai sužino apie galimą pažeidimą. Skundai dėl rinkimų politinių kampanijų finansavimo, rinkėjų papirkimo ir dėl kitų pažeidimų, susijusių su rinkimais, gali būti pateikti ne vėliau kaip per dvejus metus, o skundai dėl politinės reklamos – ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo galimų pažeidimų atsiradimo dienos.

2. Skunde turi būti nurodytas asmens arba jo atstovo vardas, pavardė, pavadinimas, duomenys ryšiams palaikyti, šio kodekso pažeidimai. Skundas turi būti pasirašytas. Anoniminiai skundai gali būti nenagrinėjami.

3. Skundas gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

1) jis pateiktas pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems terminams;
2) skunde nurodytų aplinkybių nagrinėjimas nepriklauso rinkimų komisijos kompetencijai;
3) pareiškėjas nepateikia duomenų, be kurių nėra galimybės pradėti skundo nagrinėjimo, taip pat jeigu skundo tekstas neįskaitomas;

4) skundas tuo pačiu klausimu jau buvo išnagrinėtas, o naujų aplinkybių ar faktų nenurodoma;

5) skunde nurodytas pažeidimas nagrinėjamas teisme arba dėl skundo dalyko yra priimtas procesinis sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą.

4. Apie atsisakymą nagrinėti skundą rinkimų komisija informuoja skundą pateikusį asmenį per 14 dienų nuo skundo gavimo dienos.

5. Jeigu skunde nurodyta informacija leidžia pagrįstai manyti, kad yra rengiama, daroma ar padaryta nusikalstama veika, administracinis nusižengimas arba kitas teisės pažeidimas, rinkimų komisija persiunčia gautą informaciją apie galimus pažeidimus tokią informaciją tirti įgaliotai institucijai.

184 straipsnis. Skundų nagrinėjimas rinkimų komisijose

1. Asmens skundą išnagrinėja ta rinkimų komisija, kurios kompetencijai priklauso spręsti skundą dėl nurodyto pažeidimo. Jeigu skundas paduotas rinkimų komisijai, kuriai pagal kompetenciją ir veiklos teritoriją nepriklauso spręsti dėl skunde nurodyto pažeidimo, šį skundą gavusi rinkimų komisija ne vėliau kaip per 2 dienas elektroninių ryšių priemonėmis jį perduoda kompetentingai rinkimų komisijai. Jeigu skundas tuo pačiu metu yra paduotas kelioms rinkimų komisijoms, aukštesnė rinkimų komisija išsprendžia jo nagrinėjimo klausimą ir apie tai informuoja kitas rinkimų komisijas.

2. Išnagrinėjusi skundą, rinkimų komisija priima sprendimą. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas gali būti skundžiamas apygardos, savivaldybės rinkimų komisijai, o apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos – Vyriausiajai rinkimų komisijai. Aukštesnė rinkimų komisija, išnagrinėjusi skundą dėl žemesnės rinkimų komisijos priimto sprendimo, turi teisę tokį sprendimą patvirtinti, panaikinti, pakeisti arba grąžinti nagrinėti iš naujo žemesnei rinkimų komisijai.

3. Apie priimtą sprendimą informuojami suinteresuoti asmenys – skundą pateikęs asmuo, asmuo, dėl kurio yra priimtas sprendimas, ar jų teisėti atstovai.

185 straipsnis. Skundų nagrinėjimo terminai Vyriausiojoje rinkimų komisijoje

1. Vyriausioji rinkimų komisija gautą skundą privalo išnagrinėti per 30 dienų nuo jo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai šiame kodekse nustatyta kitaip.

2. Sutrumpinti skundų nagrinėjimo terminai yra:

1) skundo dėl rinkėjo įrašymo į rinkėjų sąrašą – per 2 dienas, bet ne vėliau kaip rinkimų dieną;

2) skundo dėl rinkimų biuletenių, atsakomosios nuomonės – per 3 dienas, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos;

3) skundo dėl rinkimų politinės kampanijos dalyvio, kandidato ar kandidatų sąrašo registravimo arba informacijos apie juos paskelbimo – per 5 dienas.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

3. Prailginti skundų nagrinėjimo terminai taikomi dėl rinkimų politinės kampanijos finansavimo, politinės reklamos, rinkėjų papirkimo. Tokie skundai išnagrinėjami per 3 mėnesius.

4. Vyriausioji rinkimų komisija gali pratęsti skundų nagrinėjimo terminus, nurodytus šio straipsnio 1 ir 3 dalyse, tokiam pat terminui, bet ne ilgiau kaip 9 mėnesiams.

5. Apie priimtą sprendimą skundą pateikęs asmuo informuojamas ne vėliau kaip per 5 dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, o apie priimtą sprendimą šio straipsnio 2 dalyje nurodytą skundą pateikęs asmuo informuojamas per 2 dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytų skundų, taip pat dėl rinkimų politinės kampanijos dalyvio statuso praradimo, rinkėjų parašų rinkimo reikalavimų pažeidimo arba šios komisijos neveikimas per 3 dienas nuo jos sprendimo įsigaliojimo dienos arba nuo tos dienos, kai sprendimas turėjo būti priimtas, gali būti skundžiami Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Šis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 3 dienas. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl kitų šiame skirsnyje nurodytų sprendimų skundžiami Regionų administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

186 straipsnis. Skundų nagrinėjimo terminai apygardos, savivaldybės rinkimų komisijoje

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija gautą skundą privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per 14 dienų.

2. Skundams dėl rinkėjo įrašymo į apygardos rinkėjų sąrašą ar jame nustatytų klaidų taikomas sutrumpintas šio kodekso 185 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas terminas.

3. Skundų nagrinėjimo terminas gali būti pratęsiamas tokiam pat terminui, bet ne ilgiau kaip iki patvirtinant galutinius rinkimų rezultatus.

187 straipsnis. Skundų nagrinėjimo terminai apylinkės rinkimų komisijoje

1. Apylinkės rinkimų komisija gautą skundą privalo išnagrinėti per 7 dienas.

2. Skundams dėl rinkėjo įrašymo į apylinkės rinkėjų sąrašą ar jame nustatytų klaidų taikomas sutrumpintas šio kodekso 185 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas terminas.

3. Skundų nagrinėjimo terminas gali būti pratęsiamas tokiam pat terminui, bet ne ilgiau kaip iki balsavimo pabaigos.

ANTRASIS SKIRSNIS

RINKIMŲ GINČAI DĖL BALSŲ SKAIČIAVIMO REZULTATŲ, RINKIMŲ REZULTATŲ IR ĮGALIOJIMŲ

188 straipsnis. Rinkimų ginčai dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų

1. Rinkimų ginčus dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų sprendžia rinkimų komisijos šiame straipsnyje nustatyta tvarka pagal suinteresuotų asmenų skundus.

2. Skundas dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų – motyvuotas rašytinis kreipimasis į rinkimų komisiją, surašiusią balsų skaičiavimo protokolą.

3. Skundą dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų gali paduoti rinkimų stebėtojas, atstovas rinkimams, kandidatas, politinė organizacija, iškėlę kandidatą ar kandidatų sąrašą rinkimuose, dėl kurių balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų yra skundžiama.

4. Skunde dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų turi būti nurodyta rinkimų komisija, kuriai yra teikiamas skundas, asmeniui žinomos aplinkybės, susijusios su šiame kodekse nustatytos balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos pažeidimu, ir asmens prašymas. Skunde asmuo taip pat turi nurodyti savo vardą, pavardę (pavadinimą), gyvenamosios vietos (buveinės) adresą ir duomenis ryšiams palaikyti. Skundas turi būti pasirašytas.

189 straipsnis. Skundai dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų, jų padavimo terminai

1. Skundus dėl rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo ar balsų skaičiavimo rezultatų nagrinėja apygardos, savivaldybės rinkimų komisija.

2. Skundus dėl apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolo surašymo, balsų skaičiavimo rezultatų ir balsų perskaičiavimo nagrinėja Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Skundas dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų paduodamas per 24 valandas nuo rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolo surašymo ar atitinkamo rinkimų komisijos veiksmo atlikimo dienos. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jų gavimo dienos. Vyriausioji rinkimų komisija visus skundus dėl balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatų išnagrinėja iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos.

4. Savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose ar rinkimuose į Europos Parlamentą Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl balsų skaičiavimo rezultatų, balsų skaičiavimo protokolo surašymo ar rezultatų nustatymo per 5 dienas nuo sprendimo įsigaliojimo dienos arba šios komisijos neveikimas per 5 dienas nuo tos dienos, kai šiame kodekse nustatytais terminais sprendimas turėjo būti priimtas, gali būti skundžiami Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Šis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 5 dienas.

190 straipsnis. Balsų skaičiavimo rezultatų perskaičiavimas

1. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 šios komisijos narių, turi teisę perskaičiuoti dalį ar visus apylinkės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius ir (ar) rinkimų dokumentus. Tuo tikslu apygardos, savivaldybės rinkimų komisija turi teisę pasitelkti apylinkės rinkimų komisijų narius. Apygardos, savivaldybės rinkimų komisija, nustačiusi balsų skaičiavimo protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus rinkimų biuletenius, surašo papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie tos rinkimų apylinkės rinkėjų balsų skaičiavimo protokolo.

2. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl balsų skaičiavimo rezultatų ar rinkimų rezultatų, turi teisę perskaičiuoti dalį ar visus apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius ir (ar) rinkimų dokumentus. Tuo tikslu Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę pasitelkti kitų rinkimų komisijų narius. Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi balsų skaičiavimo protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus rinkimų biuletenius, surašo papildomą apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie tos apygardos, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolo.

191 straipsnis. Paklausimas Konstituciniam Teismui dėl šio kodekso pažeidimo per Respublikos Prezidento ar Seimo rinkimus

1. Respublikos Prezidento ir Seimo paklausimo teikimo ir jo nagrinėjimo Konstituciniame Teisme tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.

2. Jeigu Konstitucinis Teismas pateikia išvadą, kad šis kodeksas buvo šiurkščiai pažeistas ir tai turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, Seimas gali priimti vieną iš šių nutarimų:

1) pripažinti negaliojančiais Respublikos Prezidento ar Seimo rinkimų rezultatus, jeigu pagal balsų skaičiavimo protokolus negalima nustatyti tikrųjų rinkimų rezultatų;

2) nustatyti Respublikos Prezidento ar Seimo rinkimų rezultatus pagal rinkimų komisijų patvirtintus rinkėjų balsų skaičiavimo protokolus, jeigu rinkimų komisijų sprendimai dėl šių protokolų patvirtinimo nebuvo apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui ir šis teismas nepanaikino rinkimų komisijų sprendimų dėl šių protokolų patvirtinimo.

192 straipsnis. Skundai teismui dėl savivaldybės tarybos narių, merų įgaliojimų

1. Atstovas rinkimams, kandidatas, politinė partija ar politinis komitetas, iškėlę kandidatą ar kandidatų sąrašą, kurie dalyvavo savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose, asmenys, išrinkti savivaldybių tarybų nariais ir merais, po pirmojo iš naujo išrinktos savivaldybės tarybos posėdžio gali apskūsti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą dėl savivaldybės tarybos nario, mero įgaliojimų nutraukimo, dėl mandato naujam savivaldybės tarybos nariui, merui pripažinimo arba atsisakymo priimti šiuos sprendimus.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti skundai Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui gali būti paduodami per 15 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo įsigaliojimo dienos arba šios komisijos neveikimas gali būti skundžiamas per 15 dienų nuo tos dienos, kai šiame kodekse nustatytais terminais sprendimas dėl pareiškėjo turėjo būti priimtas. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 15 dienų.

XX SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

193 straipsnis. Šiurkštūs šio kodekso pažeidimai

1. Šiurkščiais šio kodekso pažeidimais laikoma:

1) rinkimų politinės kampanijos dalyvio finansavimas šio kodekso 111 straipsnyje nurodytomis nepriimtinais aukomis;

2) jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvis priima sprendimus naudoti rinkimų politinei kampanijai aukas, gautas iš asmenų, kurie neturi teisės finansuoti rinkimų politinių kampanijų, ar iš neleistinų rinkimų politinės kampanijos finansavimo šaltinių;

3) jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvis sudaro finansavimo sutartis, pažeisdamas šio kodekso reikalavimus;

4) žinomai neteisingų duomenų pateikimas finansavimo ataskaitoje;

5) jeigu kandidato aukų savo rinkimų politinei kampanijai finansuoti, įskaitant prisiimtų rinkimų politinės kampanijos skolos įsipareigojimų ir iki rinkimų politinės kampanijos pradžios apmokėtų rinkimų politinės kampanijos išlaidų sumą, suma viršija šio kodekso 110 straipsnio 3 dalyje nurodytą dydį daugiau kaip 10 procentų;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

6) nustatyto didžiausio rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio viršijimas 10 ar daugiau procentų;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

7) jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvio išlaidos nedeklaruotai politinei reklamai sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

8) jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvio nedeklaruotos rinkimų politinei kampanijai gautos lėšos sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

9) saugotinių dokumentų praradimas, kita veikla, dėl kurios negalima nustatyti, ar savarankiško dalyvio finansavimo ataskaitos duomenys atitinka tikrovę;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

10) paslėptos politinės reklamos skleidimas, jeigu išlaidos šiai reklamai sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

11) jeigu rinkimų politinės kampanijos dalyvio nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos viršija vieną rinkimuose taikomą VMDU dydį ir jeigu nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos sudaro 50 procentų politinės kampanijos dalyvio deklaruotų išlaidų;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

12) politinės reklamos skleidimas per užsienio transliuotojus, pažeidžiant šio kodekso reikalavimus politinei reklamai;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

13) šio kodekso 79 straipsnio 10 dalyje ir 101 straipsnyje nustatyto draudimo papirkti rinkėjus pažeidimas;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

14) jeigu kandidatas kandidato anketoje nenurodo, kad yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis ir įstatymų nustatyta tvarka įrodoma, kad jis tą darė;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

15) jeigu kandidatas kandidato anketoje nenurodo, kad jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, nepaisant to, ar teistumas išnykęs, ar panaikintas;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

16) jeigu kandidatas anketoje pateikia žinomai neteisingą (tikrovės neatitinkančią) informaciją (dokumentą), kad jis priesaika ar pasižadėjimu nėra susijęs su užsienio valstybe ir (ar) atsisakė kitos valstybės pilietybės;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

17) jeigu kandidatas kandidato anketoje nenurodo, kad jis anksčiau buvo pašalintas iš Respublikos Prezidento pareigų ar neteko Seimo nario, savivaldybės tarybos nario, mero ar Europos Parlamento nario mandato (įgaliojimų) už priesaikos sulaužymą, šiurkštų Konstitucijos pažeidimą ar nusikaltimo padarymą arba už šiurkštų šio kodekso pažeidimą.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

2. Sprendimą, ar rinkimų politinės kampanijos dalyvis padarė šiame straipsnyje nurodytą šiurkštų pažeidimą, priima Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes ir gavusi paaiškinimus, turi teisę priimti sprendimą, kad pažeidimas nelaikytinas šiurkščiu.

4. Šio straipsnio 2 dalyje priimtą sprendimą rinkimų politinės kampanijos dalyvis turi teisę apskusti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

194 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

Šis kodeksas negali būti keičiamas vykstant rinkimų politinei kampanijai, išskyrus atvejus, kai būtina įgyvendinti Konstitucinio Teismo aktą arba Europos Sąjungos teisės aktą.

IGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimas 76/787/EAPB, EEB, Euratomas, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 25 d. ir rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimu 2002/772/EB, Euratomas.

2. 1993 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyva 93/109/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2013/1/ES.

3. 1994 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 94/80/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems jos piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per vietos savivaldos rinkimus, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/106/EB ir 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/19/ES.

4. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo.

5. 2018 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2018/994, kuriuo iš dalies keičiamas prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo 76/787/EAPB, EEB, Euratomas pridėtas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.

6. 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas
Nr. [XIV-2186](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20810
Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 11, 69, 76, 85 ir 118 straipsnių pakeitimo konstitucinis įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas
Nr. [XIV-2189](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20812
Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinis įstatymas

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas
Nr. [XIV-2185](#), 2023-10-10, paskelbta TAR 2023-10-25, i. k. 2023-20808

Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 32, 64, 69, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 93, 97, 100, 110, 114, 125, 138, 163, 181, 185 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinis įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas

Nr. [XIV-2217](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21812

Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 57 ir 61 straipsnių pakeitimo konstitucinis įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas

Nr. [XIV-2216](#), 2023-11-07, paskelbta TAR 2023-11-10, i. k. 2023-21811

Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinis įstatymas